

บรรณานุกรม

๑. เอกสารภาษาไทยก. เอกสารชั้นต้น๑. เอกสารชั้นต้นที่ยังไม่ได้อภิพิมพ์

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารกระทรวงเกษตร กรมบัญชีการ แพ้ที่ ๒
เรื่องที่ ๘๖ กระทรวงพาณิชย์ขอสินค้าไม้สัก, ข้าว, ถั่ว, ถั่วเขียว, พริกไทย,
ครั้ง, รง ส่งไปแสดงพิพิธภัณฑ์แห่งเมืองฟลอเรนส์ ประเทศอิตาลี.

..... เอกสารกระทรวงเกษตร กรมบัญชีการ แพ้ที่ ๘
เรื่องที่ ๒๓๓ กระทรวงพาณิชย์ขอให้ส่งกรมป่าไม้แลกรมราชโลหกิจเรียบ
เรียงเรื่องป่าไม้แลเหมืองแร่ของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๔๖๓).

..... เอกสารกระทรวงเกษตร กรมบัญชีการ แพ้ที่ ๑๐
เรื่องที่ ๓๒๐ กระทรวงพาณิชย์ขอรายงานประจำเดือนของกรมต่าง ๆ
เพื่อที่จะลงในจดหมายเหตุสภาเผยแพร่วิชาชีพ ประจำเดือน พ.ศ. ๒๔๖๕
(พ.ศ. ๒๔๖๗).

..... เอกสารกระทรวงเกษตร กรมบัญชีการ แพ้ที่ ๑๐
เรื่องที่ ๓๕๕ คำตั้งตั้งกรรมการแสดงสยามรัฐพิพิธภัณฑ์ที่สวนลุมพินีวัน
นำขศสาลาแกง ประจำ พ.ศ. ๒๔๖๔.

..... เอกสารกระทรวงเกษตร กรมบัญชีการ แพ้ที่ ๑๐
เรื่องที่ ๓๕๖ รายงานประชุมหัวหน้ากรมต่าง ๆ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม
พ.ศ. ๒๔๖๗ เรื่องวางโครงการที่จะแสดงสยามรัฐพิพิธภัณฑ์แลโบราณ
วัตถุต่าง ๆ (พ.ศ. ๒๔๖๘).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารกระทรวงเกษตร กรมบัญชีการ เพิ่มเติมที่ ๑๘
 เรื่องที่ ๕๘๗ กระทรวงพาณิชย์ขอให้ช่วยเรียบเรียงเรื่องการทำนา
 เหมือนแรกปลูก ป่าไม้ขอนแก่น และเรื่องสัตว์น้ำในประเทศไทย
 (๒๔๒๗ - ๒๔๒๘).

..... เอกสารกระทรวงเกษตร กรมบัญชีการ เพิ่มเติมที่ ๑๘
 เรื่องที่ ๒๐๕ กระทรวงพาณิชย์ขอให้ช่วยเรียบเรียงเรื่องการทำนา
 เหมือนแรกปลูก, ป่าไม้ขอนแก่น, และขอเรื่องสัตว์น้ำในประเทศไทย
 ที่หมอดิวสมิทเขียนไว้เพื่อลงในจดหมายเหตุสภาเผยแผ่พาณิชย์ เนื่องใน
 การแสดงสยามรัฐนิทรรศการที่ กระทรวงให้กรมต่าง ๆ เรียบเรียงทั้ง
 ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ส่งไปให้แล้วแต่เรื่องสัตว์น้ำกระทรวงบอกว่า
 ขาดองค์ประกอบก็ไม่ใช่ของ.

..... เอกสารกระทรวงเกษตร กรมบัญชีการ เพิ่มเติมที่ ๓๘
 เรื่องที่ ๑๒๑๘ กระทรวงพาณิชย์ขอให้เรียบเรียงรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับ
 หน้าที่กระทรวงเกษตร เพื่อไว้แจกคณะท่องเที่ยวและแจกคณะเวชกรรม-
 เมืองร้อน ซึ่งจะมาประชุมในสยามปลายปี ๒๔๓๓ กระทรวงสั่งกรมป่าไม้
 กรมชลประทาน กรมรักษาสัตว์น้ำ กรมราชโลหกิจ กรมเพาะปลูก

..... เอกสารกระทรวงเกษตร กรมบัญชีการ เพิ่มเติมที่ ๔๑
 เรื่องที่ ๑๒๕๐ กระทรวงการต่างประเทศส่งข้อความเกี่ยวกับหน้าที่
 กระทรวงเกษตร ซึ่งจะนำลงพิมพ์ในหนังสือสะเตศแมนเยียร์บุค มาขอ
 ให้แก้ไขตามคำขอร้องของผู้นวบรวมกระทรวงเกษตรสั่งให้กรมป่าไม้
 กรมชลประทาน กรมราชโลหกิจ จักการเสร็จส่งคืนไป.

..... เอกสารกระทรวงเกษตร กรมบัญชีการ เพิ่มเติมที่ ๔๓
 เรื่องที่ ๑๓๔๓ ก.ร.พ.ขอให้ส่งหลักสูตรวิชาสัตวแพทย์ รางวัลที่ดิน
 ช่างเขียนแผนที่ป่าไม้ เพื่อประกอบการพิจารณาตำแหน่งที่ขออนุมัติเป็น
 เป็นตำแหน่งเทคนิค (พ.ศ. ๒๔๓๓).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารกระทรวงเกษตร กองเลขานุการ ส่วน
เสนาบดีสภา ๒๔๗๑ แฟ้มที่ ๑๔ เรื่องที่ ๒๕๖ เสนาบดีกระทรวงเกษตร
กราบบังคมทูล ในที่ประชุมเสนาบดีสภาว่ารัฐบาลอังกฤษคิดจะเก็บภาษี
ไม้สักที่นำไปจากประเทศสยาม ๑๐ % ซึ่งอาจทำให้เสียเปรียบสินค้าไม้
สักของประเทศพม่า (๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๔).

..... เอกสารกระทรวงเกษตร กองเลขานุการ ส่วนเสนา
บดีสภา ๒๔๗๕ แฟ้มที่ ๒๐ เรื่องที่ ๒๕๘ - ๓๐๗ เรื่องหัวข้อที่จะนำถวาย
กราบบังคมทูลในวันเฝ้า เสาร์ที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕.

..... เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกกรมแผนที่ส่วนการ
ศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๕ แฟ้มที่ ๕ เรื่องที่ ๑๐๕.

..... เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกกรมแผนที่ส่วนการ
ศึกษา พ.ศ. ๑๒๕ แฟ้มที่ ๒๕ เรื่องที่ ๒๑๓ กระทรวงมหาดไทยบอกเรื่อง
กรมป่าไม้ขอให้พนักงานกรมแผนที่ซึ่งประจำอยู่มณฑลพายัพช่วยทำแผนที่
ป่าไม้.

..... เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกรายงาน แฟ้มที่ ๑๗
เรื่องที่ ๒๕๘ กระทรวงพาณิชย์ขอรายงานของกรมต่าง ๆ ในกระทรวง
เกษตร พ.ศ. ๒๔๖๘ เพื่อนำลงในจดหมายเหตุสภาเผยแผ่พาณิชย์
กระทรวงส่งไปให้แล้ว (พ.ศ. ๒๔๖๘).

..... เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกรายงาน แฟ้มที่ ๑๗
เรื่องที่ ๓๐๐ กระทรวงพาณิชย์ ขอรายงานของกรมต่าง ๆ ในกระทรวง
เกษตร พ.ศ. ๒๔๖๘ เพื่อนำลงในจดหมายเหตุสภาเผยแผ่พาณิชย์กระทรวง
ส่งไปให้แล้ว (พ.ศ. ๒๔๖๘).

..... เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกรายงาน แฟ้มที่ ๑๗
เรื่องที่ ๓๐๑ กระทรวงพาณิชย์แลกรมควบคุมขอรายงานของกรมต่าง ๆ ใน
กระทรวงเกษตร ๒๔๖๘ เพื่อนำลงในจดหมายเหตุสภาเผยแผ่พาณิชย์

กระทรวงส่งไปให้แล้ว (พ.ศ. ๒๔๖๕)

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกรายงาน เพิ่มเติม ๑๒
เรื่องที่ ๓๔๔ กระทรวงเกษตรส่งรายงานของกรมต่าง ๆ ประจำ พ.ศ. ๒๔๗๑
กระทรวงพาณิชย์คมนาคมเพื่อลงในจดหมายเหตุสภาเผยแผ่พาณิชย์
(พ.ศ. ๒๔๗๑).

..... เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกรายงาน เพิ่มเติม ๒๑
เรื่องที่ ๓๕๐ กระทรวงเกษตรส่งรายงานของกรมต่าง ๆ พ.ศ. ๒๔๗๑
ให้กระทรวงพาณิชย์และคมนาคมเพื่อลงในจดหมายเหตุสภาเผยแผ่พาณิชย์
(พ.ศ. ๒๔๗๑).

..... เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกรายงาน เพิ่มเติม ๓๖
เรื่องที่ ๒๒๒ กระทรวงเกษตรส่งรายงานของกรมต่าง ๆ ประจำเดือน
ใน พ.ศ. ๒๔๗๒ ให้กระทรวงพาณิชย์เพื่อลงในจดหมายเหตุสภาเผยแผ่
พาณิชย์.

..... เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกรายงาน เพิ่มเติม ๓๖
เรื่องที่ ๒๒๓ กระทรวงเกษตรส่งรายงานของกรมต่าง ๆ ประจำเดือน
ใน พ.ศ. ๒๔๗๓ ให้กระทรวงพาณิชย์เพื่อลงในจดหมายเหตุสภาเผยแผ่
พาณิชย์.

..... เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกรายงาน เพิ่มเติม ๔๕
เรื่องที่ ๓๖๖ กระทรวงเกษตรส่งรายงานของกรมต่าง ๆ ประจำเดือน
ใน พ.ศ. ๒๔๗๔ ให้กระทรวงพาณิชย์ เพื่อลงในจดหมายเหตุสภาเผยแผ่
พาณิชย์.

..... เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกรายงานและเบ็ด-
เต็ลค์ เพิ่มเติม ๓๗ เรื่องที่ ๖๔ ขอรายงานว่าคุ้มป้องกันอันตรายสัตว์ป่า
และคนไม่ (พ.ศ. ๒๔๗๔).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกป่าไม้ แฟ้มที่ ๑
 เรื่องที่ ๓ กรมราชเลขาธิการส่งหนังสือเกี่ยวกับการป่าไม้ แลกการเกษตร
 ให้อินโดจีนนา.

..... เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกป่าไม้ แฟ้มที่ ๑
 เรื่องที่ ๒๒ กรมป่าไม้ เสนอรายงานการขายทอดตลาดไม้ขอนสัก
 ๓,๓๘๒ ต้น ที่ด่านภาษีไม้ปากน้ำโพ เป็นจำนวนเงิน ๒๑๔,๑๑๘ บาท
 ๒๗ สตางค์ (๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๗).

..... เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกป่าไม้ แฟ้มที่ ๑
 เรื่องที่ ๔๘ ขายทอดตลาดไม้ขอนสัก (๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๖).

..... เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกป่าไม้ แฟ้มที่ ๒
 เรื่องที่ ๑๐๘ รายงานชี้แจงการขายทอดตลาดไม้ของรัฐบาลใน
 พ.ศ. ๒๔๗๔ ว่าได้ผลดีมาก เสนาบดีทราบแล้วและยินดีด้วย (๑๔ ตุลาคม
 พ.ศ. ๒๔๗๔).

..... เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกสารบรรณ ร.ศ. ๑๑๘
แฟ้มที่ ๑ เรื่องที่ ๑๔ ขอพระราชทานยุติการป่าไม้ต่อกระทรวงมหาดไทย
 (พ.ศ. ๒๔๔๖).

..... เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกสารบรรณ แฟ้มที่ ๑๗
 เรื่องที่ ๒๕๕๗ กระทรวงการต่างประเทศส่งสำเนาขอบังคับของกระทรวง
 เกษตรประเทศอังกฤษ ว่าด้วยการป้องกันตัวแมลงทำลายต้นไม้ มาขอ
 ทราบว่ากรมรุกสยามจะมีวิธีตรวจต้นไม้อย่างไรบ้าง (พ.ศ. ๒๔๖๑ - ๒๔๖๔).

..... เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกสารบรรณ ส่วนการ-
ศึกษา แฟ้มที่ ๑๒๓ เรื่องที่ ๒๖๖๔ เรื่องกระทรวงเกษตรให้กรมป่าไม้ส่ง
 บัญชีรายชื่อนักเรียนซึ่งส่งออกไปศึกษาวิชาต่างประเทศ (๒๕ พฤษภาคม
 พ.ศ. ๒๔๖๔).

- จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ ๕ กษ.๕/๕ เรื่องตั้งตำแหน่ง
ผู้บำรุงป่าไม้ (๒๑ - ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๐).
- เอกสารรัชกาลที่ ๕ กษ.๕/๑๗ เรื่องบริษัทอิสต์-
เอเชียคิกปรังเกสท่าป่าไม้ (๑๕ เมษายน - ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๕).
- เอกสารรัชกาลที่ ๕ กษ.๕.๑/๑๔ เรื่องบริษัทหุยมัส
ที เลียวโนเวนส์ท่าป่าไม้ (๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ - ๓๐ ธันวาคม
พ.ศ. ๒๔๗๘).
- เอกสารรัชกาลที่ ๕ ค.๕.๒/๑๕ เรื่องขออนุญาต
เปลี่ยนแปลงงบประมาณกระทรวงมหาดไทย (๘ กรกฎาคม ร.ศ. ๑๒๑ -
๔ เมษายน ร.ศ. ๑๒๕).
- เอกสารรัชกาลที่ ๕ ค.๒.๑๒/๕ เรื่องรายงาน
สินค้าประเทศสยามแอดวานาประเทศ (๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๓๕ -
๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๒).
- เอกสารรัชกาลที่ ๕ บ.๑/๑๕ เรื่องชาวต่างประเทศ
ที่จ้างมารับราชการในกรมป่าไม้, คำแปลที่ ๕๖๕๑ (๑๕ กรกฎาคม
ร.ศ. ๑๑๘).
- เอกสารรัชกาลที่ ๕ บ.๕/๑๕ เรื่องชาวต่างประเทศ
ที่จ้างมารับราชการในกรมป่าไม้ ๒๑ ธันวาคม ร.ศ. ๑๑๕.
- เอกสารรัชกาลที่ ๕ บ.๕/๑๖ เรื่อง มร.เสดก
เจ้ากรมป่าไม้/ มร.คอตเตนแฮม เจ้ากรมป่าไม้ (๔ พฤศจิกายน
ร.ศ. ๑๑๘ - ๑๒ สิงหาคม ร.ศ. ๑๒๓).
- เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑/๕๗ เรื่องกรมหมื่นมหิศร-
ราชหฤทัย กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
(๑๒ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๗).

จกหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑.๑ เบิกเสรีจนครบ
เล่ม ๒ เรื่องที่ ๑๘๗ ประกาศข้าราชการมณฑลพายัพ (๘ - ๒๖
สิงหาคม ร.ศ. ๑๒๑).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑.๑/๒ เบิกเสรีจนครบ
ราชการทั่วไป เรื่องที่ ๑๘๖ มงซิเออร์วิลแบร์ยัวร์ จะต้องการซื้อป่าไม้
ชนิดสักของบริษัทมิเชงหลี และขอให้กระทรวงนครบาลทำหนังสือสัญญา
ซื้อขายระหว่างหลวงโสภณเพชรรัตนผู้ขายกับ

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๕.๑ ก/๑๕ เรื่องแผนก
ราชทัณฑ์ (ผู้ต้องหาและนักโทษ) ผู้รายลักขางของฝรั่งที่ทำป่าไม้ (๓๑
กรกฎาคม - ๕ สิงหาคม ร.ศ. ๑๒๒).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๕.๑ ก/๑๗ เรื่องผู้รายลัก
ขาง (๒๗ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๓ - ๑๕ มกราคม ร.ศ. ๑๒๔).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๔.๑/๒ เรื่องบริษัท
อิสต์เอเชียติก (ฝรั่งเสส) ของทำป่าไม้ตำบลต่าง ๆ (๑ เมษายน
พ.ศ. ๒๔๔๗ - ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๗).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๔.๑/๑๐ เรื่องใหม่สเตอร์
อี.แมกนอค และ มร.ปาลเมอร์ เจ้าพนักงานป่าไม้ที่ตำบลกาโค เขต
เมืองมอลแมนและเป็นผู้ว่าความแทนรัฐบาลสยาม (๒๗ กุมภาพันธ์
พ.ศ. ๒๔๔๘ - ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๗).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖/๒ เรื่องงบประมาณ
รายไกรายจ่ายกรมป่าไม้ (๑๑ ธันวาคม ร.ศ. ๑๑๖ - ๑๖ ธันวาคม
ร.ศ. ๑๑๖).

จกหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖/๕ เรื่องพระยาสุรศักดิ์
โกมุทจากตกลงกับเจ้านครเมืองน่านเรื่องจะจัดการป่าไม้ในเมืองน่านให้
เป็นการเรียบร้อยตลอดไป (๒๐ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๑๔ - ๕ กุมภาพันธ์
ร.ศ. ๑๑๖).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖/๖ เรื่องจัดการเรื่อง
ป่าไม้เมืองแพร่แลเมืองน่านที่เจ้ากรมานแลพระยาแพร่ไถ่ถวายไว้แต่
ก่อน (๑๓ มิถุนายน ร.ศ. ๑๑๘ - ๒ กรกฎาคม ร.ศ. ๑๑๘).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖/๗ เรื่องความเห็น
มิสเตอร์สเลกเรื่องจะตั้งกรมป่าไม้ที่เมืองนครเชียงใหม่ (๒๓ ธันวาคม
ร.ศ. ๑๑๕ - ๒ มกราคม ร.ศ. ๑๑๕).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖/๘ เรื่องให้ มร.เคอ
แคสเทนนอย เป็นผู้จัดการป่าไม้ หัวเมืองลาวเฉียง (๒๘ มกราคม
ร.ศ. ๑๑๐).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖/๙ เรื่องมิสเตอร์สเลก
ขึ้นไปตรวจป่าไม้ใกล้ถึงกรุงเทพฯแล้ว แลให้ทำรายงานตามความเห็น
ที่จะจัดการต่อไปมาเสนอถวาย (๒ กันยายน ร.ศ. ๑๑๕ - ๑๘ กันยายน
ร.ศ. ๑๑๕).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖/๑๐ เรื่องรายงาน
พระองค์เพ็ญเสด็จตรวจการป่าไม้ (๑ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๑๖ - ๕
พฤษภาคม ร.ศ. ๑๑๖).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖/๑๑ เรื่องพระยาสุรศักดิ์
ส่งรายงานเรื่องขาดวงไปตรวจป่าไม้เมืองตาก และเมืองพม่าแก่อนังฤๅณ
แลเลยไปอินเคียบต่อไป (๑๓ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๑๑ - ๔ พฤศจิกายน
ร.ศ. ๑๑๖).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖/๑๖ เรื่องป่าไม้หัวเมือง
ในมณฑลต่าง ๆ (๑๘ กันยายน ร.ศ. ๑๐๘ - ๘ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๑๑).

_____ . เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖/๑๓ เรื่องจัดการป่าไม้
(๗ สิงหาคม ร.ศ. ๑๒๐ - ๑๓ สิงหาคม ร.ศ. ๑๒๘).

_____ . เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๑/๑๖ เรื่องคำแนะนำ
ของ มร.คาร์เนก ในเรื่องจัดการป่าไม้ที่เกี่ยวกับบริษัทคอมเบย์เมอร์มา
ร.ศ. ๑๑๗.

_____ . เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๑/๑๗ เรื่องมิสเตอร์
วอลเลท แลฟีนองกรุงลอนดอน อยากจะไ้พระราชนิพนธ์ข้อในประ-
เทศสยาม (๒ มกราคม ร.ศ. ๑๑๘ - ๗ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๑๘).

_____ . เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๑/๑๘ เรื่องรายงาน
ป่าไม้พระยาตรีศูเทพ (๓ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๑๘).

_____ . เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๑/๒๓ เรื่องป่าไม้
แม่อิงที่เกี่ยวกับฝรั่ง (๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๔๕ - ๒๘ มกราคม
พ.ศ. ๒๔๔๕).

_____ . เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๑/๒๕ เรื่องอุทก
อังกฤษร้องว่ารัฐบาลสยามอนุญาตกานไม้ไม้ไ้ได้อ่านจเสมอกับ (๓ สิงหาคม
ร.ศ. ๑๒๒ - ๑๗ สิงหาคม ร.ศ. ๑๒๒).

_____ . เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๒/๕ เรื่องบัญชีป่าไม้
ขยายสัญญาใหม่วิธีรับเช่าทำ (๒๓ กันยายน ร.ศ. ๑๒๒).

_____ . เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๒/๖ เรื่องอนุญาตให้
ผู้มีชื่อรับเช่าทำป่าไม้ต่าง ๆ (๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๔๔ - ๓๐
กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๒).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๒/๘ เรื่องมองซิเออ-
วัตโน จะขออนุญาตเช่าทำป่าไม้ชนิดสัก ค่ามรดกน้ำแมกก แม็ง
(๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๔๔ - ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๔๕).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๒/๑๖ เรื่องอนุญาต
ให้ผู้มีชื่อรับทำป่าไม้ต่าง ๆ (๕ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๐ - ๓๐
กรกฎาคม ร.ศ. ๑๒๕).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๒/๑๘ เรื่องมองซิเออริ-
เยียก จะขอซื้ออำนาจทำป่าไม้ของบริษัทิมเซ็งหลี (๑๓ เมษายน -
๒๓ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๖).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๒/๒๖ เรื่องเจ้านกร
เชียงใหม่ขอเช่าป่าไม้ (๒๔ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๑๖ - ๒๗ กรกฎาคม
ร.ศ. ๑๒๘).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๒/๒๗ เรื่องป่าไม้สัก
ทางแม่น้ำโขง (๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๔๔ - ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๔๕).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๒/๕๔ เรื่องป่าไม้เมือง
แพร์ เมืองน่าน ยังไม่ไถ่เปิดรับเช่าเหมือนเชียงใหม่ เห็นควรให้
พระพรหมสุรินทร์ขึ้นไปชี้แจงการป่าไม้แก่เจ้านกรน่านและพระยาแพร์
(๑๓ ตุลาคม ร.ศ. ๑๑๕ - ๘ มีนาคม ร.ศ. ๑๑๕).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๒/๕๘ เรื่องบริษัท
ขอมเบเขอมา ขอทำป่าไม้ และมีเรื่องบริษัทขอรับเนี่ยวขอทำกายเกี่ยว
อัญควย (๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๓๘ - ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๔๓).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๒/๓๐ เรื่องเจ้าบรม-
วาทางมมานิต ทำป่าไม้แมตาแขวงเมืองนครลำปาง (๑๑ สิงหาคม
พ.ศ. ๒๔๔๘ - ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๑).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๒/๗๒ เรื่องบายชี
ป่าไม้ที่มีผู้รับเช่าค่าค้ำคอง ๗ (๒๑ มกราคม ร.ศ. ๑๒๑ - ๓๑
มกราคม ร.ศ. ๑๒๑).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๓/๑ เรื่องสัญญาบริษัท
บอมเบย์เบอร์มาและบริษัทบอร์เนียว จะเรียกค่าต้นไม้ให้แก่รัฐบาลสยาม
(๒๕ มีนาคม ร.ศ. ๑๑๕).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๓/๔ เรื่องพระยา
ทรงกิตติเรียกค่าต้นไม้แขวงเมืองเชียงใหม่ บรรดาป่าที่ตกถ้ำน้ำบึง
(๑๕ สิงหาคม ร.ศ. ๑๑๕ - ๓ กันยายน ร.ศ. ๑๑๕).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๑๖.๓/๕ เรื่องคิดจะเก็บ
เงินค่าต้นไม้ในแขวงเชียงใหม่ แลพระเจ้าเชียงใหม่มีหนังสือกราบ
บังคมทูลยังไม่ยอมตกลงในเรื่องนี้ (๑๕ ธันวาคม ร.ศ. ๑๑๕ - ๕
เมษายน ร.ศ. ๑๑๖).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๒๔.๑/๓ เรื่องพระราชทาน
เงินส่วนแบ่งค่าต้นไม้ให้เจ้านายบุตรหลานมณฑลพายัพ (๑๒ มกราคม
ร.ศ. ๑๒๒).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๕๔/๕๑ เรื่องคดีต่าง ๆ
ทางมณฑลพายัพ (๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๓๕ - ๒๖ กุมภาพันธ์
พ.ศ. ๒๔๓๘).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๕๔/๕๕ เรื่องรายงาน
กรมหมื่นพิเชษฐปรีชากร เรื่องจักราชการ เชียงใหม่ ลำตุน ลำปาง
(ร.ศ. ๑๐๓).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๕๘/๒๑๕ เรื่องประมาณ
เงินรายไถ่รายจ่ายมณฑลลาวเฉียง (๒๗ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๑๘ -
๑๖ เมษายน ร.ศ. ๑๑๙).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ ม.๕๕ เบิกเทศิก เรื่องที่ ๓
กรมหมื่นนเรศวรฤทธิ์ราชทูต ประจำอังกฤษและอเมริกา ถึงเจ้าพระยา
ภาณุวงษ์มหาโกษาธิบดี ที่พระคลังเสนายักษ์ว่าการต่างประเทศ เรื่องส่ง
ตัวอย่างไม้ไปตั้งแสดงที่เมืองเอดินเบ็ค และส่งเหรียญทองแดงซึ่งได้รับ
รางวัลในงานแสดงมาถวาย (เดือน ๓ ปีวอก จอศก ๑๒๔๖).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ สารบัญสมุดพิเกษ เล่ม ๑๐
จ.ศ. ๑๒๔๕ (พ.ศ. ๒๔๒๖) เรื่องที่ ๑๐๒ นุรายลักไม้ป่าไม้เมืองตาก
ที่ ๓๑๕ ถัดมาจากหนังสือราชการ ปีมะแมเบญจศก ๓๓๑๑ ๑๒๔๕
ร. ที่ ๓๐๑๑ เล่ม ๕.

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ สารบัญสมุดพิเกษ เล่ม ๒๑
ข้อ ๑๓ เรื่องหนังสือสัญญาเชียงใหม่ (จ.ศ. ๑๒๔๔ - ๑๒๔๕).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ - ๗ กษ.๕.๑/๒ เรื่องบริษัท
แองโกลสยาม (เดิมชื่อสยามฟอเรสต์) ทำป่าไม้ต่าง ๆ (๒๒ ตุลาคม
พ.ศ. ๒๔๔๑ - ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๕).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ - ๗ กษ.๕.๑/๓ เรื่องบริษัท
บอร์เนียวทำป่าไม้ต่าง ๆ (๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๔๕ - ๑๐ พฤศจิกายน
พ.ศ. ๒๔๗๒).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๕ - ๗ กษ.๕.๑/๕ เรื่องป่าไม้
แม่ตาเมืองล่อง (๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๖ - ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๐).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ ๖ กษ.๒/๑๐ เรื่องประกาศโอน
กรมป่าไม้จากมหาดไทยมาขึ้นกระทรวงเกษกร (๒ - ๓ เมษายน
พ.ศ. ๒๔๖๓).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๖ กษ.๓/๒๑ เรื่องตั้งพระยากรุ-
พันพิทักษ์ เป็นอธิบดีกรมป่าไม้ (๒๑ มีนาคม ๒๔๖๖ - ๒๕ เมษายน ๒๔๖๗).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๖ ก.๘.๒/๕ เรื่องงบประมาณ
ประจำปี พ.ศ. ๒๔๕๓ (๑๐ - ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๖).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๖ ก.๘.๒/๑๓ เรื่องงบประมาณ
รายไ้รายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๔๖๕ (๕ - ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๕).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๖ ม.๑๔.๑/๑ เรื่องบริษัทอีสต์-
เอเชียติก (เดนมาร์ก) ทำป่าไม้ตำบลต่าง ๆ (๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๔๔
- ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๓).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๖ ม.๑๔.๑/๔ เรื่องพระแก้ว
อาสาขอเช่าทำป่าไม้ขอนแก่น ห้วยแม่แสด แลห้วยแม่ลากไม้ แขวงเมือง
แพร่ (๑๔ เมษายน - ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๔).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๖ ม.๑๔.๑/๖ เรื่องบริษัทนอมเบ-
เบอร์มาทำป่าไม้ตำบลต่าง ๆ (๒๖ มิถุนายน ๒๔๕๔ - ๑๐ ตุลาคม
พ.ศ. ๒๔๖๓).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๖ ม.๑๔.๑/๑๑ เรื่องหลวง
สรจักรานุกิจ (ทองกี) ขอเช่าทำป่าไม้แม่แสด แขวงเมืองแพร่
(๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๐ - ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๕).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๖ ม.๑๔.๑/๑๖ เรื่องบริษัทดุยส์
คิเลียโนเวนส์ เช่าทำป่าไม้แม่ฉิมเหนือในเขตจังหวัดเชียงราย (๑๔ - ๒๐
มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๐).

จดหมายเชิญแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ ๖ ม.๑๔.๑/๒๑ เรื่องนายอึ้ง
 ยุกหลง ยี่หื้อล่าซ่า กับหลวงโสภณอักษรกิจ, นายฉิ้น สรรพรม ขอเช่าทำ
 ป่าไม้ จังหวัดตากและจังหวัดกำแพงเพชร (พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๓ -
 กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๖).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๖ ม.๑๔.๑/๒๕ เรื่องเจ้านคร
 ลำพูน ขอไม้ที่ค้างป่าเพื่อทำบ้านและเรื่องให้สำรวจไม้ที่ค้างอยู่ในป่า
 (๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ - ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๖).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๖ ม.๑๔.๑/๓๐ ขออนุญาตให้บริษัท
 และบุคคลทำป่าไม้ต่าง ๆ รวมหลายราย (๑๕ - ๒๑ พฤศจิกายน
 พ.ศ. ๒๔๖๗).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๖ กษ.๕/๔ เรื่องบัญชีสำรวจ
 รายชื่อป่าไม้, ขนาดป่า, จำนวนไม้, กับชื่อบุคคลหรือบริษัทที่รับทำป่า
 ไม้สัก (๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๐ - ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๐).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๖ กษ.๕/๕ เรื่องจัดการบำรุง
 ป่าไม้ (๒๑ พฤศจิกายน - ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๒).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๖ กษ.๕/๑๔ เรื่องเจ้าพระยา
 พิษณุภาคเรียนพระราชปฏิบัติ (๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๔).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๖ กษ.๕.๑/๑๕ เรื่องนายอึ้ง
 ยุกหลงล่าซ่า และนายไซ เอื้อวิทยา ขอทำป่าไม้ (๒๔ พฤษภาคม -
 ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๒).

..... เอกสารรัชกาลที่ ๖ กษ.๕.๑/๑๖ เรื่องเงินส่วน
 แบ่งค่าภาคหลวงไม้สักหรือเงินค่าทอนไม้ขนสัก (๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๒ -
 ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๒).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารรัชกาลที่ ๗ ก.๑๕.๑/๑๔ เรื่องงบประมาณ
เงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๔ (๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๓ - ๓๑ สิงหาคม
พ.ศ. ๒๔๗๔).

..... เอกสารส่วนพระองค์ สมเด็จพระยอวรางราช-
นภาพ สบ.บ.๔/๒ บันทึกเรื่องป่าไม้แม่ตา และป่าไม้เมืองสอง กับเรื่อง
ป่าไม้แม่สะลิก กระทรวงเกษตรถวายเป็นระบอบการตั้งบันทึกเรื่องป่าไม้
แม่ตา และเมืองสอง (๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๒ - ๑๒ มิถุนายน
พ.ศ. ๒๔๖๕).

..... เอกสารส่วนพระองค์ สมเด็จพระยอวรางราช-
นภาพ สบ.บ.๔/๓ บันทึกเรื่องอัคราพิทักษ์ไม้ออนสั๊ก.

๒. เอกสารชั้นต้นที่ตีพิมพ์แล้ว

"กฎข้อบังคับวางระเบียบวิธีจัดการรักษาป่า" ประชุมกฎหมายประจำศก เล่มที่ ๒๕ -
๒๖. พ.ศ. ๒๔๕๕ - ๒๔๕๖ : ๓๗๕ - ๓๘๓.

"กฎข้อบังคับอนุญาตไม้สักสำหรับใช้ในการปลูกสร้างที่ทำราชการแลการสาธารณ-
ประโยชน์" ราชกิจจานุเบกษา ร.ศ. ๑๐๕๕ เล่มที่ ๑๗. วันที่ ๕
ธันวาคม ร.ศ. ๑๑๕ : ๕๒๓ - ๕๒๕.

"ประกาศพระบรมราชโองการว่าด้วยการภาษีไม้ออนสั๊กและไม่กระยาเลย" ประชุม
กฎหมายประจำศก เล่มที่ ๗ - ๘. พ.ศ. ๑๒๕๕ - ๑๒๖๖ : ๒๕๕ -
๒๖๓.

"ประกาศพระบรมราชโองการเรื่องข้อขายไม้ออนสั๊ก พ.ศ. ๒๔๒๗ (ร.ศ. ๑๒๔๖)"
ประชุมกฎหมายประจำศก เล่มที่ ๕ - ๑๐. พ.ศ. ๑๒๓๗ - ๑๒๔๗ :
๑๕๖ - ๑๕๘.

"ประกาศเรื่องตัดไม้ขนอสัก" ประชุมกฎหมายประจำศก เล่มที่ ๕ - ๑๐.

ร.ก. ๑๒๓๗ - ๑๒๔๗ : ๑๕๘ - ๑๖๑.

"ประกาศพระบรมราชโองการเรื่องไม้ขนอสัก พ.ก. ๒๔๓๐ (จ.ก. ๑๒๔๕)
ว่าด้วยการใช้วงตรากรรมสิทธิ์ที่ประทับไม้ขนอสัก และการเก็บไม้
ไหลลอย" ประชุมกฎหมายประจำศก เล่มที่ ๑๑ - ๑๒. จ.ก. ๑๒๔๘
- ๑๒๕๒ : ๑๑๑ - ๑๑๓.

"ประกาศพระบรมราชโองการเพิ่มเติมเรื่องไม้ขนอสัก พ.ก. ๒๔๓๐ (จ.ก. ๑๒๔๕)"
ประชุมกฎหมายประจำศก เล่มที่ ๑๑ - ๑๒. จ.ก. ๑๒๔๘ - ๑๒๕๒ :
๑๑๕ - ๑๒๓.

"ประกาศหอรัษฎากรพิพัฒน์ว่าด้วยพิกัดภาษีไม้ขนอสัก พ.ก. ๒๔๓๒ (ร.ก. ๑๐๘)"
ประชุมกฎหมายประจำศก เล่มที่ ๑๒ - ๑๔. ร.ก. ๑๐๘ - ๑๑๓ :
๓๑ - ๓๒.

"พระราชบัญญัติสำหรับผู้รักษาเมืองซึ่งจะทำสัญญากับชาวต่างประเทศ" ประชุม
กฎหมายประจำศก เล่มที่ ๗ - ๘. จ.ก. ๑๒๒๕ - ๑๒๓๖ :
๒๓๐ - ๒๓๔.

"พระราชบัญญัติไม้ซุงและไม้ท่อนที่วางตราลงเดือน พ.ก. ๒๔๓๕ (ร.ก. ๑๑๕)"
ประชุมกฎหมายประจำศก เล่มที่ ๑๕ - ๑๖. ร.ก. ๑๑๕ : ๒๓๔ - ๒๓๕.

"พระราชบัญญัติป้องกันการลักลอบซักลากไม้สักที่ยังมิได้เสียค่าตอและภาษี พ.ก. ๒๔๔๒
(ร.ก. ๑๑๘)" ประชุมกฎหมายประจำศก เล่มที่ ๑๗ - ๑๘.
ร.ก. ๑๑๘ - ๑๒๑ : ๖๓ - ๖๕.

"พระราชบัญญัติรักษาป่า พ.ก. ๒๔๕๖" ประชุมกฎหมายประจำศก เล่มที่ ๒๕ - ๒๖.
พ.ก. ๒๔๕๕ - ๒๔๕๖ : ๓๓๕ - ๓๓๘.

"พระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ. ๒๔๘๑" ประชุมกฎหมายประจำศก
เล่มที่ ๕๒. : ๑๘๘ - ๑๘๙.

"สัญญาเชียงใหม่" ประชุมกฎหมายประจำศก เล่มที่ ๘ - ๑๐. พ.ศ. ๒๔๑๑ -
๒๔๒๘ : ๑๘๓ - ๑๘๑.

รายงานกิจการทั่วไป ในราชการของกรมแผนที่สำรวจในปี พ.ศ. ๒๔๖๗ - ๒๔๖๘.
แผนกห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์ กรมแผนที่ทหาร กองบัญชาการสูงสุด.

ข. เอกสารชั้นรอง

๑. หนังสือ

เกษตร, กระทรวง. ประวัติกรมป่าไม้. พระนคร : โรงพิมพ์ธีระพานิช, ๒๕๑๑
(พิมพ์เพื่อเป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระยาครุฑพันธ์พิทักษ์ ณ
เมรุวัดธาตุทอง พระโขนง วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๑๑).

เกษตร, กระทรวง. ประวัติกระทรวงเกษตร. พระนคร : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบ
นายกรัฐมนตรี, ๒๕๐๘ (หนังสือที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ
พลตำรวจตรีลุ่มชัย อุทยานานนท์ ม.ป.ช., ม.จ.ม. อธิบดีรัฐมนตรีช่วย
ว่าการกระทรวงเกษตร ณ เมรุหน้าวัดบึงระจาดศิริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส,
๑๒ มิถุนายน ๒๕๐๘).

เฉลิม ศิริวรรณ. นโยบายการป่าไม้และประวัติการป่าไม้ของประเทศไทย. พระนคร
: บริษัทการพิมพ์ไชยวัฒน์, ๒๔๘๙.

ชาญ ศรีสุข, พล.ต.ต. เจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวแก่การป้องกันปราบปรามการทำลาย
ป่าไม้กับนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ. พระนคร : เอกสารวิจัย
ส่วนบุกกด, ๒๕๑๘ - ๒๕๑๘.

- คำร้องราชานุกาพ, พระเจ้าบรมวงศ์เธอสมเด็จกรมพระยา และ ราชเสนา, พระยา.
เทศาภิบาล. พระนกร : โรงพิมพ์เจริญธรรม, ๒๔๔๕.
- คุณิศ. พานิชพิณน์. ป่าไม้กับการพัฒนาโยบายความมั่นคงของประเทศ. พระนกร :
 เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, ๒๕๐๗.
- เกษม สิงห์ศรี. ฝั่งขวาแม่น้ำโขง. เล่ม ๒ พระนกร : โรงพิมพ์ไทยสัมพันธ์,
 ๒๔๕๕.
- เทอด สุปรีชากร. วนศาสตร์ทั่วไป. พระนกร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตร-
 ศาสตร์, ๒๔๕๗.
- เทียม กนกกุล. การป่าไม้ในประเทศไทย. พระนกร : เอกสารวิจัยส่วนบุคคล,
 ๒๕๐๕.
- ป่าไม้, กรม. ประวัติและผลงานของกรมป่าไม้ ๒๔๓๕ - ๒๕๐๐. พระนกร :
 โรงพิมพ์กรมป่าไม้, ๒๕๐๐.
- ปิยนาด นูนนาค. รายงานผลการวิจัยเรื่อง การวางรากฐานการกมนามในรัชสมัย
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. ศูนย์ศึกษาศึกษาสมโภช
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กันยายน ๒๕๐๘.
- พนานุกร, พระยา. พระยานานุกรในวงการป่าไม้. พระนกร : โรงพิมพ์อักษร-
 สัมพันธ์, ๒๕๑๓ (พิมพ์เพื่อเป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ
 พระยาพนานุกร ณ วัดโสมนัสวิหาร วันจันทร์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓).
- มหาอำมาตยาธิบดี, พระยา. พงศาวดารเมืองนครเชียงใหม่ เมืองนครลำปาง
เมืองลำพูนชัย. พิมพ์ครั้งที่ ๕ พระนกร : มิตราการพิมพ์, ๒๕๐๕.
- เลิศ จันทนภาพ. แผนจัดการป่าไม้. กรุงเทพมหานคร : แผนกวิชาการ
 จัดการป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (อัครสำเนา),
 ๒๕๑๑.

สอาด บุญเกิด. หมู่บ้านพัฒนาป่าไม้. ลำปาง : หอสมุดกองท่าไม้ภาคเหนือ
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ จังหวัดลำปาง (อีกสำเนา), ๒๕๑๕.

สมพล หิญาธีระนันท์. ประวัติกรรมป่าไม้. วรรณกรรม : เอกสารวิจัยส่วนบุคคล,
๒๕๑๕.

อำนาจ คอวนิช. วิวัฒนาการการทำไม้สักในประเทศไทย. ลำปาง : แผนกไม้สัก
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ลำปาง (อีกสำเนา), ๒๕๑๗.

อุตสาหกรรมป่าไม้, องค์การ. หนังสือที่ระลึกครบรอบ ๓๐ ปี องค์การอุตสาหกรรม
ป่าไม้ ๑ มกราคม ๒๕๒๐. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๕.

ศุภชัย เชื้อสมบูรณ์. แนวทางการแปรรูปถ่านจากอากาศเพื่อทำแผ่นตีป่าไม้.
กรุงเทพฯ : กองจัดการป่าไม้ กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์,
๒๕๑๗.

๒. วิทยานิพนธ์

กาญจนา โล่ห์วีชรสันติ. "ชาวจีนกับเศรษฐกิจไทยวัดสมัยพระปิยะมหาราช"
วิทยานิพนธ์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๗.

จักรกฤษณ์ นรนิติคุณการ. "สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาคำรงราชา-
นุกาพิทักษ์ทรงมหากไทย" วิทยานิพนธ์คณะรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๕.

นกร พันธุ์รงค์. "การเจรจาและข้อตกลงระหว่างรัฐบาลสยามกับรัฐบาลอังกฤษ
เกี่ยวกับหัวเมืองชายแดนล้านนาไทยและพม่า สมัยพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๒๔๑๔ - ๒๔๓๔" วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๗.

พรพรรณ จงวัฒนา. "กรณีพิพาทระหว่างคนในบังคับอังกฤษ กับ เจ้าหลวงเชียงใหม่ อันเป็นเหตุให้รัฐบาลสยามเข้าจัดการปกครองมณฑลพายัพ (ค.ศ. ๑๘๘๘-ค.ศ. ๑๙๐๒)" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗.

ทองเพชร สุรัตน์กุล. "เปรียบเทียบผลงานของเสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ พ.ศ. ๒๔๓๕ - ๒๔๓๘ (ค.ศ. ๑๘๙๒ - ๑๙๓๕)" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖.

ยุพเรศ นิลฉวีเกษ. "บทบาทของชาวจีนในประเทศไทย" วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๐.

วรรณช้อย บุญมี. "ความสัมพันธ์กับอังกฤษในบางลักษณะสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว : การป่าไม้และการเหมืองแร่" วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตที่รินครวินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๐.

๓. บทความในหนังสือ

กริต สามะพุทธิ. "คุยกันเรื่องความหลัง" ใน หนังสือที่ระลึกในวันสถาปนากรมป่าไม้ ครบรอบ ๘๐ ปี ๑๘ กันยายน ๒๕๑๙, หน้า ๑๐๓ - ๑๐๘.

กรุงเทพฯ : วารุณีการพิมพ์, ๒๕๑๙.

ขจร สุขพานิช. "การเสียถิ่นแดนใน ร.ศ. ๑๑๑" ใน ข้อมูลประวัติศาสตร์บางกอก, หน้า ๒๙๓ - ๓๐๒. ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยที่รินครวินทรวิโรฒ ประสานมิตร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๘.

* ตูย เหลลาสุนทร. "เหรียญกษาปณ์เมืองไทย" ใน เหรียญกษาปณ์เมืองไทยและ
กระดาษเงิน, หน้า ๑ - ๔๗. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม,
๒๕๑๓. (หนังสืออนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ คุณเอื้อเจริญ เทียนทวี ณ
เมรุวัดธาตุทอง วันพฤหัสบดีที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๑๓).

ถนอม เปรมรัตมี. "วิวัฒนาการของอุตสาหกรรมป่าไม้" ใน ความรู้ทั่วไปเรื่อง
ป่าไม้เล่มพิเศษ ๒๕๑๒, หน้า ๒๐๐ - ๒๐๖. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์อำนวยการศึกษา, ๒๕๑๒.

แถมสุข ชุ่มนนท์. "อิทธิพลทางการเมืองและเศรษฐกิจของอังกฤษในเมืองเชียงใหม่"
ใน รายงานการสัมมนาประวัติศาสตร์และโบราณคดี (ครั้งที่ ๑, ลานนา-
ไทย), หน้า ๑๓๘ - ๑๔๕. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
เชียงใหม่ : อักษรสำเนา, ๒๕๑๑.

เทียม คมกฤต. "ป่าไม้ในประเทศไทย" ใน หนังสือที่ระลึกในการฌาปนกิจศพ
นายอึ้ง ยุกทอง คำขำ ณ วัดทองธรรมชาติ วันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒,
หน้า ๒๔ - ๑๓๘. พระนคร : โรงพิมพ์พานิชย์คุณผล, ๒๕๒๒.

นกร พันธุ์รงค์. "การเสียดินแดนใน ร.ศ. ๑๑๐" ใน บทความทางวิชาการ
สโมสรอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, หน้า ๑๑๒ -
๑๒๕. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก : โรงพิมพ์พิชเนต,
๒๕๑๗.

ป่าไม้, กรม. "ประวัติกรมป่าไม้" ใน หนังสือที่ระลึกในวันสถาปนากกรมป่าไม้
ครบรอบ ๕๐ ปี ๑๘ กันยายน ๒๕๑๕, หน้า ๔๕ - ๕๕. กรุงเทพมหานคร -
นคร : วารุณีการพิมพ์, ๒๕๑๕.

ไมตรี บันเทิงสุข. "เด็ดย - ในประวัติศาสตร์ไทย" ใน หนังสือที่ระลึกครบรอบ
๕๐ ปี องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๐, หน้า ๑๓๗ -
๑๕๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กระดาษไทย, ๒๕๑๐.

อนุวัฒน์วรัญ, พระยา. "การป่าไม้ของไทย" ใน บทความพิเศษบางเรื่องของ
อนุวัฒน์วรัญ, หน้า ๓ - ๑๔. กรุงเทพมหานคร : ไทยมิตรการพิมพ์,
 ๒๕๑๗. (หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระยาอนุวัฒน์วรัญ-
 วัญ ณ เมรุวัดจตุรทอง วันพฤหัสบดี ๒๕ เมษายน ๒๕๑๗).

๔. บทความในวารสาร

กรวิศ สามะพุทธิ. "สมเด็จพระนเรศวรมหาราชานุภาพกับกรมป่าไม้" วารสาร
 ๒ (ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๐๕) : ๒๕๖ - ๓๐๘.

ชจกัญญ์ บุญพิทักษ์. "นโยบายผสมกลมกลืนของรัฐบาลไทยกับชาวจีน" วารสาร-
ธรรมศาสตร์ ๕ (มกราคม ๒๕๑๕) : ๑๑ - ๓๘.

จำหุด กองสาร. "ความคลาดเคลื่อนในการบริหารงานป่าไม้ตามนโยบายป้องกันการ
 การลักลอบตัดฟันไม้ทำลายป่าในปัจจุบัน" วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์
 (กรกฎาคม ๒๕๑๒) : ๔๖๘ - ๔๙๘.

คูสิศ ทานิชพัฒน์. "ป่าไม้กับฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศไทย" สหภาพการศาสตร์
 ๑๑ (กันยายน ๒๕๑๑) : ๓๑ - ๔๓.

เทช บุญนาค. "ขบถเงี้ยวเมืองแพร่ ร.ศ. ๑๑๒" สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ๒ (กันยายน
 - พฤศจิกายน ๒๕๑๑) : ๒๗ - ๓๘.

ประชา กนิษฐชาติ. "ชาวจีนในประเทศไทย" วารสารวิทยาลัยการศึกษ
 ๔ (มีนาคม ๒๕๑๒) : ๒๓ - ๕๐.

มานิจ ชุมสาย, ม.ด. "เชียงใหม่กับอังกฤษ" วารสารมนุษยศาสตร์ ๑ (เมษายน -
 มิถุนายน ๒๕๑๓) : ๑ - ๓๓.

สมบุรณ์ ฤกษ์ศิลป์. "นโยบายคุ้มครองป่าไม้สัก" วารสารธรรมศาสตร์ ๕ (มิถุนายน -
 กันยายน ๒๕๑๔) : ๓๐ - ๔๒.

สุจิตรา วุฒิสถียร. รวบรวมใจความเรื่อง "Chiangmai and the Inception of an Administrative Centralization Policy in Siam (11)", จาก South East Asian Studies XI : (4 March, 1974), pp. 439 - 469. จุดดาวโครงการการาราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ๒ (มกราคม ๒๕๑๘) : ๓๑ - ๔๒.

๕. สัมภาษณ์

ประเสริฐ โพนิชักย์. หัวหน้างานงานวิจัย กองท่าเรือ กรมป่าไม้. สัมภาษณ์, ๘ มีนาคม ๒๕๒๐.

ประจักษ์ วิชาญ. หัวหน้างานกฎหมาย กองคุ้มครอง กรมป่าไม้. สัมภาษณ์, ๘ มีนาคม ๒๕๒๐.

วิทยา ภาณุพัฒน์. นิตกรงานกฎหมาย กองคุ้มครอง กรมป่าไม้. สัมภาษณ์, ๘ มีนาคม ๒๕๒๐.

๖. เอกสารภาษาอังกฤษ

ก. เอกสารชั้นต้น

๑. เอกสารชั้นต้นที่ตีพิมพ์แล้ว

British Consular Report, The Annual Diplomatic and Consular on Trade and Finance from Her Majesty's Consular in Siam, 1888.

*เอกสารที่สถาบันไทยศึกษา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

British Consular Report, The Annual Diplomatic and Consular
on Trade and Finance from Her Majesty's Consular in
Siam, 1893.

British Consular Report, The Annual Diplomatic and Consular
on Trade and Finance from Her Majesty's Consular in
Siam, 1896.

British Consular Report, The Annual Diplomatic and Consular
on Trade and Finance from Her Majesty's Consular
in Siam, 1897.

British Consular Report, The Annual Diplomatic and Consular
on Trade and Finance from Her Majesty's Consular
in Siam, 1898.

British Consular Report, The Annual Diplomatic and Consular
on Trade and Finance from Her Majesty's Consular
in Siam, 1899.

British Consular Report, The Annual Diplomatic and Consular
on Trade and Finance from Her Majesty's Consular
in Siam, 1900.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๗. เอกสารอ้างอิง

๑. หนังสือ

- Banijsabatana, Dusit. The Management of Forest in Thailand.
 Bangkok : Royal Forest Department, 1962.
- Campbell, J.G.D. Siam in the Twentieth Century. London :
 Edward Arnold Publishes to the India Office, 1902.
- Gienty, Donald F. Thailand's Forest Development and Its
 Effect on Rural Peoples. Published by USOM, 1967.
- Hold, David F. A History of Teak Industry in Thailand.
 mimeograph, 1969.
- Ingram, James C. Economic Change in Thailand (1850 - 1970).
 California : Stanford University Press, 1971.
- London, Kenneth Perry. The Chinese in Thailand. New York :
 Russell & Russell, 1973.
- Mahaphol, S. Teak in Thailand. No. R. 16. Bangkok :
 Royal Forest Department, 1954.
- Pointon, A.C. The Bombay Burmah Trading Corporation, Ltd,
 1863 - 1963. Southampton : The Mellbrook Press, 1964.
- Skinner, William G. Chinese Society in Thailand. An
 Analytical History. New York : Cornell University
 Press, 1958.

Smyth, H. Warrington. Five Years in Siam, from 1891 - 1896.

London : John Murray, 1898.

Tate, D.J.M. The Making of South East Asia. Vol I : Burma.

Kualalumpur : Oxford University Press, 1971.

๒. บทความในหนังสือ

Dickson, A.J.C. "The Teak Industry" in Twentieth Century

Impression of Siam, pp. 170 - 181. Edited by Arnold

Wright (London) and Oliver. T. Breakspear (Bangkok),

London : Lloyd's Greater Britain publishing, 1908.

Retanaprasidhi, Meth. "Teak Industry in Thailand" in Thai

Export Bulletin No. 4 Thai Teak, pp. 12 - 18

(Extracted from "Forest Industry in Thailand" in

Royal Forest Department 1963) The Board of Export

Promotion Mansion 4. Bangkok : Thai Watana Panich,

1966.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก . (A)

๑) พระราชบัญญัติ สำหรับผู้รักษาเมืองซึ่งจะทำสัญญากับชาวต่างประเทศ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์
 บดินทรเทพย์มหามงกุฎ บุรุษรัตนราชรวิวงษ์ วรุตมพงษบริพัตร วรชติยราชเทวีโรดม
 จาตุรันตบรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ บรมธรรมิกมหาราชาธิราช บรมนารถบพิตร
 พระจุลจอมเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม รัชกาลที่ ๕ ในพระบรมมหาราชวังซึ่งได้
 ประคิมฐาน แลดำรงคีรีราชสมบัติรัตนราโชดมหัยสวริยาธิปติ ณ กรุงเทพมหานคร
 อมรรัตนโกสินทรมหินทรายุทธยา มหากาลิกภาพ นพรัตนราชธานีบูรีรมย์ อุดมราช
 นิเวศมหาสถาน ซึ่งเป็นบรมราชธานีมหานครใหญ่ในราชอาณาจักรแดนสยาม ฝ่าย
 เหนือฝ่ายใต้ เป็นบรมราชาธิราชอันใหญ่ในประเทศ ที่ใกล้เคียงคือลาวกระเทวียง
 มลายูแลประเทศอื่น ๆ ผู้ทรงพระคุณธรรมอันมหาประเสริฐ เสด็จออกประทับเหนือ
 บรมราชอาสน์ ภายใต้มหาเศวตฉัตร ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย มหัยสวริยพิमान
 โดยสถานอตราพิมุข พร้อมด้วยพระบรมวงษานุวงษ์ อัครมหาเสนาพฤธมาตย์มุขมนตรี
 กระวีชาติ ราชประโรหิตโหราจารย์ ฝ่ายทหารพลเรือน ถวายคำนับเฝ้าเบื้องบาท
 บงกชมาศโดยอันค้ำ จึงเจ้าพระยาสุริยวงษ์ไวยวิวัฒพัฒนศักดิ์อภัยโสคม ที่สมุหะพระ
 กระลาโหม ถวายคำนับบังคมทูลพระกรุณาว่า การทุกวันนี้ จีน แยก ฝรั่งเศส สิบแยก
 ต่าง ๆ ซึ่งไปท้าวมาหากัน ณ เมืองประเทศราช แลหัวเมืองเอก เมืองโท เมืองตรี
 เมืองจัตวานั้น บางทีอยากจะทำสัญญากับผู้ครองเมือง แลแล้วเกิดสงสัยว่าหนังสือสัญญา
 ที่ทำกับผู้ครองเมืองนั้นจะได้ใช้เพียงไหน ถ้าเกิดความขึ้นจะเข้ามารอง ณ กรุงเทพฯ
 ก็เป็นความช้ำระยาก ขอพระบรมราชวะโรภาศให้มีชื่อพระราชบัญญัติสำหรับผู้ครอง
 เมืองประเทศราช แลหัวเมืองเอก เมืองโท เมืองตรี เมืองจัตวาต่อไป จึงมี
 พระบรมราชโองการมารพระบัณฑูรสุรสิงหนาท คำว่าหัวเมืองเกล้าว่า ในแผ่นดิน

บัดนี้ก็มีเมืองใหญ่หลายประเทศมาขอทำหนังสือสัญญาเจริญทางพระราชไมตรี และลูกค้าย่างประเทศไปมาค้าขายเมืองประเทศราช แลหัวเมืองเอก เมืองโท เมืองตรี เมืองจัตวา ฝ่ายใต้ฝ่ายเหนือเป็นอันขาด มักทำหนังสือสัญญาต่อผู้ครองเมืองประเทศราช แลผู้รักษาเมืองกรมการค่ายป่าไม้ แลซุกแร่ แลสัญญาสิ่งอื่น ๆ ซึ่งเป็นของแผ่นดิน ผู้ครองเมืองประเทศราชแลผู้ว่าราชการเมืองก็ทำหนังสือสัญญาปะปนระคนกันไป หาว่าสิ่งใดเป็นของแผ่นดิน แลเป็นของเจ้าเมืองกรมการ ของราษฎรชาวบ้าน ครั้นทำสัญญาแล้วภายหลังเกิดความชวาระตกใจเป็นทีลำบากกับเจ้าของเมือง ควรจะให้มีความหมายข้อบังคับกับผู้ครองเมืองประเทศราช แลผู้ว่าราชการเมือง กรมการ หัวเมืองเอก เมืองโท เมืองตรี เมืองจัตวา ให้เป็นแบบอย่างต่อไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ที่ปลัดขานราชการแผ่นดินตั้งขอพระราชบัญญัติจัดเป็นมาตราไว้สำหรับผู้ครองเมืองประเทศราช ผู้ว่าราชการเมือง กรมการ เมืองเอก เมืองโท เมืองตรี เมืองจัตวา ฝ่ายเหนือฝ่ายใต้หัวพระราชอาณาเขต ให้ทำตามขอพระราชบัญญัติจึงทุกข้อทุกประการ

มาตรา ๑ หนังสือสัญญาที่ผู้ครองเมืองประเทศราช แลหัวเมืองเอก เมืองโท เมืองตรี เมืองจัตวา ที่จะทำสัญญากับกับคนชาวต่างประเทศก็ดี ชาวสยามก็ดี ต้องแบ่งเป็นสองอย่าง ๆ หนึ่งเรียกว่าบับลิก คือ เป็นของแผ่นดิน อย่างหนึ่งเรียกว่าไพรเวต คือ เป็นของ ๆ ผู้นั้น

มาตรา ๒ คนชาวต่างประเทศชาวสยาม จะทำหนังสือสัญญาด้วยการทำป่าไม้ ซุกแร่ ทำเขาสาน ถักนุ่ง ร่อนทอง ซุกถลุง ทำหาง ทำปลา ผูกภาชีอากร ทำสวนไร่นา ที่ไม่มีเจ้าของ ๆ อื่นที่เป็นของแผ่นดิน แลเรื่องใช้เดชไพร่หลวงสำหรับเมืองอย่างนี้ เป็นหนังสือสัญญาบับลิกทั้งนั้น เป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๓ ถ้าคนชาวต่างประเทศกับชาวสยามจะทำหนังสือสัญญาด้วยการรับซื้อขายสิ่งของต่าง ๆ จ้างถนน ช่างม้า เช่าที่ เช่าเรือ เช่าตึก เช่าโรง เช่าแพ ที่มีเจ้าของ แลรับเหมาทำการต่าง ๆ อย่างนี้เป็นหนังสือสัญญาไพรเวตทั้งนั้น เป็นธุระของผู้ที่ทำหนังสือสัญญานั้น

มาตรา ๔ ถ้าชาวต่างประเทศผู้ใด ฤชาชาวสยามผู้ใด จะทำหนังสือสัญญา แก่ผู้ครองเมืองประเทศราช แลหัวเมืองเอก เมืองโท เมืองตรี เมืองจัตวา ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง ว่าด้วยการบีบบังคับเกี่ยวข้องเป็นของสำหรับแผ่นดินนั้น ผู้ครองเมืองกับผู จะทำสัญญาใหม่ขอความเข้ามา ณ กรุงเทพฯ ท่านเสนาบดีผู้เจ้าของเมืองเหนือ แลแล้ว ท่านเสนาบดีซึ่งไต่บังคับเมืองนั้นใครก็ได้ทำหนังสือสัญญาแล้วจึงใช้ได้ ถ้าท่าน เสนาบดีเจ้าของเมืองไมยอมบริติชหนังสือสัญญานั้นใช้ไม่ได้ แลของที่ใดสัญญานั้นไม่ เป็นสิทธิแก่ผู้ทำหนังสือสัญญา

มาตรา ๕ ผู้ใดจะทำหนังสือสัญญาเป็นไปร เวศนั้น แลแล้วแต่ใจของผู้นั้น จะมีกำหนด แลสัญญาตกลงประการใด แต่อย่าให้ผิดกับพระราชกำหนดกฎหมายเก่า ใหม่ ถ้าจะเกิดวิวาทด้วยข้อสัญญาประการใด จะมารองฟ้องต่อท่านเสนาบดีซึ่ง เป็นเจ้าพนักงาน ณ กรุงเทพฯ ก็ได้ ถ้าผู้รักษาเมืองกรมการแลราษฎรนั้นแพความ จะต้องเสียเงินแลทรัพย์สินของ ก็ให้เร่งเอาแต่ผู้แพความจะเร่งเอาที่แลทรัพย์สิน สิ่ง ของซึ่ง เป็นของสำหรับแผ่นดินนั้นไม่ได้

มาตรา ๖ ถ้าผู้ใดซึ่งเป็นชาวต่างประเทศ มีก็เกี่ยวข้องของฟ้องกล่าวโทษ ผู้รักษาเมืองกรมการแลราษฎรต่อท่านเจ้าพนักงานกรุงเทพฯ ถ้าฟ้องหา มีโทษทรัพย์สิน ต้องเสียค่าธรรมเนียมให้คระลาการ รอยละสองก่อน ถ้าไม่ให้ค่าธรรมเนียม รอยละ สองก่อนอย่าให้รับคำฟ้อง ถ้าผู้มาฟ้องนั้นกล่าวโทษผู้ทำผิดเป็นโทษหลวง ห้ามอย่า ให้คระลาการเรียกค่าธรรมเนียมแก่ผู้ฟ้อง ถ้าโทษฟ้องหาชำระไม่ได้จริง ให้โทษ ผู้ฟ้องเสียค่าธรรมเนียมแทนจำเลยตามที่ไต่เสียไป แลให้ผู้ครองเมืองประเทศราช ผู้รักษาเมือง กรมการ เมืองเอก เมืองโท เมืองตรี เมืองจัตวา ฝ่ายเหนือฝ่ายใต้ แลราษฎรให้กระทำตามพระราชบัญญัตินี้จริงทุกประการ

พระราชบัญญัติไว้ ณ วันจันทร์ เดือนสิบสอง ขึ้นแปดค่ำ ปีมจอ ฉศก
จุลศักราช ๑๒๓๖ เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

๒) ประกาศไม้ซอ แก้วแลไม้กระยาเลย

ด้วยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ามหามาลา กรมพระบำราบ-
ปรปักษ์ อธิบดีในกรมพระคลังมหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการมารพระบัณฑูร
สุรสิงหนาทโตเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแก่พระราชาวงษาขุน
ข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยฝ่ายทหารพลเรือน และราษฎรคนชาวต่างประเทศทั้งปวงให้ทราบ
ทั่วกันว่า ไม้ใหญ่ ๆ ในพื้นบ้านเมืองมาก คือ ไม้สักไม้แก่นต่าง ๆ ไม้กระยาเลย
ต่าง ๆ หลายอย่างหลายประการ เป็นทำเลที่ราษฎรชาวสยามแลคนชาวต่างประเทศ
ได้อาศัยเป็นสินค้าใหญ่อยู่อย่างหนึ่ง ผู้ว่าราชการเมืองแลกรมการเจ้าภาษีนายอากร
ได้เก็บค่าตอไม้บาง ซักภาษีคนบาง ปีหนึ่งเป็นเงินก็มาก ไก่มาเจือจางเป็นกำลัง
ในการทูลำรุงแผ่นดินอยู่ เจ้าภาษีไม่ขอสักไม้กระยาเลย แต่เจ้าภาษีเสาะไม้แก่น
ไม้น้ำ เก็บภาษีเอาแก่ราษฎรดูค่า มักเกากายกละปนกันด้วยชนิดไม้ต่าง ๆ ยังไม่มี
กำหนด ราษฎรก็เกิดความเคืองรอน บางที่ราษฎรจะลองแพไม้เป็นคนเป็นทอนลงมา
กลัวเจ้าภาษีจะซักภาษียักเล็ดย เป็นกระดานมีคเป็นแพลองลงมาบ้าง ต่อเป็นเรือ
ใหญ่ผู้น้อยลองลงมาชายบ้าง เจ้าภาษีเรียกภาษีบ้าง ไม้ไก่อเรียกบ้าง เงินแผ่นดินก็ตก
ขาดไป บางที่เจ้าภาษีตั้งเรียกภาษีอยู่แถวนี้ ราษฎรถูกค้ายักลองแพไม้ไปเสียแถว
อื่นบ้าง ยักลองหนีภาษี เจ้าภาษีเก็บไม้ไก่อบาง ก็ขาดประโยชน์เงินแผ่นดินไป บางที่
ราษฎรลองแพไม้ลงมาจนถึงภาษีน้ำ เขียวพวนขาดแพแตกลองเลย เก็บภาษีไป เจ้า
ภาษีจับว่าลักลองแพไม้เกินภาษีกำหนดที่เกินเพียงไร ไม่เกินเพียงไรก็ยังมี ราษฎร
ถูกควักไค้ความเคืองรอน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีคำประกาศสำหรับภาษี
ไม้ซอไม้กระยาเลยไว้ว่า ตั้งแต่นี้สืบไป

ข้อ ๑ ภาษีไม้ซอไม้กระยาเลย ให้เป็นภาษีคอเวอนแมนต์

ทำพระราชทานเงินลด

ขอ ๒ เก็บราษฎรลูกค้าดองไม้ขอนสัก ไม้กระยาเลยลงมาทางแควเมือง
กำแพงเพชรทาง ๑ แก้วใหญ่ทาง ๑ สองทางรวมกันที่เมืองนครสวรรค์ เจ้าภาษี
ได้ตั้งเรียกภาษีที่เมืองไชยนาทใต้เมืองนครสวรรค์ บัดนี้มีราษฎรลูกค้าบางพวกดักไม้
ชื่อไม้ขอนสักไม้กระยาเลย ชักลากลงทางลำน้ำเมืองกาญจนบุรีหนีภาษี ให้เจ้า
ภาษีแยกไปตั้งเรียกภาษีทางลำน้ำเมืองกาญจนบุรีตำบลหนึ่ง

ขอ ๓ ให้ลูกค้าผู้ดองไม้ลงมาถึงเจ้าภาษีแล้ว ใบบอกแก่เจ้าภาษีจึง
ทุกราย ถ้าไม่บอกเจ้าภาษีดองแพไม้เลยลงมาพันโรงภาษี ๔๐๐ เส้น เจ้าภาษี
จับได้ให้ปรับผู้ดองแพไม้เกินที่กำหนดเอาผิดกษัตริย์ขึ้นตั้งปรับ ๑๐ ต่อ เป็นสินไหม
กึ่งเป็นพิไยกึ่ง ส่วนสินไหมยกให้แก่ผู้จับ ส่วนพิไยเอาเป็นหลวง

ขอ ๔ ให้เจ้าภาษีพร้อมกับผู้วาราชการ เมืองกรมการ ลงเส้นเชือกวัด
แต่โรงภาษีทุกตำบล คานโตหน้าให้โค ๔๐๐ เส้น แดวปักหลักไม้แกนใหญ่ ๆ ลงไว้
ใหญ่ทั่วกันเป็นสำคัญ

ขอ ๕ ถ้าราษฎรลูกค้าดองแพไม้มาจนถึงโรงภาษี พวนขาดจากแพแตก
ไม้ดองเกินโรงภาษี ๔๐๐ เส้นพวนหลักปักไว้ไป อย่าให้เจ้าภาษีจับปรับลูกค้าเป็นอัน
ขาด ให้เจ้าภาษีคิดพิกักเก็บตามธรรมเนียม

ขอ ๖ ราษฎรลูกค้าขึ้นไปชื่อไม้ขอนสักไม้กระยาเลย เลื่อยเนื้อภาษี
เป็นกระดานหนาบาง กระดานบางบาง แลวดองเป็นกระดานลงมา ให้เจ้าภาษีคิด
นำกระดานใหญ่ย่อยยาวสั้นเป็นไมคณโคใหญ่กำเท่าโค โคยาววาเท่าโค ให้เจ้าภาษี
ตามพิกักไม้ขอนสักไม้กระยาเลย ถ้าจะชักภาษีเป็นแผ่นกระดานหนาบางกว้างยาว
เท่ากัน ๑๐ แผ่นชัก ๒ แผ่นตามพิกักก็ได้

ขอ ๗ ราษฎรลูกค้าขึ้นไปตั้งเลื่อยไม้ขอนสัก ไม้กระยาเลย เป็นกระดาน
ต่อเรือไซบางชายบาง อย่าให้เจ้าภาษีเรียกเก็บภาษีเอาแก่ราษฎรเป็นอันขาด

ขอ ๘ ไม้กระยาเลยนั้นกำหนดไว้ คือ ไม้ตะแบก ๑ ไม้ตะทิต ๑
ไม้กระทุ่ม ๑ ไม้ตานหก ๑ ไม้สีเสียด ๑ ไม้ยาง ๑ ไม้จุกโลก ๑ ไม้จิว ๑

ไม้หอม ๑ ไม้คร่า ๑ ไม้กานเหลือง ๑ ไม้ตะเคียน ๑ ไม้ขุนนาค ๑ ไม้อิน-
ทิน ๑ ไม้เสลา ๑ รวม ๑๖ อย่าง ยาวตั้งแต่ ๓ วาขึ้นไป ให้เจ้าภาษีเรียก
ภาษีตามพิถักไม้กระยาเลย อย่าให้เรียกภาษีเป็นพิถักไม้ขนสัก ไม้เสลา ไม้รอด
เป็นอันขาด

ขอ ๕ ราษฎรลูกค้ำคักไม้ ลองไม้กระยาเลยมาจำหน่ายหลายแควหลาย
ลำนำ ถ้าลำนำเมืองกาญจนบุรีให้เจ้าภาษีตั้งเรียกภาษี ๗ แขวงเมืองราชบุรี ถ้าลำนำ
เมืองสุพรรณบุรีให้เจ้าภาษีตั้งเรียกภาษี ๗ แขวงเมืองนครไชยศรี ถ้าลำนำเมือง
ประจิมบุรีให้เจ้าภาษีตั้งเรียกภาษี ๗ แขวงเมืองฉะเชิงเทรา ถ้าลำนำเมืองกำแหง-
เพชร เมืองพิศณุโลกให้เจ้าภาษีตั้งเรียกภาษี ๗ แขวงเมืองไชยนาทตามเดิม อย่าให้
เจ้าภาษีคอเวอนแมนเรียกเก็บภาษีไม้ขนสัก ไม้กระยาเลย เอาแก่ราษฎรลูกค้ำ
ให้ผิดจากคำประกาศ ๕ ขอนี้ไปเป็นอันขาดทีเดียว

ประกาศมา ณ วันอาทิตย์ เดือนสี่ แรมแปดค่ำ ปีจอฉศก จุลศักราช ๑๒๓๖
เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา : ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม ๗ - ๘ (จ.ศ. ๑๒๒๕ - ๑๒๓๖)

หน้า ๒๕๕ - ๒๖๒.

ภาคผนวก ข (๒)

กฎกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔ แพนกป่าไม้ ว่าด้วยอัตราแบ่งปันเงินค่าตอบแทน
มณฑลพายัพ

กฎข้อบังคับ

ที่ ๔ แพนกป่าไม้

วันที่ ๕ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๐

สำราจเจ้าพระยาจักรีศรีอริยวงศาคตญาณ อรรคมหาเสนาธิบดี อภัย-
พิริยปรากรมพาหุ ถึง พระยานริศราชกิจ ข้าหลวงใหญ่รักษาราชการมณฑลแลเจ้า
สนามหลวง มณฑลพายัพ

ด้วยมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ภายตามความใน
สำราจที่ ๓, ๑๐๐๓ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๑๕ ถึง เจ้าอุปราชแลเจ้า
สนามหลวงนครเชียงใหม่ เรื่องอัตราแบ่งปันเงินค่าตอบแทนป่าแขวงนครเชียงใหม่
ความแจ้งอยู่แล้วนั้น

บัดนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่าอัตราแบ่งปันเงินค่าตอบแทนนั้นมิได้สำหรับแต่
เฉพาะป่าแขวงนครเชียงใหม่ เงินค่าตอบแทนล่าซุน นครน่าน และนครแพร่ นั้น ยังหา
มีอัตราที่จะแบ่งปันแน่ชัดว่าเป็นระเบียบไม่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกกฎ
ข้อบังคับสำหรับแบ่งปันเงินค่าตอบแทน ในมณฑลพายัพตั้งแต่จำนวนศก ๑๒๐ เป็นต้นไป
เป็นอัตราดังนี้คือ

๑) นครเชียงใหม่

๑. เงินค่าดอกไม้ซึ่งเก็บได้จากป่าน้ำไหลลงแม่น้ำปิงมากน้อยเท่าใด ให้ยกเป็นของหลวงกิ่งหนึ่ง พระราชทานแก่เจ้าผู้ครองเมืองกิ่งหนึ่ง

๒. บรรดาเงินค่าดอกไม้ซึ่งเก็บได้จากป่าเมืองยวม แลขุนยวมนั้น ให้แบ่งยกเป็นของหลวงกิ่งหนึ่ง อีกกิ่งหนึ่งให้แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน พระราชทานแก่เจ้าผู้ครองเมืองนครเชียงใหม่ ๑ ส่วน เป็นเงินมรดกของเจ้านายสองส่วน ยกเป็นเงินสำหรับบำรุงบ้านเมือง ๑ ส่วน รวม ๔ ส่วนในเงินมรดกของเจ้านาย ๒ ส่วนนั้น ให้แบ่งออกอีกเป็น ๗ ส่วน คงเป็นของ

เจ้าราชบุตร (น้อย สุวิงษ์)	๑	ส่วน
เจ้าหนานมหาเทพ	๑	ส่วน
เจ้าบัวทิพ	๑	ส่วน
เจ้าคำหลอ	๑	ส่วน
เจ้าทิพเกษร	๑	ส่วน
เจ้าคารารัตน์มี	๑	$\frac{๑}{๒}$ ส่วน
เจ้าอุบลวรรณ	๑	$\frac{๑}{๒}$ ส่วน
		รวมเป็น ๗ ส่วน

๓. เงินค่าดอกไม้ป่าแม่ปายแลแม่ฮองสร ให้ยกเป็นของหลวงกิ่งหนึ่ง อีกกิ่งหนึ่งนั้นให้แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน พระราชทานแก่เจ้าผู้ครองเมืองนครเชียงใหม่ ๑ ส่วน เจ้าคารารัตน์มี ๑ ส่วน เจ้าอุบลวรรณ ๑ ส่วน ยกเป็นเงินสำหรับบำรุงเมือง ๑ ส่วน รวมเป็น ๔ ส่วน

๔. เงินค่าดอกไม้แม่เมย ให้แบ่งเป็นของหลวงกิ่งหนึ่ง อีกกิ่งหนึ่งนั้นให้แบ่งออกเป็นสามส่วน พระราชทานแก่เจ้าผู้ครองเมืองนครเชียงใหม่ ๒ ส่วน

ยกเป็นเงินสำหรับบำรุงเมือง ๑ ส่วน

๕. เงินค่าตอไม้แม่ตะเกียบ ๑ ป่า แม่คามัง ๑ ป่า แม่ตะ ๑ ป่า แม่เยะ
รวม ๔ ตำบล ให้แบ่งยกเป็นของหลวงกิ่งหนึ่ง อีกกิ่งหนึ่งให้แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน
พระราชทานให้เป็นเงินมรดกของพระเจ้าอินทวิชยานนท์ ๒ ส่วน พระราชทานแก่
เจ้าผู้ครองเมืองนครเชียงใหม่ ๑ ส่วน ยกเป็นเงินสำหรับบำรุงเมือง ๑ ส่วน
รวมเป็น ๔ ส่วน

๖. เงินส่วนแบ่งซึ่งเรียกว่าเป็นเงินมรดกของพระเจ้าอินทวิชยานนท์นั้น
เมื่อถึงคราวที่จะแบ่งเงินค่าตอคราวใด ให้เจ้าผู้ครองเมืองทำบัญชีชื่อเจ้านายผู้รับ
มรดก ครัวที่จะได้รับเงินส่วนนี้ส่งไปยังข้าหลวงใหญ่ เมื่อให้ข้าหลวงใหญ่ตรวจแล้ว
จะใดส่งบัญชีรายชื่อ และมีคำสั่งให้กรมป่าไม้จ่ายให้แก่เจ้านายบุตรหลานพระเจ้า
อินทวิชยานนท์ ผู้รับมรดกซึ่งสมควรจะได้รับเงินรายนี้

- ๒) เงินค่าตอไม้ซึ่งเก็บได้จากป่าแขวงนครลำพูนมากน้อยเท่าใด ให้แบ่งยกเป็นของ
หลวงกิ่งหนึ่ง ยังอีกกิ่งหนึ่งให้แบ่งออกเป็นสองส่วน พระราชทานแก่เจ้าผู้ครอง
เมืองนครลำพูน ๑ ส่วน พระราชทานแก่เจ้านายบุตรหลาน ๑ ส่วน
- ๓) เงินค่าตอไม้ซึ่งเก็บได้จากป่าแขวงนครลำปางมากน้อยเท่าใด ให้แบ่งยกเป็นของ
หลวงกิ่งหนึ่ง ยังอีกกิ่งหนึ่งให้แบ่งออกเป็นสองส่วน พระราชทานแก่เจ้าผู้ครอง
เมืองนครลำปาง ๑ ส่วน พระราชทานแก่เจ้านายบุตรหลาน ๑ ส่วน
- ๔) เงินค่าตอไม้ซึ่งเก็บได้จากป่าแขวงนครน่านมากน้อยเท่าใด ให้แบ่งยกเป็นของ
หลวงกิ่งหนึ่ง ยังอีกกิ่งหนึ่งให้แบ่งออกเป็นสองส่วน พระราชทานแก่เจ้าผู้ครอง
เมืองนครน่าน ๑ ส่วน พระราชทานแก่เจ้านายบุตรหลาน ๑ ส่วน
- ๕) เงินค่าตอไม้ซึ่งเก็บได้จากป่าเมืองแพร่มากน้อยเท่าใด ให้แบ่งยกเป็นของหลวง
กิ่งหนึ่ง ยังอีกกิ่งหนึ่งให้แบ่งออกเป็นสองส่วน พระราชทานเจ้าผู้ครองเมืองแพร่
๑ ส่วน ยกเป็นเงินสำหรับบำรุงเมือง ๑ ส่วน

- ๖) เงินส่วนที่เหลือที่เรียกว่าพระราชทานแก่เจ้าผู้ครองเมืองนั้น ในเวลาที่ไม่ใช่เจ้าผู้ครองเมืองแล้ว ถ้าผู้ใดได้รับราชการแทนเจ้าผู้ครองเมืองไปรบกเกล้าฯพระราชทานเงินส่วนเจ้าผู้ครองเมืองให้แก่ผู้แทนคนหนึ่ง อีกคนหนึ่งให้ยกเป็นเงินบำรุงเมือง เว้นแต่เจ้าอุปราชผู้แทนเจ้าผู้ครองเมืองนคร เชียงใหม่ได้รับราชการแข่งแรงก็ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้เจ้าอุปราชได้รับเงิน ๓ ใน ๔ ส่วน ของเงินส่วนเจ้าผู้ครองเมืองตลอดชั่วในเวลาที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควร เงินที่เหลืออีก ๑ ในส่วน ๔ ของเงินส่วนเจ้าผู้ครองเมืองนั้นโปรดเกล้าฯให้กรมป่าไม้ นำส่งคลัง เมืองนคร เชียงใหม่ยกเป็นเงินบำรุงเมือง
- ๗) ส่วนเงินสำหรับบำรุงเมืองนั้น ให้กรมป่าไม้ นำส่งคลังของเกาะสนามหลวง เมืองนั้น ถ้าจะใช้จ่ายในการบำรุงบ้านเมืองรายไคตองไหลงในงบประมาณ เพื่อพระราชทานพระบรมราชาอนุญาตแล้วจึงจะจ่ายได้
- ๘) แต่เงินส่วนแบ่งซึ่งเรียกว่า พระราชทานให้แก่เจ้านายบุตรหลานนั้น เมื่อถึงคราวที่จะแบ่งปันเงินค่าตอคราวไคให้เกาะสนามหลวง ห้ามราษฎรซื้อขายชื่อเจ้านายบุตรหลานผู้ที่ควรจะได้รับเงินส่วนนี้ส่งไปยังข้าหลวงใหญ่ เพื่อจะให้ข้าหลวงใหญ่ตรวจแล้วจะไคส่งบัญชีรายชื่อ และมีคำสั่งให้กรมป่าไม้จ่ายให้แก่เจ้านายบุตรหลานซึ่งสมควรจะได้รับเงินรายนี้
- ๙) เพื่อจะให้ง่ายในการคิดแบ่งเงินค่าตอ จึงไคทำอัตราส่วนแบ่งตอมาในของสารตราฉบับนี้ให้ถวญแล้ว.

(ลงนาม)

ดำรงราชานุภาพ

ประทับตราพระราชสีห์ใหญ่มา เป็นสำคัญ

อัตราแบ่งปันเงินค่าตอบแทนในมณฑลพายัพ

๑. บ้านคร เชียงใหม่ (เงินเก็บไค้มากน่อยเท่าใด ให้แบ่งออกตามเสถส่วนดังนี้)

๑) บ้านน้ำไหลรวมลงแม่น้ำปิง

ของหลวง	๒๑		ผู้แทนเจ้าผู้ครองเมือง	๓๑๓
เจ้าผู้ครองเมือง	๒๑	หรือ	เงินบำรุงเมือง	๓๑๑

๒) ป่าเมืองยวมแลขุนยวม

ของหลวง	๒๑			
เจ้าผู้ครองเมือง	๓๑๑	หรือ	ผู้แทนเจ้าผู้ครองเมือง	๓๑๒
มรฎกเจ้านาย	๓๑๑		มรฎกเจ้านาย	๓๑๑
เงินบำรุงเมือง	๓๑๑		เงินบำรุงเมือง	๓๑๒

ส่วนที่เรียกว่าเป็นมรฎกของเจ้านายนั้นแบ่งออก ดังนี้คือ

๑. เจ้าวรชบุตร, (น้อยสุริยวงษ์) ๒๑
๒. เจ้านามมหาเทพ ๒๑
๓. เจ้าบัวทิพย์ ๒๑
๔. เจาคำหลอ ๒๑
๕. เจ้าทิพเกษร ๒๑
๖. เจ้าการารัตน์มี ๒๑
๗. เจ้าอุบลวรรณา ๒๑

๓) ป่าเมืองปายและแม่อองบร

ของหลวง	๕๑		
เจ้าผู้ครองเมือง	๙๑	หรือ	ผู้แทนเจ้าผู้ครองเมือง
เจ้าการารักษ์มี	๙๑		เจ้าการารักษ์มี
เจ้าอุบลวรรณา	๙๑	หรือ	เจ้าอุบลวรรณา
บ้ำรุงเมือง	๙๑		บ้ำรุงเมือง

๔) ป่าแม่เมย

ของหลวง	๕๑		
เจ้าผู้ครองเมือง	๙๑	หรือ	ผู้แทนเจ้าผู้ครองเมือง
บ้ำรุงเมือง	๕๑		บ้ำรุงเมือง

๕) ป่าแม่สะเก็บ แม่เยะ แม่ตาฝั่งแลแม่ตะ

ของหลวง	๕๑		
มรภกพระเจ้านครเชียงใหม่	๙๑	หรือ	มรภกพระเจ้านครเชียงใหม่
เจ้าผู้ครองเมือง	๙๑		ผู้แทนเจ้าผู้ครองเมือง
บ้ำรุงเมือง	๙๑		บ้ำรุงเมือง

๖. ป่านครลำพูน

ของหลวง	๕๑
เจ้าผู้ครองเมือง	๙๑

เจ้านาย ๑๗

๓. ปานครลำปาง

ของหลวง

๕๗

เจ้านครเมือง

๑๗

เจ้านาย

๑๗

๔. ปานครน่าน

ของหลวง

๕๗

เจ้านครเมือง

๑๗

เจ้านาย

๑๗

๕. ป่าเมืองแพร่

ของหลวง

๕๗

เจ้านครเมือง

๑๗

เงินบำรุงเมือง

๑๗

ที่มา : กจร. ร.๕ กษ.๕.๑/๑๖, เรื่องเงินส่วนแบ่งค่าภาคหลวงไม้สัก
หรือเงินค่าต้นไม้ซอแล็ก (๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๒ - ๕
กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๒) ที่ ๕๕/๑๔๔๓.

ภาคผนวก ก (c)

ไม้สักและการทำไม้สักในประเทศไทย

บรรยายลักษณะไม้ ไม้สักได้รับความนิยมแพร่หลายก็เพราะความทนทาน
แห้งเนื้อไม้ อันเนื่องจากเหตุที่มีน้ำมัน ซึ่งมีกลิ่นอันจะสกัดได้จากไม้ที่เลื่อยออกมาใหม่ ๆ
เนื้อไม้สักมีน้ำหนักกิโลกรัมราว ๘๖ ปอนด์ต่อ ๑ ฟุตลูกบาศก์ แต่เมื่อเวลาแห้งแล้ว
ไม้หด ไม้แตก หรือคดโค้งเกินสมควรนัก ทั้งการประดิษฐ์ทำเป็นภาชนะก็ง่ายง่าย
เมื่อรวมลักษณะเหล่านี้เข้าแล้ว ไม้สักจึงนับว่าเป็นไม้มีประโยชน์โดยเอนกประการ

ต้นสัก ต้นสักซึ่งทางพฤกษศาสตร์ เรียกว่า เต็กโตนา แกรนด์ซิส (Tectona
grandis) นั้น ตกอยู่ในจำพวกไม้ที่เรียกว่า เอร์บีนา (Verbena) เป็นไม้ชนิด
ที่ล้มลุกใบเป็นคู่ ซึ่งถ้าอยู่ในสถานที่สมบูรณ์แล้ว อาจจะมีลำต้นใหญ่ถึง ๒๐ ฟุต (ที่ใหญ่
ที่สุด ตามซึ่งเคยปรากฏมีลำต้นวัดได้ ๒๕ ฟุต ๔ นิ้ว วัดสูงจากพื้นดิน ๔ ฟุตครึ่ง) และ
สูง ๑๐๐ ฟุตเศษ มีส่วนลำต้นทำเป็นซุงได้ ๕๐ ฟุตเศษ ในพื้นภูมิประเทศที่จัดว่าเป็น
ธรรมดา ต้นสักมักจะมีอายุอยู่จนลำต้นโตถึง ๑๔ หรือ ๑๕ ฟุต ก่อนที่มันจะไปเกิดรูปทรง
งอแล้วก็ตายอายุของต้นสักที่ติดตัวได้ถึงขนาดสมควรแก่การตัดนั้น ไม้ในอยู่ในระหว่าง
๕๐ - ๒๐๐ ปี และเมื่ออายุอยู่ถึงต้นนี้ความโตของลำต้นจะวัดได้ราว ๒ - ๕ ฟุต

ภูมิประเทศ ต้นสักก็มีในพื้นที่เมืองแห่งประเทศ อินเดีย พม่า เงี้ยว
และชวาเหมือนกัน ส่วนในประเทศไทยนั้น มักจะเกิดในภูมิประเทศที่อยู่ในระหว่าง
๑๕° ๑ - ๕' และ ๒๐° ๒๕' แล ลกจิรัฐคอนเทโอ แล เส้นลองจิจูดคอนควันออก
๑๐๐° ๒๐' และ ๙๗° ๓๐' ทางฝ่ายเหนือมีไปจนถึงสุโขทัย เมือง เชียงราย ส่วนฝ่าย
ใต้มีถึงเขตรักษาพันธุ์ ที่ห้องที่หรือมณฑลที่มีต้นสักมากที่สุดก็คือ พายัพ มหาราษฎร์
พิษณุโลก แล นครสวรรค์ ในประเทศไทยสยาม ไม้เคยปรากฏว่าต้นสักได้เกิดในที่ซึ่งมีระดับ
สูงกว่า ๒,๕๐๐ ฟุต แต่ในที่อื่น ๆ เช่น ในบางตอนแห่งประเทศอินเดีย ได้ปรากฏว่ามี

ไม้สักใบที่สูงถึง ๔,๐๐๐ ฟุต

ต้นสักไม้ขึ้นเป็นป่าสักล้วนเหมือนไม้บางชนิดอื่น ๆ มักจะเลิกปะปนกระจัดอยู่ในพรรณไม้อื่นแต่ลงละต้น ๆ หรือเป็นหมู่เป็นตอนไปในป่าสักตามธรรมชาติ จะมีต้นสักอยู่เพียง ๕ - ๑๐ ในส่วนร้อยของไม้ต่าง ๆ ที่ขึ้นอยู่ ต้นสักเป็นไม้ที่ทนทาน งามขึ้นในพื้นที่ที่ต่าง ๆ แต่ที่จะให้ดอกงามบริบูรณ์นั้น ต้องอาศัยริ้วควายกินดี และมีทางน้ำตกใกล้สักถึงแม้นต้นสักจะชอบกินทรายดี ๆ ซึ่งอยู่เป็นดินเหนียว แต่ก็เคยมีปรากฏเหมือนกันว่า ได้เคยงอกงามในภูมิประเทศอันตั้งอยู่บนหินทราย (sand stone) และหินชนิด shale, gneiss และ conglomerates ซึ่งมีหินเป็นพื้นข้างบนและน้ำตกไหลพอสมควร

ป่าที่มีไม้สักมากที่สุด และดีที่สุดนั้นอยู่ในจังหวัด ลำปาง แพร่ เชียงราย เชียงใหม่ ซึ่งมีเนื้อที่ป่าประมาณ ๕๕,๐๐๐ ตารางไมล์

การรักษาป่าสักของรัฐบาล โดยเหตุที่ไม้สักเป็นไม้ที่ดี และมีค่าจึงได้รับความปกป้องรักษาของรัฐบาลก่อนบรรดาไม้อื่น ๆ ถึงแม้ในเวลาก่อนจะเดิกันนั้น ไม้สักเป็นไม้ของหลวงก็ตามแต่การรักษาหรือการห้ามไม้นั้น ยังหาได้จัดให้เป็นกิจจะลักษณะไม่ ต่อเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๐ จึงได้มีการตราบัญญัติห้ามการตัดฟัน โดยมีได้รับอนุญาตและตามสัมปทานต้นสักที่ยังไม่ถึงขนาด ๖๓๐ ขึ้น การให้สิทธิทำสักออกจากป่านั้น ใจจึงทำเป็นสัญญาอนุญาตให้แก่บุคคลหรือบริษัทรับทำ มีกำหนดเวลา ๑๕ ปี สัญญานี้ในเวลานี้มีอยู่เพียง ๕๕ ราย มีอาณาเขตป่าต่างกัน ตั้งแต่ ๓๐ ถึง ๑,๐๐๐ ตารางไมล์เศษ นอกจากสัญญาดังกล่าวนี้ ยังมีการอนุญาตให้ทำป่าเล็ก ๆ ใหญ่แก่ ๕๕ ราย ที่อาณาเขตป่าต่างกัน ตั้งแต่ ๓๐ ถึง ๑,๐๐๐ ตารางไมล์เศษ นอกจากสัญญาดังกล่าวนี้ ยังมีการอนุญาตให้ทำป่าเล็ก ๆ ใหญ่แก่พวกพ่อค้าขายของโดยกำหนดเวลาให้ทำแต่เพียงปี ในการทำป่าสักนั้นป่าหนึ่งได้แบ่งเขตออกเป็น ๒ ภาค มีจำนวนไม้ที่จะทำได้ประมาณเท่า ๆ กัน เปิดให้ทำภาคหนึ่งในเวลา ๑๕ ปี และอีกภาคหนึ่งนั้นปิดไว้ จนสิ้นกำหนดเวลาการทำไม้ในภาคก่อน จึงจะถึงคราวเปิดให้ทำโดยวิธีนี้ ไม้ที่ถึงขนาดใช้การได้ทั้งหมดในป่านั้น ๆ (ทั้งภาคที่เปิดแลปิด) จะถูกตัดฟันชักลาก เสร็จสิ้น

ภายในรอบ ๓๐ ปี ซึ่งเป็นเวลาอันจะหวังได้ว่าไม้ในจำพวกที่อยู่ในขนาดดังกล่าวไป จะเติบโตขึ้นถึงขนาดที่จะทำประโยชน์ได้ ขนาดแห่งสำคัญของไม้ที่จัดว่าจะตัดฟัน ไล่นั้น กำหนดเอาตามชนิดของป่าเป็นเกณฑ์อย่างต่ำได้กำหนดไว้เพียง ๒ ฟุต ๔ นิ้วครึ่ง อย่างสูง ๗ ฟุต วัดจากพื้นดินขึ้นไป ๔ ฟุตครึ่ง ผู้รับสัญญาต้องเสียค่าภาคหลวงสำหรับ ไม้ที่ตนชักลากตามอัตราซึ่งกำหนดไว้ต่างกัน ตามภูมิประเทศของป่าที่หายากแลง่าย และชนิดของไม้ที่ถี่แลหยาบ อัตราค่าภาคหลวงไม้ที่ถี่แลหยาบดังนี้

ประเภท (ก) สำหรับซุงวัดได้ ๕๐ ฟุตลูกบาศก์ หรือกว่า ๕๐ ฟุตลูกบาศก์ ยาว ๑๘ ฟุต หรือกว่า ๑๘ ฟุต อัตราคนละ ๑๒ บาท ๕๐ สตางค์ ตมหนึ่งมีกำหนด ๕๐ ฟุตลูกบาศก์

ประเภท (ข) สำหรับซุงวัดได้ต่ำกว่า ๕๐ ฟุตลูกบาศก์ ยาว ๑๘ ฟุต หรือกว่า ๑๘ ฟุต อัตราคนละ ๘ บาท ตมหนึ่งมีกำหนด ๕๐ ฟุตลูกบาศก์

ประเภท (ค) สำหรับซุงยาวต่ำกว่า ๑๘ ฟุต อัตราคนละ ๕ บาท กำหนดตมหนึ่ง ๕๐ ฟุตลูกบาศก์

อัตราค่าภาคหลวงข้างบนนี้ กำหนดไว้สำหรับไม้ที่ชักลากตามสัญญา ๑๕ ปี แบบใหม่ซึ่งได้ทำขึ้น เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๘ นี้เท่านั้น ส่วนไม้ที่ทำตาม สัญญาเก่านั้น ต้องเรียกเก็บค่าตอบแทนขนาดของซุง มีอัตราคนละ ๑๒ บาท ๒ บาท ๔ บาท และ ๒ บาท กับค่าภาษีความชอบมอบด้วย

วิธีการตัดฟันชักลาก ป่าไม้สักทั้งหมดในประเทศไทย ได้จัดทำโดยวิธี เลือกตัด (Selection System) ก่อนที่จะเปิดป่าส่วนหนึ่งส่วนใดให้ทำ เจ้าหน้าที่ ต้องทำการตรวจนับและพิจารณาไม้ที่ถึงขนาดตัดฟันได้แล้วจัดการสับกานไว้เพื่อให้มีไม้แห้ง สำหรับให้ตัดฟันชักลากเสมอไป เพราะเหตุว่าไม้สักที่ยังสดอยู่นั้นไม่ล่อนน้ำ จึงเป็น การจำเป็นที่จะต้องกานไม้ทิ้งไว้ประมาณ ๒ หรือ ๓ ปี เพื่อให้แห้งและเบาพอที่จะ ลอยได้ ในสมัยที่แล้วมา ก่อนที่จะเปิดป่าใดให้ทำต้องสับกานไม้ให้หมดลงในคราวเดียวกัน มาบัดนี้ส่วนที่สับกานนั้นทำให้พอเหมาะจำนวนเท่าที่ต้องการตัดฟันชักลากในระหว่าง

ปีโค ปีหนึ่ง หรือคราวหนึ่ง การที่คอยผ่อนเวลาสืบกันไปดังนี้ เป็นโอกาสให้ไม้ที่ยัง
มีโคสืบกานนั้นโตขึ้นอีก ซึ่งถ้าถูกสืบกานเสียพร้อมกันในคราวเดียวก่อนเวลาที่เปิดให้
ทำรังที่เป็นมาแล้ว เนื้อไม้ที่จะโคเพิ่มขึ้น โดยความเติบโตของต้นไม้เหล่านั้นก็คง
สูงเปล่า กันทั้งเป็นการป้องกันการเสียหายโดยไฟไหม้ไม้โคเป็นอันมาก การตัดฟัน
กันตอนนั้นทำโดยแรงคน เครื่องมือใช้เลื่อย แลขวาน เป็นพื้นในสมัยก่อนใช้แต่ขวาน
อย่างเดียว อันเป็นวิธีที่ต้องเปลืองเวลาแลเนื้อไม้มาก เมื่อโคคนคนลงแล้ว ต้องถือ
ไม้ออกเป็นซุง ไม้ต้นหนึ่งจะทำไม้ซุงโค ๑ ท่อน หรือกว่า ๑ ท่อนก็ได้

ต่อจากนี้ไปก็คือการชักลาก หรือนำซุงไปยังแม่น้ำหรือลำคลองที่จะลงไม้
สำหรับกรณีนี้วิธีก็กระทำกันอยู่หลายประการ ตามธรรมชาติทางที่ชักลากนั้นใกล้กับ
แรงซุงถูกลากต่อไปจนถึงแม่น้ำหรือลำคลองที่เกี่ยวข้อง แต่ในระยะทางระหว่างตอไม้
กับแม่น้ำหรือลำคลองนั้นทางใกล้ก็ควรนำไปโดยวิธีอื่น ต้องการแรงซุงเพียงแต่เก็บ
แลซุงซุงไม้ไว้ในที่แห่งหนึ่งแห่งใดแล้วขนขึ้นใส่เกวียนลากจากที่นั่นต่อไป ในป่าบางแห่ง
ซึ่งการขนไม้ทางบกไกลเกินที่จะใช้แรงสัตว์พาหนะนั้นต้องใช้รถไฟลาก แลในที่ ๆ
เป็นเนิน เป็นภูเขาต้องใช้ซุงลงตามตะพาน หรือบางแห่งต้องใช้ทั้งรถไฟแลตะพาน
ทั้งสองอย่าง

การชักลากไม้ซุงขนาดปานกลางต้องใช้เกวียน ๒ เล่ม หรือล้อ ๒ คู่
กับวัวหรือกระบือ ๔ ถึง ๖ ตัว แต่ไม้ขนาดใหญ่อาจต้องใช้เกวียน ๓ เล่ม หรือกว่า
๓ เล่ม แลวัวสำหรับชักลากต้องใช้ตั้งแต่ ๑๐ ถึง ๑๕ คู่

เมื่อโคเอาไม้ลงน้ำแล้วก็ปล่อยให้ลอยลงมาตามลำน้ำ ซึ่งบางกนต้องใช้
ซางช่วยค้ำ เพื่อให้ไม้ไหลไปตามน้ำเร็วขึ้น แลป้องกันมิให้ซุงชนกันเป็นกองโค
ไม้ที่ล่องมาทางแม่น้ำนั้นมาเก็บกันที่สวรรคโลกย์ แลทางแม่น้ำปิงมาเก็บที่ตากแล้ว
ผูกเป็นแพ มีจำนวนแพละ ๑๒๐ ถึง ๒๐๐ ท่อน

แพเหล่านี้ ตามธรรมชาติมีคนควบคุม ๔ คน ล่องลงมาจากปากน้ำโพ ซึ่ง
เป็นที่ตรวจแล้ววัดไม้ซุง เพื่อกำหนดเก็บค่าภาคหลวง ก่อนที่จะปล่อยให้ลอยมาถึง

กรุงเทพฯ แพขนากปานกลางที่จะลงมาจากตากหรือสวรรคโลกย่นนั้นจะคงการ
เวลาราว ๑๐ วัน จะถึงปากน้ำโพ แลจากปากน้ำโพอีก ๑๐ วัน จะถึงกรุงเทพฯ
คิดถัวเวลาตั้งแต่ลงมือตัดฟันไม้จนกว่าไม้จะตกลงมาใกล้กรุงเทพฯ เป็นเวลาประมาณ
๔ ปี

จำหน่ายสินค้าไม้สัก ในจำนวนป่าทั้งหมดที่เปิดให้ทำอยู่บัดนี้เป็นป่าที่ตก
อยู่ในมือบริษัทต่างประเทศทำเสีย ๘๕ ในส่วน ๑๐๐ ที่เหลืออยู่อีก ๑๕ ในส่วน ๑๐๐ นั้น
รัฐบาลทำเองบ้าง แลพ่อค้าพื้นเมืองทำบ้าง

ไม้สักที่ลงมาถึงปากน้ำโพนั้นมีประมาณปีละ ๘๕,๐๐๐ ทอน ในจำนวนนี้
ไล่ซื้อขายกันที่ปากน้ำโพ เพื่อใช้สอยกันในท้องที่ทางฝ่ายเหนือพระนคร รว
๑๕,๐๐๐ ทอน ราคาเงินราว ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้คงเหลืออีก ๗๐,๐๐๐
โคตตกลงมากรุงเทพฯ ราคาราว ๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ส่วนมากของไม้ทั้งหมดที่นำลงมายังกรุงเทพฯ นั้น โคตตัดทอนแลเลื่อยเป็น
สินค้า ส่งไปยังต่างประเทศ ประเทศที่เป็นท่าเลและสินค้าสำคัญสำหรับไม้สักของ
ประเทศสยามนั้นคือ อังกฤษ แลอินเดีย แลในสองสามปีที่แล้วมานี้จำนวนไม้ที่ส่งออก
ไปเมืองจีน แลญี่ปุ่นได้เพิ่มขึ้นอีกเป็นอันมาก

ไม้สักที่ส่งออกจากประเทศสยามในปี ๒๔๖๗ เป็นจำนวน ๕๘,๒๘๒ ตัน
ราคาเงิน ๖,๖๘๗,๒๖๓ บาท คิดเทียบกับปี ๒๔๖๖ ซึ่งมีจำนวน ๕๘,๒๗๕ ตัน
เป็นราคาเงิน ๖,๑๘๖,๕๕๗ บาท

ที่มา : กจช. เอกสารกท.เกษตร กรมบัญชีการ พิมพ์ที่ ๑๘, เรื่องที่ ๖๐๕
กระทรวงพาณิชย์ขอให้ช่วยเรียบเรียงเรื่องการทำนา, เหมืองแร่
คิงกู ป่าไม้ขอนแก่น แลขอเรื่องสีควาน้ำในประเทศสยามที่หมอฮิว-
สมิทเขียนไว้เพื่อคงในจดหมายเหตุดุสฎาเผยแผ่พาณิชย์ เนื่องในการ
แสดงสยามรัฐพิพิธภัณฑ์ กระทรวงมหาดไทยต่าง ๆ เรียบเรียงทั้ง
ภาษาไทยและภาษาอังกฤษส่งไปให้แล้ว แต่เรื่องสีควาน้ำ กระทรวง
บอกวาถาคองประสงคก็ไม่ชัดของ.

ภาคผนวก ง (๒)

อัตราพิภักไม้ขอนแก่น

๑) ไม้ขอนแก่นเกิดเป็นสินค้าสำคัญส่งออกไปจำหน่ายตามนา ๆ ประเทศแพร่หลายแลเจริญมาไกราว ๕๐ ปี แต่ในกาลก่อนนั้น ไม้เคยเป็นสินค้าภายในประเทศซึ่งราษฎรตามมณฑลฝ่ายเหนือนำล่องมาจำหน่ายให้แก่พ่อค้าตามหัวเมืองฝ่ายใต้เป็นเนื่องนิตย์ เพราะฉะนั้นวิธีการซื้อขายซึ่งเรียกกันว่าพิภัก อันเป็นวิธีที่ราษฎรชาวเมืองเหนือนำมาใช้แต่โบราณกาล จึงได้ใช้กันเป็นขนบธรรมเนียมต่อมาจนทุกวันนี้

๒) ก่อนที่จะกล่าวถึงอัตราพิภักไม้ขอนแก่นให้เป็นที่เข้าใจได้ จำเป็นจะต้องกล่าวถึงระเบียบวิธีการวัดไม้ซึ่งสำหรับซื้อขายกันไว้พอเป็นเลา ๆ คือ ระเบียบการวัดไม้ซึ่งนั้น ใช้วาเป็นเกณฑ์สำหรับวัดโดยยาว แลกว่าเป็นเกณฑ์สำหรับวัดโดยรอบ

ยาว ไม้วาสำหรับวัดไม้ซึ่งนั้นใช้กันอยู่ ๒ ขนาด

๑) ไม้วาสำหรับวัดซื้อขายกันตามธรรมดา และไม้วาที่รัฐบาลใช้วัดไม้เพื่อเก็บเงินค่าคอกาษีนั้นมีขนาดยาว ๗๕ นิ้วฟุต

๒) ไม้วาที่ใช้สำหรับวัดซื้อขายกันตามป่าหัวเมืองเหนือมีขนาดยาว ๕๐ นิ้วฟุต

กว้าง กว้าง ซึ่งเป็นเกณฑ์สำหรับวัดโดยรอบลำต้นไม้ซึ่งนั้น ใช้กันอยู่ ๓ ขนาด

๑) กว้างซึ่งใช้กันตามป่าทางฝ่ายเหนือ เรียกกันว่า กว้าง ๔ บาทสี่สิ่ง หรือ กว้างสี่สิ่ง มีขนาด ๔ ๑/๔ นิ้วฟุต

๒) กว้าง ซึ่งราษฎรใช้วัดไม้สำหรับซื้อขายกันตามตลาดในกรุงเทพฯ และที่อื่น ซึ่งเรียกกันว่า กว้าง ๔ บาท เฟื้อง หรือ กว้างเฟื้องนั้นมีขนาด ๔ ๑/๘ นิ้วฟุต

๓) กว้าง ที่ใช้วัดไม้สำหรับเก็บเงินค่าคอกาษี ซึ่งเรียกกันว่า กว้าง ๔ บาท

สองไพ มีขนาด ๔ ๑/๑๖ นิ้วฟูต

๓) การที่ไม้วาแลง่า ซึ่งใช้เป็นที่สำหรับวัดไม้ซอนสักมีขนาดต่างกันนั้น ตามทางสืบสวนมีเค้าเงื่อนอยู่ว่า ในชั้นแรกน่าจะใช้กันแต่ขนาดเดียว คือ ไม้วา ขนาด ๔๐ นิ้วฟูต กับก่า ๔ ๑/๔ นิ้วฟูต (สี่บาทครึ่ง) ตามประเพณีของมณฑลฝ่ายเหนือ ครั้นต่อมาขอคาทางจังหวัดตาก ก่าแพงเพชร และหัวเมืองทางฝ่ายใต้ก็หักก่าไว้ด้วย เสนอเลยจากพอลคาทางกรุงเทพฯ จึงได้ลดขนาดไม้วาลงเป็น ๓๔ นิ้วฟูต และขนาด ก่าลงเป็น ๔ ๑/๔ นิ้วฟูต ซึ่งถือกันเป็นธรรมเนียมมาจนทุกวันนี้ ส่วนก่าซึ่งมีขนาด ๔ ๑/๑๖ นิ้วฟูตนั้น มีกำหนดมาจากพวกจีนซึ่งรับผูกขาดไปเก็บภาษีไม้ที่ไซบนาท ได้ลด ขนาดก่าลงจาก ๔ ๑/๒ นิ้วเป็น ๔ ๑/๑๖ นิ้ว เพื่อประสงค์หักก่าไว้ในเงินภาษีอากร ไม้ให้มากขึ้น ครั้นเมื่อรัฐบาลรับการเก็บภาษีมาทำเสียเอง ก็ทำได้เปลี่ยนแปลงแก้ไข ประการใดไม่

๔) ตามธรรมเนียมการซื้อขายไม้ซุงกันตามตลาด ผู้ซื้อและผู้ขายทั้งสองฝ่าย ย่อมเข้าใจกันว่า ไม้ที่จะซื้อขายกันนั้น จะต้องวัดด้วยวา มีขนาด ๓๔ นิ้วฟูต และก่า ๔ ๑/๒ นิ้วฟูตเสมอ เว้นแต่จะโกศูจจากตกลงกันเป็นพิเศษ

วิธีวัด ๕) วิธีวัดไม้ซุงนั้น ต้องวัดทางยาวเสียก่อน คือ ให้เอาไม้วาวัดหาบความ ลำต้นตั้งแต่โคนถึงปลาย เมื่อทราบว่ายาวนั้นยาวกี่วา แล้วจึงให้วัดโคโดยรอบต่อไป วิธี วัดโคโดยรอบเพื่อให้ทราบว่าไม้ซุงมีขนาดกี่ก่านั้น ใช้หวายเส้นบาง ๆ วัดออกมากลางลำต้น จนรอบแล้วทำเครื่องหมายไว้ที่เส้นหวายตรงรอบนั้น แล้วเปลื้องหวายออกจากไม้ซุง แล้วทบทกลาง (แบ่งเป็นสอง) แล้วเอาทาบตามไม้วาซึ่งโกแบ่งเป็นก่า แลหมายเลข ประจำไว้แล้วนั้น ถ้าหวายนั้นถึงเลขหมายเท่าใด ไม้ซุงก็จะมีขนาดก่าเท่าจำนวนเลขนั้น มีหรือมีน้อยมาแต่เดิม ในการวัดไม้ซุงนั้น ถ้าวัดโคโดยยาวมีเศษถึงสามศอกก็เศษนั้นนับเป็น วา ถ้าไม่ถึงสามศอกไม่นับ ส่วนการวัดโคโดยรอบก็เช่นเดียวกัน ถ้ามีเศษถึง ๔/๕ ก่า เศษนั้นนับเป็น ๑ ก่า ถ้าไม่ถึง ๔/๕ ก่าไม่นับ

๖) ตามที่ได้อธิบายมาข้างต้นนี้ จะเห็นได้ชัดเจนว่า ไม่นึ่งกำกวมธรรมดา ต้องมีขนาดตัวกันวัดโดยรอบมีทั้งสองเท่าขนาดของกำนั้น เป็นต้นว่า ไม่นึ่ง ๑๐ กำ กามธรรมดาเมื่อรายกันในกรุงเทพฯ ต้องวัดโดยรอบตรงกลางลำต้นได้ ๘๒ ๑/๒ นิ้ว พูถ (๑๐ กำ x ๘ ๑/๘ นิ้ว x ๒ ทบ = ๘๒ ๑/๒) ดังนี้

๗) เมื่อกล่าวถึงวิธีการวัดไม้ซุงแล้ว ที่นี้จะกล่าวต่อไปถึงอัตราพิกัดไม้ซุงซีก อันเป็นขนบธรรมเนียมแห่งการซื้อขายไม้ซุงซีกมาแต่ครั้งโบราณกาล ขนบธรรมเนียมอันนี้ใกล้เคียงกับวิธีซื้อขายไม้ซุงซีกมาแต่ครั้งโบราณกาล มิได้ แต่ความความสันนิษฐานประกอบกับความบอกเล่าของผู้ที่ได้อำนาจซื้อขายไม้ซุงซีกมาร้านาน เห็นว่าอัตราพิกัดไม้ซุงซีกซึ่งใช้กันอยู่ทุกวันนี้ ได้ตั้งขึ้นในสมัยที่เริ่มการค้าขายไม้ซุงนั้น โดยความตกลงกันระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อไว้สำหรับไม้ซุงทุก ๆ ขนาด เพื่อป้องกันความยุ่งยากในการต่อถามกัน แต่ในสมัยนั้นไม้ซุงซีกยังไม่สู้มีค่า พิกัดราคาที่ได้ตกลงไว้ต่อกันจึงต่ำอยู่มาก

๘) ครั้นต่อมาการใช้ไม้ซุงซีกได้แพร่หลายขึ้น สินค้าไม้ก็เจริญเป็นล่ำกับมา ไม้ซุงซีกที่นำลงมาจากริมฝั่งแม่น้ำหรือคลองต่าง ๆ นั้น เพราะเหตุที่คงต้องฟันซีกลากห่าง จากลำแม่น้ำหรือคลองขึ้นไป เจ้าของคงเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้นจะขายตามพิกัดราคาเดิมไม่ได้ ว่าต้องเรียกราคาทวีขึ้น การที่จะตั้งราคาหรือตั้งอัตราพิกัดกันใหม่นั้น น่าจะมีการโต้เถียงแก่งแย่งกันมาก แต่ในชั้นที่สุดก็หาได้ตั้งขึ้นใหม่ไม่ คงได้อัดเอา อัตราพิกัดเดิมเป็นเกณฑ์แห่งการคิดราคากันต่อไป แต่แทนที่จะยินยอมซื้อขายกันเป็น ราคา ๑ เท่าอัตราพิกัดนั้น ผู้ซื้อและผู้ขายได้ตกลงคิดราคากันเป็นทวีคูณ คือ เป็น ๑ เท่า หรือ ๒ เท่า ๓ เท่า และหลายเท่าอัตราพิกัดนั้นขึ้นไปเป็นลำดับ ที่ซื้อขายกัน เท่าครึ่งแห่งอัตราพิกัดนั้นก็เรียกกันว่า เป็นราคาพิกัดครึ่ง ถ้าสองเท่าก็เรียกว่า ๒ พิกัด ๑๐ เท่า ๑๐ พิกัด ทั้งนี้จนเป็นการคุ้นเคยเลื่องเป็นประเพณีต่อเนื่องมาจนทุกวันนี้

๙) เพราะเหตุว่า การตั้งอัตราพิกัดไม้ซุงซีกได้อัดเอาว่าแลกว่าเป็นเกณฑ์แห่งการ วัดขนาดไม้ นั้นคล้ายคลึงกับวิธีของพม่า ซึ่งเรียกกันว่าวิธีของโบคตเวยา (Bodaw Phya)

ซึ่งได้บัญญัติขึ้นในรัชกาลของพระเจ้าโปกทพญาเจ้าแผ่นดินแห่งประเทศพม่า ในระหว่าง พ.ศ. ๒๓๒๒ กับ พ.ศ. ๒๓๒๖ แลเพราะเหตุว่าการป่าไม้ในมณฑลฝ่ายเหนือ พม่าเป็นยูเรมีขึ้นก่อน จึงเห็นว่าอัตราพิกักไม้ซอนสักที่ไรกันอยู่ในประเทศไทย จะเนื่องมาจากวิธีของโปกทพญาก็อาจเป็นไปได้

๑๐) อัตราพิกักไม้ที่ไถ่กิ่งขึ้นในชั้นเดิม นั้น แจ้งอยู่ในตารางต่อไปนี้

อัตราพิกักไม้ซอนสัก

วา	ก่า											
	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖
๓	.๕๐	๑.-	๒.-	๓.-	๔.-	๕.-	๖.-	๗.-	๘.-	๑๐.-	๑๒.-	๑๔.-
๔	๑.-	๒.-	๓.-	๔.-	๖.-	๘.-	๑๐.-	๑๒.-	๑๔.-	๑๖.-	๒๐.-	๒๔.-
๕	๓.๕๐	๓.-	๔.-	๖.-	๘.-	๑๐.-	๑๒.-	๑๖.-	๒๐.-	๒๔.-	๒๘.-	๓๒.-
๖	๒.-	๔.-	๖.-	๘.-	๑๐.-	๑๒.-	๑๖.-	๒๐.-	๒๔.-	๒๘.-	๓๒.-	๓๘.-
๗	๔.-	๖.-	๘.-	๑๒.-	๑๖.-	๒๐.-	๒๔.-	๒๘.-	๓๒.-	๓๖.-	๔๐.-	๔๔.-
๘	๖.-	๘.-	๑๐.-	๑๔.-	๒๐.-	๒๔.-	๒๘.-	๓๒.-	๓๖.-	๔๐.-	๔๘.-	๕๖.-
๙	๘.-	๑๐.-	๑๒.-	๑๖.-	๒๒.-	๒๖.-	๓๒.-	๓๘.-	๔๔.-	๕๐.-	๖๐.-	๖๘.-

หมายเหตุ ตัวเลขภายในบรรทัดนั้น เป็นจำนวนเงินบาทแลสตางค์

๑๑) ในชั้นแรกมีการนิยมใช้ไม้ยาวตั้งแต่ ๓ วาขึ้นไปเท่านั้น ส่วนไม้สั้นกว่านั้นหาได้กล่าวลงมาไม่ เพราะเป็นไม้ที่เรียกกันว่าไม่มีพิกัก คือ มีใจตั้งราคาซื้อขายกันไว้ ครั้นต่อมาสินค้าไม้ซอนสักเจริญขึ้นราคาไม้ก็กะเถิบสูงขึ้นทุกที่ รัฐบาลเห็นว่าไม้ที่มีขนาดสั้นกว่าสามวาก็ไต่ทำประโยชน์ได้ก็ ไม่เป็นการสมควรที่จะทิ้งไว้

ให้เสียหายในป่าโคยโงเหตุ จึงลกล่าตอไม้สั้นลง การทำไม้สั้นจึงได้ตั้งตนมาแต่
พ.ศ. ๒๔๕๒

๑๒) การซื้อไม้ท่อนซึ่งเรียกว่าไม้ไม่มีทักกัน ในครั้งแรกให้ถือเอา
อัตราพิกักไม้ยาวเป็นเกณฑ์ กล่าวคือ ไม้ ๑๐ สอก ๘ กำนั้น ถือเอาเป็นกริ่งต้น
ของไม้ ๕ วา ๘ กำ (ซึ่งมีอัตราพิกักละ ๒ บาทนั้น) นับว่ามีอัตราพิกัก ๓ บาท
และไม้ ๘ สอก ๘ กำ ถือเป็นกริ่งต้นของไม้ ๔ วา ๘ กำ (ซึ่งมีอัตราพิกัก ๔ บาท)
นับว่าเป็นอัตราพิกัก ๒ บาทดังนี้ แต่การที่ถือกันตามวิธีนี้ นั้น แม้จะเป็นการแก้อัด
ไปได้อัตราพิกักหาเป็นที่เรียบร้อยตลอดไปไม่ได้ ได้มีการโต้เถียงขึ้นในระหว่างผู้
และผู้ขาย สำหรับไม้บางต้นอยู่เนื่อง ๆ เพื่อระงับการขัดข้องในเรื่องนี้ กรมป่าไม้
จึงได้วางแบบพิกักไม้สั้นไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๑ ดังแจ้งอยู่ในตารางต่อไปนี้

อัตราพิกักไม้สั้น

สอก	กำ													
	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘
๔	.๑๐	.๒๐	.๔๐	.๖๐	.๘๐	๑.-	๑.๕๐	๒.-	๒.๕๐	๓.-	๓.๕๐	๔.-	๕.-	๖.-
๕	.๑๕	.๓๐	.๖๐	.๙๐	๑.๒๐	๑.๕๐	๒.-	๒.๕๐	๓.-	๓.๕๐	๔.-	๕.-	๖.-	๗.-
๖	.๒๐	.๔๐	.๘๐	๑.๒๐	๑.๖๐	๒.-	๓.๕๐	๓.-	๓.๕๐	๔.-	๕.-	๖.-	๗.-	๘.-
๗	.๒๕	.๕๐	๑.-	๑.๕๐	๒.-	๒.๕๐	๓.-	๓.๕๐	๔.-	๕.-	๖.-	๗.-	๘.-	๑๐.-
๘	.๓๐	.๖๐	๑.๒๐	๑.๘๐	๒.๔๐	๓.-	๓.๕๐	๔.-	๕.-	๖.-	๗.-	๘.-	๑๐.-	๑๒.-
๙	.๓๕	.๗๐	๑.๔๐	๒.๑๐	๒.๘๐	๓.๕๐	๔.-	๕.-	๖.-	๗.-	๘.-	๑๐.-	๑๒.-	๑๕.-
๑๐	.๔๐	.๘๐	๑.๖๐	๒.๔๐	๓.๒๐	๔.-	๕.-	๖.-	๗.-	๘.-	๑๐.-	๑๒.-	๑๕.-	๑๘.-

หมายเหตุ ตัวเลขภายในเส้นบรรทัดทุกอัน เป็นจำนวนเงินบาทและสตางค์

๑๓) อนึ่ง ถ้าจะต้องการทราบว่าไม้ซุงคนหนึ่งคนใดมีราคาเท่าใดก็ให้ วัดไม้ั้นตามวิธีที่กล่าวไว้ในข้อ (๕) เพื่อให้ทราบขนาดกว้างและค่าของไม้ั้นเสีย ก่อนแล้วจึงดูอัตราที่กั้ในตารางในข้อ ๑๐ หรือ ข้อ ๑๒ ถ้าไม้ซุงคนนั้นวัดโดยยาว ได้ ๕ วา แลโดยรอบได้ ๑๐ ก่า ก็ให้ดูอัตราที่กั้ตามตารางในข้อ ๑๐ ในช่อง ตรงกับ ๕ วา ๑๐ ก่า ซึ่งมีเลข ๑๐ หมายถึงไม้คนนั้นมียัตราที่กั้ละ ๑๐ บาท ถ้า ไม้คนกลางขายกั้ ๑๐ พิกัด ไม้ั้นกั้มีราคา ๑๐๐ บาท ถ้า ๑๕ พิกัดกั้เป็น ๑๕๐ บาท กั้ดังนี้

ความบกพร่องของวิธีซื้อขายไม้ซุงตามอัตราพิกัด ๑๔) ว่าแลกว่าซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ แห่งการวัดไม้ซุงนั้นมิชานาก่อนข้างใหญ่มาก เพราะฉะนั้นไม้ซุงโดยมาก ถ้าตัดมาตาม ก่าลึงของตนไม่ว่ายอมมีเสขวาแทบทุกคน ถ้าแลแต่เสขวาไม้ั้น ไมถึง ๓ ศอกเศษนั้น ผู้ทำป่าไม้จะคิดราคาแก่ผู้ซื้อไม้ได้ จำเป็นต้องปวยการลากมาโดยไม้ได้รับประโยชน์ ถ้าแม่เสขวานั้นถึง ๓ ศอก ผู้ซื้อก็ตองยอมคิดราคาให้แก่ผู้ทำป่าไม้เต็มวา กั้งเช่นว่า ไม้ซุงคนที่ ๑ ยาว ๕ วา ๒ ศอกสี่บ ตามธรรมเนียมซื้อขายตามอัตราพิกัดตองนับ ว่า ๕ วาถ้วน และไม้ซุงคนที่ ๒ ยาว ๔ วา ๓ ศอก ก็ตองนับเป็น ๕ วาเหมือนกับ ไม้คนที่ ๑ เมื่อขายก็ไว้ราคาเท่ากับคนที่ ๑ น่าจะเป็นเหตุให้ผู้ทำป่าไม้ซึ่งเห็นแต่ ประโยชน์ของตนตักทอนไม้อันจะทำซุงยาว ๕ วา ๒ ศอกโคลงเป็นซุงยาวเพียง ๔ วา ๓ ศอก และกะหึ่งเศษไม้ไว้ให้เสียหายโดยใช่เหตุ

เศษก่าก็เช่นเดียวกัน คือถ้าเศษนั้นน้อยกว่า ๔/๕ ผู้ทำไม้ก็คิดเอาราคา เศษนั้นแก่ผู้ซื้อไม้ได้ แต่ถาเศษนั้นถึง ๔/๕ ผู้ซื้อตองคิดราคาใหญ่ทำไม้เท่ากับอีก ๑ ก่า กั้งเช่นว่าไม้คนที่ ๑ โตะ ๑๐ ๓/๔ ก่า ก็ตองนับว่า ๑๐ ก่าถ้วน แลไม้คนที่ ๒ โตะ ๕ ๔/๕ ก่า ซึ่งเล็กกว่าไม้คนที่ ๑ ถึง ๑๕/๒๐ ก่า ก็ตองนับเป็น ๑๐ ก่าเหมือน ไม้คนที่ ๑ ถ้าไม้ซุงวัดมีทั้งเสขวาและเสขก่า ซึ่งตองนับเป็นขนาดเดียวกันนี้ยอม จะมีเนื้อไม้ผิวกั้กันยิ่งมากขึ้น กั้งเช่นตัวอย่างกั้ดังนี้

ไม้คนที่ ๑ ยาว ๕ วา ๒ ศอก กีบ โท ๑๐ ๓/๔ ก่า นับเป็น ๕ วา
๑๐ ก่า ราคาพิกัดละ ๑๐ บาท

ไม้คนที่ ๒ ยาว ๔ วา ๓ ศอก โท ๕ ๔/๕ ก่า นับเป็น ๕ วา ๑๐ ก่า
ราคาพิกัดละ ๑๐ บาท

ไม้คนที่ ๑ มีเนื้อไม้ประมาณ ๑๒๗ เหลี่ยมฟุตลูกบาศก์ แลไม้คนที่ ๒ มี
เนื้อไม้ ๘๘ เหลี่ยมฟุตลูกบาศก์ น้อยกว่าคนที่ ๑ ถึง ๓๙ เหลี่ยมฟุตลูกบาศก์ แต่เมื่อ
นำมาซื้อขายตามวิธีอัตราพิกัดคงคิดราคาเท่ากับไม้คนที่ ๑

การใช่วิธีคิดเป็นเหลี่ยมลูกบาศก์แทนอัตราพิกัด ๑๕) เมื่ออัตราพิกัดซึ่งเป็นขนบ
ธรรมเนียมแห่งการซื้อขายไม้ซึ่งบกพร่องอยู่ถึงโลกกล่าวมาแล้วนั้น ย่อมกระทำให้ความ
เสียหายเกิดขึ้นแก่รัฐบาลผู้เป็นเจ้าของป่าไม้ กล่าวคือในการทำป่าไม้เมื่อลมต้นไม้
ลงแล้ว ผู้ทำป่าไม้ก็คงจะวัดกำลังยาวของไม้คนนั้น ถ้ามีเศษน้อยกว่าสามศอกก็มักจะ
นำมาขายอีก ๑ วาไม่ได้ ก็ยอมบั่นทอนเศษนั้นทิ้งเสีย หรือจะบั่นลงให้เป็นไม้มีเศษ
๓ ศอกเพื่อเอาเปรียบแก่ผู้ซื้อ รัฐบาลผู้เป็นเจ้าของป่าก็ย่อมได้รับความเสียหาย
เพราะเหตุว่าไม่มีทางที่จะบังคับให้ผู้ทำป่าไม้ตัดไม้ลงมาให้เต็มกำลังของตนไม่ได้
แต่ถึงแม้จะบังคับได้ความพยายามตรวจตราโดยแข็งแรง รัฐบาลก็จะไม่ได้
ประโยชน์อะไร เพราะการเก็บค่าตอบแทนไม้ก็ไม่ได้เก็บตามวิธีที่ผู้ซื้อขาย โดยเหตุ
นี้การที่จะบังคับบัญชานั้นจะทำประโยชน์ให้แก่ผู้ใช้ไม้แลบริษัทใหญ่ ๆ ซึ่งนำไม้ส่งไป
จำหน่ายต่างประเทศเท่านั้น ฝ่ายผู้ทำป่าไม้จำเป็นต้องได้รับความเดือดร้อน โดย
ต้องลากไม้ลงมาทิ้งเศษซึ่งตนจะคิดราคาไม่ได้

โดยเหตุที่โลกกล่าวมาข้างบนนี้จะเห็นว่าวิธีแลทำเนียมการซื้อขายไม้ซึ่ง
ตามอัตราพิกัดซึ่งได้ตั้งขึ้นในโบราณกาลโดยปราศจากหลักแห่งคำนวณวิชาเป็นการ
บกพร่องอยู่มาก รัฐบาลจึงได้เลิกถอนเสีย เมื่อใดทำสัญญาเช่าทำป่าไม้ชนิดขึ้นใหม่

ใน พ.ศ. ๒๔๖๘ ได้เปลี่ยนการเก็บเงินค่าภาคหลวงจากวิธีเดิมมาเก็บเป็นเกณฑ์
แห่งเนื้อไม้ตาม Metric system ทุกรายเป็นการส่งเสริมความเจริญแห่งการ
ค้าขายไม้ซอสักในประเทศไทยเป็นอย่างมาก

ที่มา : กจช. เอกสารส่วนพระองค์ของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ
นุภาพ แนนกเกษกร (๑ - ๑๒) สบ.๒.๘/๓, บันทึกเรื่องอัตรา
พิกัดไม้ซอสัก.

ภาคผนวก จ (F)

ประกาศ

กระแสพระบรมราชโองการ

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศว่ากรมป่าไม้อันเป็นกรมที่กระทรวงมหาดไทยได้จัดขึ้นด้วยความยากลำบากนานปีการแลกเปลี่ยนมาได้ถึงบัดนี้เป็นเวลาราว ๒๕ ปี การงานได้ดำเนินมาเป็นที่เรียบร้อย พอพระราชหฤทัยและสมพระราชประสงค์ส่วนหนึ่ง แต่กรมป่าไม้เป็นราชกิจอันหวังประโยชน์ทางพาณิชย์เป็นใหญ่ หากในสมัยนั้นยังไม่มีกระทรวงใดรับผิดชอบในทางพาณิชย์โดยตรงจึงทรงมอบให้กระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นผู้รักษาประโยชน์ทางหัวเมืองเป็นผู้ดูแลราชการแผนกนี้ตลอดมา

บัดนี้โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตั้งสภาเผยแผ่พาณิชย์ขึ้นเป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ ในความดำเนินไปด้วยกันแห่งพาณิชย์ของบ้านเมืองแล้วถึงวาระอันสมควรที่จะมอบการป่าไม้ให้กระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง ซึ่งมีหัวหน้าในที่ประชุมของสภาเผยแผ่พาณิชย์ โดยทรงพระราชดำริว่าการป่าไม้เป็นราชกิจที่เกี่ยวข้องอยู่เป็นอันมาก ก็กับการเพาะปลูกและราชการโลหกิจ ผลประโยชน์ของทั้งสามแขนงก้าวกำกัอยู่เป็นธรรมดา กรมเพาะปลูก แดกรมราชการโลหกิจ ก็อยู่ในกระทรวงเกษตรธิการอยู่แล้ว คงยกกรมป่าไม้รวมกระทรวงเดียวกันก็กับการสองแผนกนั้น ราชการจะได้อำนาจยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้โอนกรมป่าไม้จากกระทรวงมหาดไทย ไปขึ้นกระทรวงเกษตรธิการ ตั้งแต่บัดนี้สืบไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๗ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๔ เป็นปีที่ ๑๒
ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา : กจร. เอกสาร ร.๒ กษ.๒/๑๐, ประกาศโอนกรมป่าไม้จาก
มหาดไทยมาขึ้นกระทรวงเกษตร (๒ - ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๔)
๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๔.

ภาคผนวก ฉ (F)

บัญชีรายชื่อนักเรียนซึ่งกรมป่าไม้ส่งไปเรียนวิชาป่าไม้ที่ประเทศอินเดีย
และพม่า ทั้งที่กลับมารับราชการแล้วและกำลังเรียนอยู่

พ.ศ. ๒๔๖๔

ที่	ยศ	บรรดาศักดิ์	นามเดิม	โรงเรียน	ประเทศ	ตำแหน่ง	หมายเหตุ
๑	ม.จ.ต.	พระยาวัน พฤกษ์พิจารณ์	(ทองคำ เศวตศิวา)	เกรละดูน	อินเดีย	ปลัดกรม ป่าไม้ ชั้น ๔	ภายหลังไปเรียน ที่ต่างประเทศ - อังกฤษ
๒	อ.ต.	พระยาकरุ- พันธ์พิทักษ์	(สนธิ พุกกะ- มาน)	ดูเปอร์ฮิล	"	"	เป็นนักเรียนที่ กระทรวงศึกษา ส่งไป
๓	อ.ต.	พระพลพลา- รักษ์	(วาที วินทุ- พราหมณกุล)	เกรละดูน	"	ชั้น ๕	
๔	อ.ต.	หลวงพนา- นุจร	(เป็ง สาคร- บุตร)	"	"	ผู้ช่วยเจ้ากรม ชั้น ๒	
๕	อ.ต.	หลวงวินิจ- วานันทร	(โต โกเมศ)	"	"	ผู้ช่วยเจ้ากรม ชั้น ๒	
๖	ร.จ.	หลวงอนุ- วัจนวนรักษ์	(หว่า ทอง - เอี่ยม)	ปิ่นมามา	พม่า	" ชั้น ๓	
๗	อ.ต.	หม่อมเจ้าสืบ สุขสวัสดิ์		"	"	"	
๘	ร.อ.	ขุนบำรุงวนกิจ	(หลิน ปันทุ- วงษ์)	"	"	" ๔	

ที่	ยศ	บรรดาศักดิ์	นามเดิม	โรงเรียน	ประ เทศ	ตำแหน่ง	หมายเหตุ
๕	ร.ท.	ขุนพิทักษ์ ไพรวัง	(เฮง อังวิ - โรจน์)	ปิ่นมามา	พม่า	ผู้ช่วยเจ้ากรม ชั้น ๕	
๑๐	ร.ท.	ขุนอภิบาล	(เล็ก เล้าท- พันธ์)	"	"	" ๕	
๑๑	ร.ท.	ขุนบริบาล เขต	(สุน ฅ อุด)	กระสุนอินเคียบ	"	" ๖	
๑๒	ร.ท.	ศิริ พุกษา กรรม		ปิ่นมามา	พม่า	" ๖	
๑๓	ร.ท.	เสน วัฒนคุณ		"	"	" ๖	
๑๔	ร.ต.	ฉัตร ฐเกียรติ		"	"	รองผู้ช่วยเจ้า- กรมป่าไม้ ชั้น ๑	
๑๕	ร.ต.	สำฤทธิ์ สิงหนเขต		"	"	"	
๑๖	ร.ต.	รอย คือนันต์		"	"	"	
๑๗	ร.ต.	บอศ มอ- ริศวงษ์		"	"	"	
๑๘	ร.ต.	กิมไซ		"	"	"	
๑๙	ร.ต.	เมธ รัตน- ประสิทธิ์		"	"	"	
๒๐	ร.ต.	โก ธรรม บุตร		"	"	จะได้เป็นผู้ช่วย เจ้ากรมชั้น ๒	ฟังสอบได้ได้และ กำลังเดินทาง กลับกรุงเทพฯ

ที่	ยศ	บรรดาศักดิ์	นามเดิม	โรงเรียน	ประเทศ	ตำแหน่ง	หมายเหตุ
๒๑	นายน้อย	แกงตะทะ		ปิ่นมามา	พม่า	จะได้เป็นผู้ช่วยเจ้ากรมชั้น ๒	ฟังสอบไล่ได้และกำลังเดินทางกลับกรุงเทพฯ
๒๒	นายสนั่น	สเมนเสน		เคระกูน	อินเเกีย	นักเรียน	กำลังเรียนอยู่
๒๓	นายดอกไม้	ยันตกลิก		ปิ่นมามา	พม่า	นักเรียน	"
๒๔	นายสมบุญ	ณ กลาง		"	"	"	"
๒๕	นายเทียนกี	ผสีพินัน		"	"	"	"
๒๖	นายทองคำ	สุวรรณ- เกสัน		"	"	"	"

ข้อสังเกต ในจำนวน ๒๖ นายนี้ กลับเข้ามารับราชการแล้ว ๒๐ นาย เรียนสอบไล่ได้แล้วกำลังเดินทางกลับอยู่ ๑ นาย และยังเรียนอยู่ ๕ นาย ส่วนผู้ที่เรียนจบแล้วแต่ไม่ได้ทำงานในกรมป่าไม้ ไก่แก่ พระยาธมมพิศบริหาร (นายเชื้อศุภมิตร) รับราชการอยู่กรมพระคลังข้างที่ และ ขุนวนชั้นนัประเวศ (นายลพ นิยมคุณ) รับราชการอยู่กระทรวงทหารเรือ

ที่มา : กจช. เอกสารกระทรวงเกษตร แผนกสารบรรณส่วนการศึกษา
 แห่งที่ ๑๒๓, เรื่องที่ ๒๒๘ เรื่องกระทรวงเกษตรให้กรมป่าไม้
 ส่งบัญชีรายนามนักเรียนซึ่งส่งออกไปศึกษาวิชาต่างประเทศ
 (๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๔).

ภาคผนวก ข (๑)

เอกสารซึ่ง นายขร ช่างหลวงตรวจป่าไม้ได้รับจากเมืองมรแมนและ
กัลกัตตา มีดังต่อไปนี้ คือ

๑. กฎข้อบังคับสำหรับการป่าไม้เมืองมรแมน ๒ เล่ม
๒. สมุคข้อบังคับและรายงานต่าง ๆ ในโรงเรียนป่าไม้ แบ่งออกเป็น
 ๑. การโรงเรียนป่าไม้ของคอเวอนแมนต์ "การะดูน" ๑ เล่ม
 ๒. รายงานโรงเรียนป่าไม้สำหรับปี ค.ศ. ๑๘๕๐ -
 - ๑๘๕๑ ๑ เล่ม
 ๓. รายงานความเจริญโรงเรียนป่าไม้คอเวอนแมนต์
อังกฤษ การะดูน ปี ค.ศ. ๑๘๕๑ - ๑๘๕๒ ๑ เล่ม
 ๔. รายงานต่าง ๆ แรกจัดการโรงเรียนกลางสำหรับ
ป่าไม้ ปี ค.ศ. ๑๘๗๗ ๑ เล่ม
 ๕. รายงานย่อสำหรับโรงเรียนป่าไม้คอเวอนแมนต์
อังกฤษ การะดูน ๑ เล่ม
 ๖. เรื่องจัดการป่าไม้ในเมืองอินเคีย สำหรับ
ค.ศ. ๑๘๕๐ - ๑๘๕๑ ๑ เล่ม
 ๗. เรื่องป่าไม้สำหรับกระทรวงเก็บค่าธรรมเนียม
ต่าง ๆ กับกระทรวงเกษตรพาณิชย์การ คอเวอนแมนต์
อินเคีย ๑ เล่ม
 ๘. การหมายสำหรับกองป่าไม้ ปี ค.ศ. ๑๘๕๒ ๑ เล่ม
 ๙. การแนะนำสำหรับเป็นเครื่องหมายของกองป่าไม้ ๑ เล่ม
 ๑๐. วิธีเพาะปลูกในการป่า ๑ เล่ม

๑๑. กฎข้อบังคับสำหรับป่าไม้เมืองพม่าฝ่ายใต้ ปี
ค.ศ. ๑๘๘๑ ๑ เล่ม
๑๒. รายงานความเจริญในการจัดการป่าไม้เมืองพม่า
ปี ค.ศ. ๑๘๘๑ - ๑๘๘๒ ๑ เล่ม
๑๓. คำแนะนำที่จะจัดการป่าไม้เมืองพม่า (มีแผนที่
๒ แผ่น) ๑ เล่ม
๑๔. วิธีเพาะปลูกป่าในเมืองพม่า (มีแผนที่ ๒ แผ่น) ๑ เล่ม

นอกจากนี้ยังได้รับ

๑. สมุดฟอร์มมีแบบใบเสร็จต่าง ๆ ใบอนุญาต และลายเวนต่าง ๆ
กับแบบบัญชีสัญญาต่าง ๆ ซึ่งเป็นของกองป่าไม้เมืองพะโค ๑ เล่ม
๒. การเพาะปลูกต้นไม้ต่าง ๆ ที่กำบล ความบิลิน แขวงทวารวดี
เมืองพะโค เมื่อปี ค.ศ. ๑๘๘๒ - ๑๘๘๓ ๑ เล่ม
๓. รายงานความเจริญของการจัดการป่าไม้เมืองพะโค เมื่อปี
ค.ศ. ๑๘๘๒ - ๑๘๘๓ ๑ เล่ม
๔. รายงานความเจริญของการจัดการป่าไม้เมืองพม่าฝ่ายใต้
ปี ค.ศ. ๑๘๘๑ - ๑๘๘๓ แต่งโดย เมเยอ บี.ที.บิงแฮม กับ มิสเตอร์ บี.เยกาเตอร์
แม่กองตรวจป่าไม้ ๑ เล่ม

ที่มา : กจช. ร.๕ น.๑๖/๑๑, เรื่องพระยาสุรศักดิ์ส่งรายงาน
ตรวจการป่าไม้ของนายพร ชาหลวงป่าไม้ ตอนที่ ๕ ความเห็นที่
จะจัดการป่าไม้. (๑๓ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๑๑ - ๔ พฤศจิกายน
ร.ศ. ๑๑๒).

ภาคผนวก ๕ (H)

ประวัติสังเขป องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ได้ก่อตั้งขึ้นโดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๐ ต่อมาได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๕ ขึ้น กำหนดให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เป็นองค์การของรัฐบาล สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ เป็นต้นมา ในปัจจุบันนี้กระทรวงการคลังได้รับรองให้เป็นรัฐวิสาหกิจชั้นหนึ่งของประเทศ

ความเป็นมาขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้นั้น มีวิวัฒนาการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๕ กล่าวคือ ในสมัยที่ Mr. W.F. Lloyd เป็นเจ้ากรมป่าไม้ ได้พิจารณาเห็นว่ารัฐบาลควรจะได้มีการทำไม้สักออกจากป่าและทำการค้าไม้สักเสียเองบ้าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการฝึกหัดอบรมให้พนักงานของกรมป่าไม้มีความรู้ ความชำนาญในการทำไม้ สำหรับเป็นแนวทางพิจารณาในการตรวจตราควบคุมการทำงานของเอกชนผู้รับอนุญาตทำไม้ว่าสิ่งใดสามารถทำได้หรือไม่เพียงใด และมีความบกพร่องข้อใดที่เห็นสมควรแก้ไข เมื่อพนักงานป่าไม้มีความรู้ความชำนาญในการทำไม้เองแล้วย่อมจะวินิจฉัยการกระทำของผูรับอนุญาตทำไม้ต่าง ๆ ได้โดยยุติธรรม และเหมาะสม นอกจากนั้นการที่รัฐบาลทำไม้สักออกขายเสียเองย่อมเป็นการควบคุมระดับราคาไม้ในตลาดไม่ให้แปรปรวนไปตามใจชอบของพ่อค้าใหญ่ ๆ เพราะรัฐบาลมีไม้ส่งออกขายเป็นมาตรฐานอยู่ และเมื่อส่วนราชการใดต้องการใช้ไม้ก็ย่อมหาซื้อได้โดยสะดวกจากกรมป่าไม้ ซึ่งย่อมจะได้ไม้มีคุณภาพและราคาถูก ไม่ต้องซื้อจากเอกชนด้วยราคาแพง ทั้งย่อมจะไม่ได้รับความสะดวกและเที่ยงตรงเหมือนอย่างราชการด้วยกันเอง

กวยคำร์นี้ กรมป่าไม้จึงได้เริ่มจัดทำไม้สักเองที่ป่าแม่แสด จังหวัดแพร่ เพื่อนำมาขายเองเป็นทำนองรัฐพาณิชย์ที่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ และในปีต่อ ๆ มา ได้ขยายการทำไม้ในป่าอื่นเพิ่มเติมขึ้นอีก ตามกำลังเจ้าหน้าที่ที่จะจัดได้

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดิน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ในระบอบนั้นกรมป่าไม้สังกัดอยู่กับกระทรวงเศรษฐการ (ซึ่งมีกิจการงานของกระทรวงเกษตรธิการ กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงคมนาคม รวมอยู่ด้วยเป็นกระทรวงเดียวกัน) ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดระเบียบราชการในกระทรวงเศรษฐการ พุทธศักราช ๒๔๗๖ กำหนดให้ "กองทำไม้" ขึ้นเป็นราชการส่วนกลาง สังกัดกรมป่าไม้ ให้มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการทำไม้สักออกมาซื้อขายเป็นทำนองรัฐพาณิชย์โดยตรง ในระบอบนั้นกองทำไม้ได้ดำเนินการทำไม้สักอยู่ ๒ - ๓ ป่า

ต่อมาภายหลังมหาสงครามโลกครั้งที่ ๒ เนื่องจากประเทศไทยจะต้องชดเชยค่าเสียหายให้แก่ฝ่ายสัมพันธมิตรตามสัญญาสมรณะแบบเป็นจำนวนมาก นอกจานั้นยังจะต้องใช้เงินในการบูรณะบ้านเมืองซึ่งได้รับความเสียหายจากสงคราม รัฐบาลจึงขอให้ส่วนราชการต่าง ๆ พยายามหาทางให้มีรายได้ส่งให้กระทรวงการคลังให้มากยิ่งขึ้นเท่าที่จะทำได้ กรมป่าไม้จึงตกลงใจจะทำป่าไม้สักเองเพิ่มขึ้นในป่าที่พอจะเปิดทำได้ แต่ในการจะทำไม้เพิ่มขึ้นนี้หากจะมอบให้กองทำไม้ดำเนินการไปดังที่เป็นอยู่ เห็นว่าจะไม่เหมาะสม เพราะว่าการป่าไม้มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งก็คือ ถ้าเป็นราชการแล้วมีแบบวิธีมาก ทั้งงบประมาณก็มีจำกัดยากที่จะแข่งขันกับบริษัทชาวต่างประเทศได้ เพราะขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน กวยเหตุนี้ ในปลายปี พ.ศ. ๒๔๘๕ กรมป่าไม้ได้หารือกระทรวงเกษตรธิการ จัดทำโครงการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอยุบเลิกกองทำไม้ของกรมป่าไม้ และขอจัดตั้งองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ขึ้นเพื่อดำเนินการทำไม้แทน นอกจากนั้นได้เสนอให้รวมงานแปรรูปไม้ของโรงเลื่อยจักรและงานเก็บหาของป่าบางชนิดซึ่งอยู่ในความควบคุม

ของกรมป่าไม้ในขณะนั้นให้เข้าอยู่ในการดำเนินงานขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
เสียด้วย คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๐ ให้จัดตั้งองค์การ
อุตสาหกรรมป่าไม้ขึ้นโดยเป็นส่วนงานเอกเทศ อยู่ในสังกัดกรมป่าไม้ และมีคณะ
กรรมการควบคุม ๗ นาย โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ
ในครั้งนั้นองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ยังมีได้เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย การดำเนิน
กิจการต่าง ๆ ทั้งในทางธุรกิจและในทางอรรถคดีต้องทำในนามกรมป่าไม้

หลังจากที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งองค์การของรัฐบาล
พ.ศ. ๒๕๕๒ แล้ว กรมป่าไม้และกระทรวงเกษตรได้พิจารณาเห็นว่า โดยที่กิจการ
ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ได้เป็นปีกแผ่นแน่นหนาพอสมควร และในระยะนั้นใกล้
จะถึงเวลาที่สัมปทานป่าไม้ของบริษัทชาวต่างประเทศในป่าต่าง ๆ จะสิ้นอายุลง
รัฐบาลมีนโยบายที่จะจัดห่าป่าไม้สักเองให้มากยิ่งขึ้น จึงเป็นการสมควรที่จะยก
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ให้เป็นนิติบุคคลเสียตามนัยแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์การ
ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อจะได้มีอำนาจหน้าที่กว้างขวางยิ่งขึ้นและดำเนินการได้
เป็นเอกเทศโดยสมบูรณ์ รัฐบาลจึงได้ตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การอุตสาหกรรม
ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๕๕ ขึ้น องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้จึงขาดจากสังกัดกรมป่าไม้
มาสังกัดอยู่กระทรวงเกษตรตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นมา

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๖๓ รัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่าโดยที่ได้พิจารณาเห็น
เป็นการสมควรให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการปลูกสร้างสวน
ป่า คุ้มครองรักษาป่าไม้และบูรณะป่าไม้ ตลอดจนการวิจัย ค้นคว้าและทดลอง
เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ในคานอุตสาหกรรมป่าไม้ และเพื่อให้การดำเนินงานของ
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในการนี้จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติม
บทบัญญัติที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้และคณะกรรมการ

บริหารองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เสียใหม่ จึงได้ตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง
 องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๗ ขึ้น มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัด
 จากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๒ นี้จึงมีผล
 ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร

ที่มา : อุตสาหกรรมป่าไม้, องค์การ, "ประวัติสังเขปองค์การอุตสาหกรรม
 ป่าไม้" ใน ที่ระลึกครบรอบ ๓๐ ปี องค์การอุตสาหกรรม
 ป่าไม้ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
 แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๘), หน้า ประวัติสังเขปองค์การอุตสาหกรรม
 ป่าไม้.

ภาคผนวก ข (๕)

ในปี พ.ศ. ๒๔๔๔ บริษัทบอมเบย์เบอร์มา ได้ซื้อรับเช่าทำป่าไม้จาก
เจ้าของเดิมทั้งหมด ๑๔ แห่งด้วยกัน ดังบัญชีต่อไปนี้

ที่	ตำบล	แขวงเมือง	ผู้เช่าทำเคิม	โอนเป็นของ	กำหนดปี
๑	ขุนยวม	นครเชียงใหม่	มองบันโย	บริษัทบอมเบย์เบอร์มา	๖
๒	แมยวาม	"	มองอุณจ่อ	"	๖
๓	แมงะ	"	"	"	๖
๔	แมต่าฝิ่ง	"	มะนางคำ	"	๖
๕	แมต่า	"	แสนคำบุญเรือง	"	๖
๖	แมชานแมลาย	"	เจ้าไชยสงคราม	"	๖
๗	แมฮอก	"	เจ้าทิพเนตร	"	๖
๘	แมหาค	"	"	"	๖
๙	แมหอพา	"	พญาณรงค์	"	๖
๑๐	แมอาว	นครลำพูน	บริษัทบอมเบย์เบอร์มา	"	๖
๑๑	แมล	นครลำปาง	หลวงอุดมรัตน์ ภานิช	บริษัทบอมเบย์เบอร์มา	๖
๑๒	แมวัง	"	มองกะลา	"	๖
๑๓	แมต่า ใหญ่ น้อย	"	น้อยไชยพังกา	"	๖
๑๔	แมลอคแมทราย	"	ซางอนงูณะ	"	๖

รวม ๑๔ ตำบล

บัญชีรายชื่อป่าไม้ที่บริษัทบอมเบย์เบอร์มาค้าเนิงงาน

ที่	หนังสือ	วันที่	ชื่อตำบลป่า	จำนวน ปี	หมายเหตุ
๑	๘๔/๑๕๐๘๘	๓๑ ก.ค. ๓๘	ป่าแม่คึม, แม่สาร ป่าแม่อาว แม่ทา ป่าแม่หาค แขวง ลำพูน	๖	ขออนุญาตขยายสัญญา เช่าทำป่าไม้จากเดิม
๒	๘๕/๑๘๕๐๖	๓ ส.ค. ๓๘	ป่าแม่ตาน แม่ยุย แม่หาค แม่ผู่ไฮ้อ แม่สะแพรก แขวง เชียงใหม่	๖	ขออนุญาตทำไม้
๓	๑๕๓/๖๐๓๕	๒๕ ส.ค. ๕๕	ป่าขุนยวม แม่ยวม แม่แงะ แม่ตัน เขต แม่น้ำสาละวิน	๖	ขอขยายสัญญารับเช่า ทำป่าต่อไป โดยกาน ไม้ที่ตายแล้ว
๔	๒๔๓/๓๓๔๘๕	๑๓ ธ.ค. ๕๓	ป่าแม่วาง	๖	ขอทำไม้ขออนสักที่กาน ตายยืนต้นทิ้งเก่าและ ใหม่ และทิ้งไม้สกที่ พอจะกานได้
๕	๓๐๘/๓๖๗๑๑	๑๕ ก.พ. ๕๓	ป่าไม้ป่าคัง	๖	กำหนดให้บริษัทชักลาก ไม้ออกจากป่าได้ปี หนึ่งไม่เกิน ๕๐๐ คน และห้ามไม่ให้กานไม้ ในป่าอีกตลอดเวลาที่ ใบอนุญาตให้ขยาย สัญญาใหม่

ที่	หนังสือ	วันที่	ชื่อตำบลป่า	จำนวน ปี	หมายเหตุ
๖	๖๕/๓๔๔๓	๖ ก.ค. ๕๐	ป่าแม่เมะ แม่หยวก แขวงเมืองนคร ลำปาง	๖	ขออนุญาตชักลาก ไม้ที่เหลือจาก การตัดฟันออกจาก ป่า
๗	๓๑๓/๑๕๒๑๓	๒๐ ม.ก. ๕๐	ป่าแม่หลก แขวง เมืองลำพูน	๒ ปี ๓ เดือน ๒๕ วัน	ขออนุญาตขยาย เดือนเวลาใน สัญญาการรับเช่า ทำป่าไม้ตำบลนี้ให้ มีเวลาทำการตัด ฟันชักลากไม้ในป่า ต่อไปอีก
๘	๒๔๓/๑๕๓๔๕	๕ ก.พ. ๕๐	ป่าแม่ทา แขวง เชียงใหม่ ป่าแม่ ฮาว แขวงลำพูน ป่าแม่ทิมแม่สาน แขวงลำพูน ป่า แม่หลก แขวง ลำปาง ป่าแม่เมะ แขวงลำปาง ป่าแม่ลอกแม่ทราย แขวงลำปาง ป่าแม่ ลายแขวงเชียงใหม่	๖	ขออนุญาตสัญญาเพื่อให้ มีเวลาทำการตัด ฟันชักลากไม้ในป่า ต่อไปอีก

ที่	หนังสือ	วันที่	ชื่อคำบ่่า	จำนวน ปี	หมายเหตุ
๕	๒๒๓/๒๐๓๓๓	๒๒ ก.พ. ๕๐	บ่่าแม่สุก แขวงเมือง ลำปาง	๒	ขออนุญาตต่อสัญญา การรับเช่าทำป่าไม้
๑๐	๑๕๒/๒๑๐๕	๒๕ ก.ค. ๕๑	บ่่าแม่ดี แขวงเมือง ลำพูน บ่่าแม่ลาน แขวงเมือง แม่ฮ่องสอน	๕	ขออนุญาตต่อสัญญา จากเดิม ๑๐ ปี เป็น ๑๕ ปี

ที่มา : กจร. ร.๕ ม.๑๖.๒/๕, เรื่องบัญชีป่าไม้ขยายสัญญาให้บริษัท
รับเช่าทำ (๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๔๔๔ - ๓๐ กรกฎาคม

พ.ศ. ๒๔๕๑) ที่ ๑๒๕/๕๕๕ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๔๔๔.

บัญชีรายชื่อป่าไม้ที่บริษัทบอร์เนียวกำหนดเนิกิจการ

หนังสือ	วันที่	ชื่อป่าไม้และตำบล	เวลา	หมายเหตุ
๒๘๕/๓๑๒	๑๘ ก.พ. ๓๘	ป่าแม่แตง, แม่จิม แม่สา แม่ลู และแม่ก๊ก	๒ ปี	ขอสัมปทานทำไม้
๒๖/๓๓๘๓	๑๖ มี.ย. ๔๐	ป่าแม่ตื่น เมืองตาก	๓ ปี	ขอขยายสัญญาการทำ ป่าไม้ พร้อมกับขอ อนุญาตตัดฟันชักลาก ไม้ ที่ยืนต้นตายและที่ กานไว้ในป่า
๔๕/๔๑๓	๒๑ ส.ค. ๔๐	ป่าขุนยวม	๒ ปี	ขอสัมปทานทำไม้ คอนเหนือ
๓๐๖/๖๓๕๕	๑๕ ก.ย. ๔๕	ป่าแม่ทอห้วยปลั่ง เมืองนครลำปาง	๔ ปี	ขอขยายสัญญาเพื่อ การชักลากไม้ขอนสัก อีก ๒,๐๐๐ คน ซึ่ง กานตายค้างป่าอยู่
๖๒๐/๘๒๒๓	๒๓ ธ.ค. ๔๘	ป่าห้วยสะเลียม เมืองตาก	๔ ปี	ขออนุญาตรับเช่าชัก ลากแต่ไม้ขอนสักที่ กานตายยืนต้นอยู่ ถ้า ทิ้งไว้จะมีไฟป่าทำลาย เสียหาย
๑๐๐/๖๐๖๕	๕ ส.ค. ๕๐	ป่าแม่ตื่น เมืองตาก	๒ ปี	ขออนุญาตต่อสัญญา ป่าไม้ใหม่ เวลาทำการ ตัดฟัน ชักลากไม้ใน ป่าต่อไปอีก

หนังสือ	วันที่	ชื่อป่าไม้และตำบล	เวลา	หมายเหตุ
๒๓๓/๑๐๐๖๐	๒๓ ธ.ค. ๕๐	ป่าแม่ศาล(ทางสี่คว) เมืองนครลำปาง	๗ เดือน ๑๑ วัน	ขออนุญาตขยายเลื่อน เวลาในสัญญาการรับเช่า ทำป่าไม้ตำบลนี้ให้มีเวลา ทำการชักลากไม้ขนส่ง ในป่าต่อไปอีก
๒๓๔/๑๐๐๖๑	๒๓ ธ.ค. ๕๐	ป่าแม่คำ เมืองนคร ลำปาง	๒ ปี ๒ เดือน	ขออนุญาตขยายเลื่อน เวลาในสัญญาการรับเช่าทำป่าไม้ตำบลนี้ ให้ มีเวลาทำการชักลากไม้ขนส่ง ในป่าต่อไปอีก
๒๓๕/๑๐๐๖๒	๒๓ ธ.ค. ๕๐	ป่าแม่คำ เมืองนคร ลำพูน	๒ ปี	ขออนุญาตขยายเลื่อน เวลาในสัญญาการรับเช่าทำป่าไม้ตำบลนี้ ให้ มีเวลาทำการชักลากไม้ขนส่ง ในป่าต่อไปอีก
๒๓๖/๑๐๐๖๓	๒๓ ธ.ค. ๕๐	ป่าแม่แดง แขวง เมืองนครลำปาง	๒ ปี	ขออนุญาตขยายเลื่อน เวลาในสัญญาการรับเช่าทำป่าไม้ตำบลนี้ ให้ มีเวลาทำการชักลากไม้ขนส่ง ในป่าต่อไปอีก
๒๓๕/๑๐๐๖๔	๓ ม.ค. ๕๐	ป่าแม่วัง แม่กาบ แขวง เมืองนคร เชียงใหม่	๒ ปี	ขออนุญาตต่อสัญญาเป็น ผู้รับเช่าทำป่าไม้ตำบลนี้ต่อไปอีก

หนังสือ	วันที่	ชื่อป่าไม้และตำบล	เวลา	หมายเหตุ
๓๒๒/๑๕๓๓๗	๒๒ ม.ก. ๕๐	ป่าแม่ตื่น เมืองนคร เชียงใหม่	๒ ปี	ขออนุญาตต่อสัญญาการรับ เช่าทำป่าไม้ ตำบลนี้ ให้ มีเวลาทำการตัดฟัน ซักลาก ไม้ในป่าต่อไปอีก
๒๔๖/๑๕๓๔๘	๕ ก.พ. ๕๐	ป่าหนองแก เมือง นคร เชียงใหม่	๒ ปี	ขออนุญาตต่อสัญญาการรับ เช่าทำป่าไม้ ตำบลนี้ ให้มี เวลาทำการตัดฟัน ซักลาก ไม้ในป่าต่อไปอีก
๑๔๕/๑๑๘๔	๒๔ ก.ค. ๓๑	ป่าแม่ฆาน เมือง นคร เชียงใหม่	๒ ปี	ขออนุญาตต่อสัญญาการ รับเช่าทำป่าไม้ ตำบลนี้ ให้มีเวลาทำการตัดฟัน ซักลากไม้ในป่าต่อไปอีก

ที่มา : กจร. ร.๕ - ๗ กษ.๕.๑/๓, เรื่องบริษัทยักษ์เนื้อม้าป่าไม้
ตำบลต่าง ๆ (๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๕ - ๑๐ พฤศจิกายน
พ.ศ. ๒๔๗๒).

บัญชีรายชื่อตำบลป่าไม้อ่าง ๆ ที่บริษัทอีสต์เอเชียติก (เคนมาร์ก) ทำ

ที่	เลขที่	วันที่	ชื่อป่าและตำบลป่า	จำนวน ปี	หมายเหตุ
๑	๒๗๒๘/๑๒๕๒๑	๑๓ ก.พ. ๔๕	ป่าตำบลคลองวัง เจ้า แขวงเมือง ตาก	๒	บริษัทนี้ได้ทำมาครบ ๒ ปี คือ ๔ มกราคม ๒๔๓๕ - ๓ มกราคม ๒๔๔๕ บริษัทยังตัดฟัน ชักลากไม้ซึ่งไถ่ถอน คายไว้ไม่หมดเพราะ เป็นที่ไกลจากลำน้ำ รัฐบาลให้บริษัทรับเช่า ทำเฉพาะเนื้อที่ครึ่ง หนึ่งของป่าเดิมและให้ ตัดฟันชักลากไม้ที่ถ่าน ถายยืนต้นแล้วเท่านั้น กับให้เสียเงินค่าต่อไม้ ขนาดใหญ่คนละ ๒ บาท ไม้ขนาดเล็กคนละ ๒ บาท
๒	๑๗/๓๒๔	๒๗ เม.ย. ๔๕	ป่าแม่คำปง แขวง เมืองแพร่	๒	บริษัทได้ให้เหตุผลว่า ในเวลาที่ผ่านมาเงี้ยว ก่อการจลาจลในเมือง แพร่ นั้น บริษัทต้องหยุด

ที่	เลขที่	วันที่	ชื่อป่าและตำบลป่า	จำนวนปี	หมายเหตุ
					<p>ทำป่าไม้ เพราะถูกจ้างใน การทำป่าไม้แตกตื่นหนีไป หมด นอกจากนั้นบริษัทต้อง จัดช่างให้เป็นพาหนะ ช่วย ราชการในกองทัพ ควบคุม นี้บริษัทจึงไม่สามารถทำการ ตัดลากไม้ในป่าได้ตาม กำหนด รัฐบาลพิจารณาแล้ว เห็นสมควร จึงตกลงให้ ขยายเวลาตามที่บริษัท ขอไว้</p>
๓	๓๘/๑๔๓๗	๒๕พ.ย.๔๘	<p>ป่าห้วยวังเค็ม ป่าห้วยบานตาก ป่าห้วยตาลน้อย เมืองตาก</p>	๒	<p>บริษัทขอรับซื้อไม้ซุงที่ กานแล้วแห้งตาย ยืนต้นอยู่ ในป่าซึ่งมีจำนวนหลายพันต้น ถ้าทิ้งไว้ก็จะเป็นอันตราย คือ ไฟไหม้ป่าและผล ประโยชน์ของแผ่นดินก็ ขาดหายไปเลย รัฐบาลค งตามที่บริษัทเสนอมา</p>
๔	๒๔๒/๓๓๕๔๘	๑๓ธ.ค.๔๘	<p>ป่าแม่ปานวังคน ผึ้ง เมืองแพร่</p>	๒	<p>ผู้อำนวยการบริษัท มายื่น เรื่องราวต่อกระทรวง มหาดไทยว่าสัญญาทำป่าไม้ แห่งนี้จะครบกำหนดอยู่แล้ว</p>

ที่	เลขที่	วันที่	ชื่อป่าและตำบลป่า	จำนวน ปี	หมายเหตุ
๕	๓๔๑/๓๕๘๒๓	๑๘ มี.ก.๕๕	ป่าแม่ป่าแะ เมืองตาก	๒	<p>แต่ยังมีไม้ที่ถากไว้แล้ว และไม้ซุงยังตกค้างอยู่ใน ป่าเป็นอันมาก ถ้างัดไว้ก็ จะเป็นอันตรายเสียหาย มาก</p> <p>ป่าแห่งนี้มีไม้สักที่ถากตาย ยืนต้นอยู่แล้วในป่าประมาณ ๕,๐๐๐ ต้น ยังไม่มีผู้ใด รับเช่าทำและเจ้ากรมป่าไม้ ก็ชี้แจงว่าเวลานั้นบริษัท อีสต์เอเชียติกมีการทำป่า ไม้ลดน้อยลงไปมาก และ ป่าไม้ตำบลนี้ถ้างัดไว้ก็จะ เกิดไฟป่าเป็นอันตรายได้</p>
๖	๔๓/๒๒๐๘	๓ มี.ย.๕๐	แม่งาง แม่เต็ก ห้วยมา เมืองแพร่	๒	<p>บริษัทโคกบ่อไม้ขอนสักที่ถาก ตายยืนต้นแล้วในป่าตำบลนี้ ยังไม่มีผู้ใดขอเช่าทำ บริษัทจึงขอเป็นผู้รับทำป่า แห่งนี้และปฏิบัติตามแบบ อย่างของกรมป่าไม้ทุก ประการ</p>

ที่	เลขที่	วันที่	ชื่อป่าและตำบลป่า	จำนวนป่า	หมายเหตุ
๓	๓๐๐/๑๑๕๐๖	๒๕ ม.ค. ๕๑	ป่าลำห้วยประดู่โปะ ถึงลำห้วยหญิง เมืองแพะ	๔	ป่าไม้ในเมืองแพะที่บริษัท ได้รับเช่าทำอยู่เวลานี้ ไม่ มีไม้ที่จะทำการตัดฟันได้อีก แต่บริษัทยังมีคนงานและ ช่างอยู่ครบถ้วนซึ่งบริษัท ต้องเสียค่าใช้จ่ายให้กับ พวกนี้อยู่แล้ว เป็นความ เดือดร้อน เมื่อบริษัทพบป่า แห่งนี้มีไม้ที่กานไผ่แล้วยื่น ตนตายอยู่มีจำนวนพอที่ บริษัทจะทำได้ถึง ๔ ปี ดังนั้นบริษัทจึงขอซื้อไม้กาน แห่งนี้เพื่อจะได้เป็น กำลังในการทำป่าไม้ต่อไป อีกประการหนึ่งบริษัทอ้าง ว่าป่าตำบลนี้มีไม้จำนวนมาก ถ้าทิ้งไว้จะเป็นอันตราย ควยไฟป่า รัฐบาลอนุญาต ให้บริษัทเป็นผู้รับซื้อได้

ที่มา : กจร. ร.๖ ม.๑๔.๑/๑, เรื่องบริษัทอีสต์เอเชียติก (เดนมาร์ก)

ทำป่าไม้ตำบลต่าง ๆ (๕ เมษายน ๒๔๔๔ - ๒๖ พฤษภาคม ๒๔๖๗).

ภาคผนวก ๗ (จ)

๑) ตารางป่าไม้สักที่รัฐบาลอนุญาตให้มิผู้รับเช่าทำในปี พ.ศ. ๒๔๕๕

หนังสือสัญญาฉบับที่	ชื่อผู้รับเช่าทำ	ในบังคับ	ตำบลป่า	แขวง	หมายเหตุ
เอ, ๕๐	มองสันคู่	อังกฤษ	เมืองออน	เชียงใหม่	อนุญาตให้ถ่านไม้ได้
เอ, ๕๔	บริษัทบอนีโอ	"	แม่แจฟ้า	ลำปาง	"
เอ, ๕๕	บริษัทบอมเบ	"	แม่จัน	เชียงใหม่	"
เอ, ๖๐	มองบันโย	"	แม่ป๋าม	"	"
			แม่ป๋อย		
เอ, ๖๑	มองคูนทุ	"	แม่สะเก็บ	ลำน้ำซัลวิน	"
เอ, ๖๒	เจ้าทิพเนต	สยาม	แม่ฮอก	เชียงใหม่	"
เอ, ๖๓	"	"	แม่หาด	"	"
			แม่เคน		
			แม่ยี่น		
ไอ, เอฟ ๖๔	มิสเตอร์บีบีสมิท	ฮอลันดา	ประกาง	ตาก	"
เอ, ๖๖	มองบัว	อังกฤษ	แม่ตอกและ อีก ๕ แห่ง	ลำปาง	"
เอ, ๘๑	อ่าแคงตุ๊ก	สยาม	แม่ฮอก	เถิน	"
เอ, ๘๐	ปู่จองบิณยา	อังกฤษ	แม่กก แม่คา และอีก ๗ แห่ง	แพร่	"
เอ, ๘๑	บริษัทกิม เซ่งหลี	สยาม	แม่ยมฝ้าย ทวันตอก	น่าน	"

หนังสือสัญญาฉบับที่	ชื่อผู้รับเช่าทำ	ในบังคับ	ตำบลป่า	แขวง	หมายเหตุ
เอ, ๕๔	บริษัทบอนีไอ	อังกฤษ	แมยอ.	ลำปาง	อนุญาตให้ทำไม้ได้
เอ, ๕๖	เจ้าน้อย ไชยลังกา	สยาม	แม่คำใหญ่ แม่คำน้อย	พะเยา	"
เอ, ๕๘	จันทะเงี้ยว	อังกฤษ	แม่หินปู	ลำปาง	"
เอ, ๕๙	"	"	แม่สมาย	"	"
เอ, ๑๐๐	แสนหมอง	"	แม่ลาย	"	"
๑๑๓	บริษัทอิสต- เอเซียติก	เคนมารค	คลองวังเจ้า	ตาก	"
เอ, ๑๑๘	พยานรงค์พิณิจ	สยาม	แม่แกง	เชียงใหม่	"
บี, ๑๒๐	ปู่จอนมุนินตะ	อังกฤษ	สะเค็จ	ลำปาง	อนุญาตให้ทำแต่ไม้ที่ ตายแล้ว
เอ, ๑๒๔	มองชอยอี	"	แม่สุย	"	อนุญาตให้ทำไม้ได้
เอ, ๑๒๖	บริษัทบอมเบ	"	แม่สา	น่าน	"
เอ, ๑๒๗	ยูยี	"	ห้วยหลวง	ลำปาง	"
คี, ๑๔๐	เจาราชวงษ์	สยาม	แม่ทองสร	ลำน้ำ รัลวิน	อนุญาตแต่ไม้ที่ ตายยืนต้นแล้ว
คี, ๑๔๑	"	"	แม่ลาน	"	"
คี, ๑๔๒	เจ้าอุปราช	"	แม่ปาย	"	"
คี, ๑๔๓	เจ้าสุริยวงษ์	"	แม่เมย	"	"
ซี, ๑๔๕	เจ้านครลำปาง	"	ป่าเมืองลอง	ลำปาง	"
ซี, ๑๔๖	นายน้อยบุญหลวง	"	แม่ตาก	"	"
ซี, ๑๔๗	บริษัทบอนีไอ	อังกฤษ	แม่แจฟ้า	"	"

หนังสือสัญญาฉบับที่	ชื่อผู้รับเช่าทำ	ในบังคับ	ตำบลป่า	แขวง	หมายเหตุ
ฉ. ๑๔๘	บริษัทบอนีโอ	อังกฤษ	แม่ป๋าม, แม่ป๋อย	เชียงใหม่	อนุญาตแต่ไม้ที่گان ตายยืนต้นแล้ว
ฉ. ๑๔๙	"	"	หนองแดง	"	"
ฉ. ๑๕๐	"	"	แม่คั้น	"	"
ฉ. ๑๕๑	"	"	แม่วัง, แม่ชาน	"	"
ฉ. ๑๕๒	"	"	แม่แดง	"	"
ฉ. ๑๕๓	"	"	แม่ฮอน	"	"
ฉ. ๑๕๔	"	"	แม่คั้น	ตาก	"
ฉ. ๑๕๕	"	"	แม่ทา	ลำพูน	"
ฉ. ๑๕๖	"	"	แม่คำ	ลำปาง	"
ฉ. ๑๕๗	"	"	ห้วยหลวง	"	"
ฉ. ๑๕๘	"	"	แม่ยอ	"	"
ฉ. ๑๕๙	"	"	แม่ตาก	"	"
ฉ. ๑๖๐	บริษัทสยามฟอ- เรสต์	"	แม่จาว	"	"
ฉ. ๑๖๑	บริษัทบอนีโอ	"	แม่ตาน (หางสัตว์)	"	"
ฉ. ๑๖๒	พยานุวัรัตน์	สยาม	ห้วยขมิ้น	แพร่	"
ฉ. ๑๖๓	พยาราชวงษ์	"	วังต้นผึ้ง	"	"
ฉ. ๑๖๔	พยาราชบุตร,	"	แม่ปาน	"	"
ฉ. ๑๖๕	บริษัทบอมเบ	อังกฤษ	แม่ตก	"	"
ฉ. ๑๖๖	"	"	แม่หาด	ลำพูน	"

หนังสือสัญญาฉบับที่	ชื่อผู้รับเช่าทำ	ในบังคับ	ตำบลป่า	แขวง	หมายเหตุ
๕๕, ๑๔๘	บริษัทบ่อไอ	อังกฤษ	แม่ป๋าม, แม่ป๋อย	เชียงใหม่	อนุญาตแต่ไม้ที่กานตายยืนต้นแล้ว
๕๕, ๑๔๙	"	"	หนองแดง	"	"
๕๕, ๑๕๐	"	"	แม่ตัน	"	"
๕๕, ๑๕๑	"	"	แม่วัง, แม่ชาน	"	"
๕๕, ๑๕๒	"	"	แม่แตง	"	"
๕๕, ๑๕๓	"	"	แม่อน	"	"
๕๕, ๑๕๔	"	"	แม่ตัน	ตาก	"
๕๕, ๑๕๕	"	"	แม่ทา	ลำพูน	"
๕๕, ๑๕๖	"	"	แม่คำ	ลำปาง	"
๕๕, ๑๕๗	"	"	ห้วยหลวง	"	"
๕๕, ๑๕๘	"	"	แม่ยอ	"	"
๕๕, ๑๕๙	"	"	แม่ตาก	"	"
๕๕, ๑๖๐	บริษัทสยามฟอสเฟต	"	แม่จาว	"	"
๕๕, ๑๖๑	บริษัทบ่อน้ำไอ	"	แม่ตาน (หางสัตว์)	"	"
๕๕, ๑๖๒	พยานุวัรัตน์	สยาม	ห้วยขมิ้น	แพร่	"
๕๕, ๑๖๓	พยาราชวงษ์	"	วังต้นผึ้ง	"	"
๕๕, ๑๖๔	พยาราชบุตร	"	แม่ปาน	"	"
๕๕, ๑๖๕	บริษัทบอมเบ	อังกฤษ	แม่ตึก	"	"
๕๕, ๑๖๖	"	"	แม่หาด	ลำพูน	"

หนังสือสัญญาฉบับที่	ชื่อผู้รับเช่าทำ	ในบังคับ	ตำบลป่า	แขวง	หมายเหตุ
ฉ.๒, ๑๒๘	บริษัทบอมเบ	อังกฤษ	แม้งัก	เชียงใหม่	อนุญาตแต่ไม่พักงาน ตายเป็นอันแล้ว
ฉ.๒, ๑๒๙	"	"	แม่คืบ, แม่सान	ลำพูน	"
ฉ.๒, ๑๓๐	"	"	แมชนัด	"	"
ฉ.๒, ๑๓๑	"	"	แมฮอก	ลำปาง	"
ฉ.๒, ๑๓๒	"	"	แสกกวัง (แมวง)	อุไทย	"
ฉ.๒, ๑๓๓	"	"	เคกวัน	ลำนกษัณวิน	"
ฉ.๒, ๑๓๔	"	"	แมฮวต	เชียงใหม่	"
ฉ.๒, ๑๓๕	"	"	แมฮอ	ลำพูน	"
ฉ.๒, ๑๓๖	"	"	แมวัง	ลำปาง	"
ฉ.๒, ๑๓๗	"	"	แมลาย	เชียงใหม่	"
ฉ.๒, ๑๓๘	"	"	แมคำ, แมยีน	"	"
ฉ.๒, ๑๓๙	"	"	แมหัวป่า	"	"
ฉ.๒, ๑๔๐	"	"	แมคำน้อย	พะเยา	"
ฉ.๒, ๑๔๑	"	"	แมตา	เชียงใหม่	"
ฉ.๒, ๑๔๒	"	"	แมด	ลำพูน	"
ฉ.๒, ๑๔๓	"	"	แมหลอด, แมสาย	ลำปาง	"
ฉ.๒, ๑๔๔	"	"	แมหยวก	"	"
ฉ.๒, ๑๔๕	รอยอินตะ	"	ดูบงู	"	"

หนังสือสัญญาฉบับที่	ชื่อผู้รับเช่าทำ	ในบังคับ	คำขอล่า	แขวง	หมายเหตุ
๒๒, ๑๘๖	ปู่จอนันตะ	อังกฤษ	แม่ปุง, แม่เปา	ลำปาง	อนุญาตแต่ไม่ที่กาน ตายยืนคนแล้ว
๒๒, ๑๘๗	เจ้าอินทสง	สยาม	แม่จาง, แม่ทอน	"	"
๒๒, ๑๘๘	เจ้านอยแปด	"	แม่คั้น, แม่ทาก	"	"
๒๒, ๑๘๙	มองชายโอง	อังกฤษ	ป่าทาบ	"	"
๒๒, ๑๙๐	มองชัยโอง	"	แมกาค	"	"
๒๒, ๑๙๑	มองชายโอง- แลมองบั้ง	"	แม่พริก	เถิน	"
๒๒, ๑๙๒	แสนฟู	"	ห้วยก่าย, ห้วยชม	ลำปาง	"
๒๒, ๑๙๓	มองชายโอง	"	แม่สลอย	"	"
๒๒, ๑๙๔	"	"	แม่ปัก	"	"
๒๒, ๑๙๕	บริษัทกิมเซ็งหลี	สยาม	แม่มาย	"	"
๒๒, ๑๙๖	"	"	แม่ทอ	ตาก	"
๒๒, ๑๙๗	"	"	แม่คำ	ลำปาง	"
๒๒, ๑๙๘	"	"	แม่ผอก	"	"
๒๒, ๑๙๙	"	"	แมยมฝ่าย- ศวันตก	น่าน	"
๒๒, ๒๐๐	มองอินเพ	อังกฤษ	กลองขลุ่ย	ตาก	"
๒๒, ๒๐๑	พะโป้	"	สวนหมาก	"	"

ที่มา : กจช. ร.๕ ม.๑๖.๒/๗๗, เรื่องบัญชีป่าไม้ที่มีผู้รับเช่าทำคำขอล่าต่าง ๆ

(๒๑ มกราคม ร.ศ. ๑๒๑ - ๓๑ มกราคม ร.ศ. ๑๒๑) ที่ ๒๕๖๗/๑๑๔๒๔

(วันที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๔๕).

๒) ตารางรายชื่อป่าและผู้รับทำไม้ในปี พ.ศ. ๒๔๔๔ - ๒๔๔๘

ปี พ.ศ.	ชื่อผู้รับเช่าทำ	ชื่อป่า	แขวงเมือง	เวลา	หมายเหตุ
๒๔๔๔	เจ้าบรมบาท- วงษ์มานิต	เมืองลง	ลำปาง	๑ ปี	เนื่องจากเกิดผู้ร้ายเงี้ยว จลาจลขึ้นในมณฑลพายัพ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๔ เจ้า บุญวาหนะวงษ์มานิตย ไม่ได ทำการตัดฟัน ซักลากไม้ ขออนสักในป่าตำบลนี้ได้ เพราะช่างและคนงานก็ถูก รัฐบาลเอาไปใช้ในราชการ ตลอดปี กังนั้นจึงขอขยาย หนังสือสัญญาต่ออีก ๑ ปี
๒๔๔๕	เจ้าบรมบาท- วงษ์มานิต	แม่ตา	ลำปาง	๒ ปี	โดยเสี้ยค่าต่อไม้ขนาดใหญ่ ต้นละ ๑๒ บาท ไม้ขนาด เล็กต้นละ ๘ บาท
๒๔๔๕	เจ้าอินทวโรธ สุริยวงษ์ เจ้า บุตรองนกร เชียงใหม่	แม่ปาย	เชียงใหม่	๒ ปี	

ปี พ.ศ.	ชื่อผู้รับเช่าทำ	ชื่อป่า	แขวงเมือง	เวลา	หมายเหตุ
๒๔๔๘	เจ้าสุริยพงษ์นฤท เดช พระเจ้า นครน่าน	แม่ยม	น่าน	๒ ปี	
๒๔๔๘	เจ้าอุปราชเสนา ตำแหน่งมหาดไทย เมืองเชียงใหม่	ป่าไม้แม่ ฮ่องสอน	เชียงใหม่	๒ ปี	

ที่มา : กจช. ร.๕ ม.๑๖.๒/๓๐, เรื่องเจ้าบรมวาทวงษ์มานิต ทำป่าไม้
แม่ตา แขวงเมืองนครด้าปาง (๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๔๘ -
๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๑).

๓) ตารางรายชื่อป่าและผู้รับเช่าทำไม้ในปี พ.ศ. ๒๔๕๐ - ๒๔๕๒

ปี พ.ศ.	ชื่อผู้รับเช่าทำ	ชื่อป่า	แขวงเมือง	เวลา	หมายเหตุ
๒๔๕๐	เจ้าบรมวงศ์- มานิต	ป่าเมือง สอง	ลำปาง	๑ ปี	เป็นการขออนุญาตขยาย เลื่อนเวลาในสัญญาการ รับเช่าทำต่อไปอีก
๒๔๕๐	อำแดงปองแก้ว ภรรยา นาย รอย อินตะขิงถึงแก่ กรรม	ป่าสุป	"	๒ ปี	ขออนุญาตต่อสัญญาป่าไม้
๒๔๕๐	ปู่จอนันตา	ป่าแม่บุง	"	๒ ปี	"
๒๔๕๐	นายอินทสง	ป่าแม่จาง	"	๒ ปี	"
๒๔๕๑	เจ้าบรมวงศ์- วังมณีมานิต	ป่าเมือง- สอง	"	๑๕ ปี	"
๒๔๕๒	เจาราชภากินัย เมืองนคร- เชียงใหม่	ป่าห้วย แม่สะเก็บ	เมืองยวม	๒ ปี	ขออนุญาตตัดฟันชักลากไม้ ที่กานตาย ยืนต้นและไม้ ล้มคนแคว้นนั้นออกจากป่า

ที่มา : กจช. ร.๕ ม.๑๖.๒/๖, เรื่องอนุญาตให้ผู้มีชื่อรับเช่าทำป่าไม้
ตำบลต่าง ๆ (๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๔๔ - ๓๐ กันยายน
พ.ศ. ๒๔๕๒).

บัญชีป่าไม้ชนิดที่ ๑ ที่ทำสัญญาใหม่กับป่าไม้ชาวยุโรปรับเช่าทำ

เลขลำดับ	กำหนดอายุสัญญา		ชื่อป่า	แขวง	นามผู้รับเช่าทำ	ชักลากลง	ประมาณจำนวนไม้ที่ออกได้ในปีหนึ่ง	หมายเหตุ
	ตั้งแต่วันที่	ถึงวันที่						
๑	๑. ๙. ๒๔๕๒	๑๐. ๘. ๒๔๖๓	แม่ปิงตัวนอก	เชียงใหม่ ลำพูน	บริษัทคอมเบ เบอร์มา	ลำน้ำแม่ปิง	๑๕,๐๐๐	เปิดให้ทำครั้ง ๑ ปีคสำรวจ-ไวครั้ง ๑
๒	"	"	แม่คำ แม่จาง	นครลำปาง	"	ลำน้ำแม่วัง	๕,๐๐๐	- " -
๓	"	"	แม่วัง	"	"	"	๗,๕๐๐	- " -
๔	"	"	แม่ดาง	นครเชียงใหม่	"	ลำน้ำชาลวิน	๘๐๐	- " -
๕	"	"	แม่ขมเหนือ	นครน่าน	"	ลำน้ำแม่ขม	๒,๕๐๐	- " -
๖	"	"	แม่ขม ขุนขม	นครเชียงใหม่	"	ลำน้ำชาลวิน	๑๐,๐๐๐	- " -
๗	"	"	แม่ปาย แม่สองสอน	"	"	"	๓,๐๐๐	- " -
๘	"	"	แม่แงะ, ตักวิน, แม่เมย	"	"	"	๔,๐๐๐	- " -
๙	๑. ๙. ๒๔๕๓	๓๐. ๙. ๒๔๖๔	แม่ทอ, แม่วาง	นครสวรรค์	"	ลำน้ำแม่ปิง	๒,๗๐๐	- " -
๑๐	๑. ๙. ๒๔๕๒	๓๐. ๘. ๒๔๖๓	แม่ปิงตัวตกล	นครเชียงใหม่	บริษัทอเนิว	ลำน้ำแม่ปิง	๔,๔๐๐	- " -
๑๑	"	"	แม่แจฟ้า, แม่ต๋อย	นครลำปาง	"	ลำน้ำแม่วัง	๑๑,๐๐๐	- " -
๑๒	"	"	แม่ต้น	ตาก, เชียงใหม่	"	ลำน้ำแม่ปิง	๗,๘๐๐	- " -
๑๓	๑. ๙. ๒๔๕๖	๓๐. ๑. ๒๔๗๑	เมืองฝาง	เชียงใหม่	"	ลำน้ำแม่ปิง	๒,๓๐๐	- " -
๑๔	๑. ๙. ๒๔๕๖	๓๐. ๘. ๒๔๖๓	แม่ปริก	นครลำปาง	บริษัทหลุยส์เด็ยวโนเวนส์	ลำน้ำแม่วัง	๒,๐๐๐	- " -

เลข ลำดับ	กำหนดอายุสัญญา		ชื่อป่า	แขวง	นามผู้รับเช่าทำ	ชักลากลง	ประมาณจำนวนไม้ ที่ออกได้ในปีหนึ่ง	หมายเหตุ
	ตั้งแต่วันที่	ถึงวันที่						
๑๕	๑. ๙. ๒๔๕๒	๓๐. ๘. ๒๔๖๓	แม่หมอก, แม่พันดำ	นครลำปาง	บริษัทหุยตีเดี่ยวโน- เวนส์	ลำน้ำแม่วัง	๕,๓๐๐	เปิดให้ทำกรัง ๑ ปีค้ำรอง ไวครัง ๑
๑๖	"	"	แม่บึง, แม่เปา	"	"	ลำน้ำแม่ม	๑๐,๐๐๐	-
๑๗	"	๓๐. ๘. ๒๔๖๐	แม่สุป	"	"	ลำน้ำแม่วัง	๑,๕๐๐	ป่าตำบลนี้ไม่ได้แบ่งเป็นป่า เปิดแลป่าปิด
๑๘	"	"	แม่อิงเหนือ	นครน่าน	"	แม่โขง	๒,๐๐๐	อนุญาตให้ทำแล้วแต่ยังไม่ ไถทำสัญญา
๑๙	๑. ๙. ๒๔๕๖	๓๐. ๘. ๒๔๖๐	แมงาว	นครลำปาง	บริษัทสยามฟอเรสต์	ลำน้ำแม่ม	๑,๘๐๐	เปิดให้ทำกรัง ๑ ปีค้ำรอง ไวครัง ๑
๒๐	๑. ๙. ๒๔๕๑	๓๑. ๘. ๒๔๖๓	แม่จูน	นครลำปาง, น่าน	"	"	๕,๘๐๐	- " -
๒๑	๙. ๑๑. ๒๔๕๖	๘. ๑๑. ๒๔๖๔	ฝั่งซ้าย แม่ม	แพร่	บริษัทอีสต์เอเชียติก	ลำน้ำแม่ม	๖,๐๐๐	- " -
๒๒	๑. ๑๐. ๒๔๕๒	๓๑. ๙. ๒๔๖๓	แม่อิง	เชียงราย	บริษัทอีสต์เอเชียติก ฝรั่งเศส	แม่โขง	๕,๐๐๐	ป่าตำบลนี้ไม่ได้แบ่งเป็นป่า ปิดแลป่าเปิด

ฉบับที่ ๒

บัญชีป่าไม้อ่อนสัณฑ์ใต้โพธิ์ภายในพื้นบ้านเมืองรั้วเจ้าท่า

เลข ลำดับ	กำหนดอายุสัญญา		ชื่อป่า	แขวง	นามผู้รับ เจ้าท่า	รัชกาลทอง	ประมาณจำนวนไม้ ที่ออกได้ในปีหนึ่ง	หมายเหตุ
	ตั้งแต่วันที่	ถึงวันที่						
๑	๑. ๙. ๒๔๕๖	๓๐. ๘. ๒๔๖๗	เมืองดอง	นครลำปาง	เจ้าผู้ครองนครลำปาง	ลำน้ำแมขม	๑,๒๐๐	เปิดให้ทำครั้ง ๑ ปิดสำรวจ ไวครั้ง ๑
๒	"	"	แมตา	"	"	"	๑,๒๕๐	" - "
๓	๑. ๑๐. ๒๔๕๖	๓๑. ๙. ๒๔๖๗	ห้วยแมขม	"	ขุนอนันตกิจโกศล	ลำน้ำแมวัง	๒๐๐	" - "
๔	๑. ๑๐. ๒๔๕๖	๓๑. ๙. ๒๔๕๘	น้ำวา	นครน่าน	เจ้าผู้ครองนครน่าน	ลำน้ำแมขม	๕๐๐	เพิ่มเวลาจนถึง ๓๑.๙.๒๔๖๐
๕	๑. ๒. ๒๔๕๓	๓๐. ๑. ๒๔๕๙	แม่ขิม	"	เจ้าอุปราช	"	๘๕๐	" - "
๖	๑. ๑๐. ๒๔๕๖	๓๑. ๙. ๒๔๖๗	ห้วยขมิ้น, ห้วยนา คำ	แพร่	เจ้าบุรี	"	๑,๘๐๐	เปิดให้ทำครั้ง ๑ ปิดสำรวจ ไวครั้ง ๑
๗	๑. ๙. ๒๔๕๖	๓๐. ๘. ๒๔๖๗	ห้วยฝายตัน, ห้วยหลวง	นครลำปาง	หลวงประสานไมตรี	ลำน้ำแมวัง	๑,๑๐๐	" - "
๘	๑. ๑๐. ๒๔๕๖	๓๑. ๙. ๒๔๖๗	แม่สะเก็บ	นครเชียงใหม่	เจ้าราชภาคินัย	ชาดวัน	๔๐๐	ไม้โคแหมง เป็นป่า เปิดและป่าปิด
๙	๑. ๑. ๒๔๕๓	๓๑. ๑๒. ๒๔๖๗	แม่สายคำ	นครลำปาง	เจ้าอุปราช	ลำน้ำแมวัง	๑,๒๐๐	เปิดให้ทำครั้ง ๑ ปิดสำรวจ ไวครั้ง ๑
๑๐	๑. ๙. ๒๔๕๓	๓๐. ๘. ๒๔๕๙	แม่สะเลียม	"	เจ้าราชภาคินัย	"	๑๐๐	ขอตั้งสัญญาใหม่แต่อยู่ใน ระหว่างพิจารณา
๑๑	๑. ๖. ๒๔๕๖	๓๑. ๕. ๒๔๖๖	แม่เกาะโกโก้	นครเชียงใหม่	เจ้าจันทร์ขันธ์	ชาดวัน	๕๐๐	ไม้โคแหมง เป็นป่า เปิดและป่าปิด
๑๒	๑. ๙. ๒๔๕๙	๓๐. ๘. ๒๔๖๘	ห้วยเพียน, ห้วยหลวง	นครลำปาง	ขุนจ่านงจันารักษ์	ลำน้ำแมวัง	๑,๐๐๐	เปิดให้ทำครั้ง ๑ ปิดสำรวจ ไวครั้ง ๑

เลขลำดับ	ชื่อป่า	แขวง	ชั้กดากอง	ปริมาณจำนวนไม้ที่ ออกไค้ในปีหนึ่ง	หมายเหตุ
๑	แมกก	เชียงราย	ลำน้ำโอง	๒,๐๐๐	ปิกไว้เพื่อจะให้บริษัทอีสต์เอเชียนทริกฝรั่งเสศทำ เมื่อสิ้นอายุสัญญาป่าแมกก
๒	แมฝางตอนเหนือ	"	"	-	-
๓	ยังมีป่าไม้สัก เวกบาง เชิงบาง หลายตำบล กระจัดกระจายอยู่ไม่ติดต่อกัน	นครน่านและพิศณุโลก	ลำน้ำแมขม	๑,๕๐๐	ป่าเหล่านี้รัฐบาลไค้ออกใบอนุญาตให้พ่อค้าเดกนอย ในพื้นที่น่านเมืองท่ารายหนึ่งปีละ ๒๐๐ ถึง ๓๐๐ คน

ฉบับที่ ๘
ป่าไม้ออนสิทธิ์รัฐบาลทำเอง

เลขลำดับ	ชื่อป่า	แขวง	ชื่ออากอง	ประมาณจำนวนไม้ที่ ออกโคในปืหนึ่ง	หมายเหตุ
๑	แม่แจม	นครเชียงใหม่	ลำน้ำแม่ปิง	๓,๕๐๐	ไม้ที่ออกจากป่าคำบอนมีสัญญากับบริษัทอมเบเบอร์มา ของไต้บริษัทเลือกซื้อเป็นราคา ๘ พิกัดครึ่ง สัญญา จะสิ้นกำหนดวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘
๒	แม่แอก	แพร่	ลำน้ำแม่ยม	๗๐๐	
๓	ห้วยฮากไม้				
๔	ห้วยยั้ง				
๕	ห้วยม่วง				
๖	ฝั่งควนออกแม่ปิง	ตาก	ลำน้ำแม่ปิง	๘๐๐	

ที่มา : กจร. ร.๖ ค.๑๕, เรื่องสยามกับสงครามโลกครั้งที่ ๑ (๑ - ๑๐) พ.ศ. ๒๔๘๗ - ๒๕๖๐ เล่ม ๑ จำนวนที่ ๗๗๕๖ ที่ ๘/๓๓
๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

ไม้สักส่งออก : ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวนไม้ (ตัน)

ชื่อประเทศ	เดือน มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	ตุลาคม	พฤศจิกายน	ธันวาคม
สิงคโปร์	๔๔๘.๔๔	๔๑๙.๐๖	๕๑๖.๒๖	๔๖๙.๑๔	๔๑๓.๐๙	๖๖๙.๒๖	๕๓๘.๑๖	๔๑๓.๔๔	๖๕๔.๔๓	๔๘๓.๑๓	๕๖๓.๔๓	๓๒๓.๔๘
ฮ่องกง	๘๒๒.๓๔	๑,๒๕๖.๒๖	๑,๓๓๘.๐๖	๕๕๖.๑๓	๑,๓๔๙.๔๔	๙๒๖.๐๖	๑,๖๔๑.๐๑	๙๘๔.๕๖	๖๕๓.๑๓	๓๑๑.๔๐	๖๓๖.๑๙	๑,๐๖๕.๓๑
จีน	๕๒๕.๔๐	๕๓๓.๐๖	๖๖๓.๐๐	๘๓๔.๐๐	๓๖๘.๑๘	๑,๒๕๕.๐๖	๑,๖๕๖.๐๙	๖๕๐.๖๖	๓๓๓.๑๓	๑,๑๐๓.๐๐	๓๙๙.๑๕	๓๒๓.๑๓
อินโดนีเซีย	๕๒๓.๒๖	๑,๒๖๓.๔๘	๕๖๖.๓๓	๙๖๘.๖๖	๙๓๙.๑๑	-	๕๕๖.๑๖	๔๖๖.๒๓	-	๓๑๕.๔๓	๓๕๓.๑๕	๑,๓๖๙.๓๐
เกาหลี	๔๕๖.๑๓	๔๙๐.๖๙	๓๘๓.๐๖	๓๓๑.๑๙	๓๙๓.๑๙	-	๙๔๑.๖๓	๕๕๙.๑๓	-	๑,๕๙๕.๔๘	๕๑๖.๐๐	๖๕๖.๔๕
ญี่ปุ่น	๔๐๐.๒๖	๓๕๑.๕๖	๓๐๙.๖๕	๕๕๑.๖๖	๓๖๕.๓๙	๔๘๙.๔๙	๓๓๕.๓๖	๕๖๙.๔๑	๓๙๓.๔๙	๓๙๙.๑๑	๖๙๙.๓๙	๕๕๖.๑๕
เคนยา	๔๑๖.๑๓	๔๖๑.๔๙	๓๖๘.๑๑	๕๓๓.๔๑	๔๘๑.๑๓	๖๖๖.๖๙	๕๕๘.๖๙	๕๒๖.๓๑	๕๕๘.๔๘	๔๐๖.๑๖	๕๙๓.๕๖	๕๙๕.๐๓
อิตาลี	๔๓.๑๕	๑๑๖.๐๘	๕๙.๖๕	๓๖๔.๓๖	๑๖๕.๔๖	๔๔.๐๘	๙.๐๓	๑๒๕.๓๖	๓๖.๐๘	๑๓๔.๐๓	-	๒๕๖.๔๘
เยอรมนี	๓๑.๑๖	๓๖๖.๑๘	๓๕๖.๑๘	๖๕๕.๓๔	-	๕๑๕.๕๖	๑๕.๖๕	-	๕๖๖.๕๖	๕๙.๐๐	๓๖.๖๕	๑๘๙.๓๑
สหรัฐอเมริกา	๑๖๐.๔๘	๙๑.๖๖	๑๔๐.๔๓	๓๕.๕๐	๕๐.๑๓	๕๐.๐๘	-	๘๕.๔๔	๖๖	๓.๑๖	-	๑๓๙.๐๕
แอฟริกาใต้	๓๕.๐๘	๖๕.๐๓	๕๖.๑๖	๕๕.๖๓	๙๕.๐๑	๖๘.๖๖	๕๓.๓๕	๖๕.๐๐	๖๘.๐๙	๖๕.๑๘	๑๒๖.๐๔	๑๐๓.๓๑
อังกฤษ	๖๕๙.๖๓	๕.๐๑	๓๑๓.๑๕	๕๖๖.๖๖	๑๘๓.๑๔	๔๓๙.๑๙	๖๘๖.๖๙	๖๑๖.๔๐	๙๑.๑๕	๑๙๖.๓๖	๑๔๕.๔๙	๕.๐๐
เบลเยียม	-	๖๕.๐๐	-	๖๕.๑๖	-	-	๖๕.๐๘	-	๓๕.๖๑	-	-	-
ฝรั่งเศส	-	๕๐.๓๘	๓๕.๐๑	๑๐.๐๖	-	-	๑๔.๐๓	-	-	-	๖๕.๐๘	๙.๑๑
ฮอลันดา	๓๕.๐๑	๕๕.๖๖	๑๐๑.๔๘	๒๔.๖๕	๕๖.๐๖	-	๔๓.๑๖	๖๕.๑๑	๕๐.๐๓	๘๐.๑๖	๓๐.๔๔	๕๕.๐๐
เกาหลี (ป็นิ่ง)	๖๖.๑๖	๑.๐๖	๑.๐๐	-	๑๖.๑๑	๘.๖๑	๑๑.๔๘	-	๑๓.๐๓	๘.๑๖	๒๘.๔๓	๕.๐๐
แหลมมลายูของอังกฤษ	-	-	๔.๖๔	-	-	-	๘.๖๕	-	-	๑๓.๐๓	๑๑๖.๐๕	-
สวีเดน	-	๑๐.๑๘	-	-	-	-	-	๕.๐๐	-	๕๖.๐๙	-	-
เดนมาร์ก	-	-	-	-	-	-	-	๓๐.๑๕	-	-	-	-
ออสเตรเลีย	-	๓๐.๖๓	-	-	-	-	-	๓๖.๒๐	-	-	๓๖.๖๘	-

ราคาไม้สักส่งออก : ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ (บาท)

ชื่อประเทศ	เดือน มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	ตุลาคม	พฤศจิกายน	ธันวาคม
สิงคโปร์	๖๘,๘๓๕	๕๓,๑๓๑	๖๓,๘๑๓	๕๕,๓๘๖	๕๓,๐๖๔	๓๖,๕๒๕	๓๓,๘๕๖	๕๘,๐๘๑	๘๘,๕๓๓	๕๕,๙๙๕	๖๕,๑๓๓	๓๓,๘๙๓
ฮ่องกง	๘๐,๑๓๑	๑๓๘,๕๕๖	๑๖๓,๕๖๓	๕๖,๖๕๖	๑๓๘,๑๓๔	๘๙,๕๓๘	๙๙,๙๕๕	๑๑๑,๘๕๖	๖๙,๖๖๘	๓๑,๑๓๔	๓๙,๓๖๖	๑๑๕,๘๓๙
จีน	๕๑,๕๘๓	๕๖,๕๘๕	๕๙,๕๕๓	๖๓,๑๕๙	๓๕,๕๐๓	๑๑๑,๖๓๖	๑๑๐,๙๐๙	๓๕,๙๖๕	๓๖,๕๓๑	๑๑๑,๑๖๖	๕๓,๙๓๕	๓๕,๓๕๘
อินเดีย	๕๕,๑๖๑	๑๓๖,๓๖๐	๕๖,๘๑๑	๖๘,๘๐๘	๙๖,๓๕๓	-	๕๘,๘๕๐	๓๕,๕๑๕	-	๓๕,๙๑๙	๖๕,๕๙๘	๑๖๙,๑๖๕
เกาหลี	๕๓,๕๕๕	๖๐,๓๓๘	๕๓,๖๐๓	๓๖,๓๖๐	๙๐,๘๕๕	-	๙๓,๓๖๙	๕๕,๙๕๓	-	๑๕๖,๕๘๖	๕๓,๕๑๕	๖๓,๕๓๖
อังกฤษ	๙๖,๓๙๐	๑๓๓,๓๖๓	๓๕,๓๙๖	๑๐๓,๕๑๐	๕๖,๑๓๓	๙๐,๕๖๘	๖๓,๑๓๖	๘๘,๕๖๙	๓๖,๕๕๐	๑๑๕,๓๖๖	๕๖,๖๓๙	๑๓๖,๖๕๙
ญี่ปุ่น	๓๘,๖๖๖	๓๐,๖๓๘	๖๐,๘๐๓	๑๐๕,๕๕๑	๘๓,๙๖๓	๑๖๘,๙๓๐	๑๐๙,๐๙๐	๘๓,๓๙๘	๑๑๑,๑๕๑	๘๖,๕๖๙	๑๓๖,๑๕๓	๑๐๕,๘๕๓
เคนยา	๖,๐๙๓	๖๐,๐๕๑	๙,๖๐๙	๓๘,๓๓๖	๑๓,๖๘๐	๓,๓๙๙	๑,๖๖๕	๖๓,๘๕๑	๑๕,๙๖๖	๖๕,๕๖๖	-	๓๙,๖๕๕
อิตาลี	๕,๖๑๑	๕๘,๙๕๓	๕๕,๕๖๓	๓๘,๓๕๖	-	๓๑,๕๓๕	๓,๖๖๙	-	๖๐,๕๖๖	๙,๖๖๐	๕,๖๖๕	๖๓,๖๙๓
เยอรมนี	๖๐,๙๕๘	๑๖,๘๘๓	๖๖,๖๖๐	๖๐,๓๙๐	๘,๓๖๐	๘,๙๑๕	-	๑๖,๑๑๐	๕๖	๑,๖๓๓	-	๖๓,๓๙๖
สหรัฐอเมริกา	๑๙,๙๖๓	๓,๑๕๕	๑๓,๕๑๖	๑๐,๙๑๐	๖๕,๑๖๖	๘,๕๕๑	๑๕,๙๖๐	๖,๓๕๖	๓,๙๕๕	๓,๖๓๕	๓๑,๙๖๖	๖๕,๓๖๕
แอฟริกาใต้ของ- อังกฤษ	๖๖,๓๓๙	๑,๙๓๕	๘๐,๕๖๓	๑๖๑,๖๕๕	๕๖,๖๓๙	๑๑๑,๕๙๙	๖๕,๑๖๕	๕๓,๖๖๕	๖๑,๖๓๓	๓๖,๐๕๑	๓๖,๐๕๖	๑,๑๕๕
เนเธอร์แลนด์	-	๓,๘๐๓	-	๕,๙๙๓	-	-	๕,๙๑๕	-	๘,๕๑๑	-	-	-
ฝรั่งเศส	-	๑๓,๖๖๖	๑๓,๖๓๖	๑,๓๓๕	-	-	๖,๖๖๕	-	-	-	๕,๑๕๓	๑,๕๖๕
ออสเตรเลีย	๖,๘๖๐	๑๑,๙๘๓	๖๓,๑๓๙	๖,๓๖๖	๓,๖๖๖	-	๘,๙๑๖	๑๕,๓๙๕	๙,๕๓๓	๑๙,๑๖๖	๖,๕๑๕	๑๑,๑๖๖
เกาหลี (จีน)	๕,๓๐๘	๓๑๓	๑๙๐	-	๓,๑๕๖	๖,๖๓๐	๖,๓๙๑	-	๖,๙๙๓	๑,๘๖๕	๖,๖๕๕	๙๖๕
แหลมมลายูของอังกฤษ	-	-	๑,๖๖๓	-	-	-	๑,๙๕๖	-	-	๓,๕๕๐	๖๖,๑๓๖	-
สวีเดน	-	๖,๖๖๖	-	-	-	-	-	๓๖๖	-	๑๖,๕๙๐	-	-
เดนมาร์ก	-	-	-	-	-	-	-	๕,๓๓๙	-	-	-	-
ออสเตรเลีย	-	๖,๘๑๕	-	-	-	-	-	๓,๖๕๖	-	-	๓,๖๕๖	-

ไม้สักส่งออก : ปี พ.ศ. ๒๔๗๓ จำนวนไม้ (ตัน)

๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๓
ชื่อ ประเทศ	เดือน มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	ตุลาคม	พฤศจิกายน	ธันวาคม
สิงคโปร์	๓๓๖.๓๓	๕๖๘.๓๘	๓๒๗.๖๘	๓๖๘.๖๖	๓๕๘.๖๕	๘๖๘.๘๐	๓๓๘.๑๓	๓๕๖.๒๕	๕๕๕.๑๕	๓๘๘.๖๕	๓๕๓.๓๖	๕๑๓.๑๐
อังกฤษ	๑,๐๕๓.๘๑	๑,๒๕๘.๒๖	๓๕๖.๑๖	๓๒๗.๒๕	๑,๕๒๖.๑๕	๘๕๘.๓๒	๕๒๖.๖๕	๑,๕๖๘.๓๕	๑,๑๕๘.๒๕	๑,๕๕๖.๕๓	๑,๓๖๓.๘๘	๑,๓๒๖.๕๐
ญี่ปุ่น	๓๕๗.๐๐	๓๒๘.๐๐	๓๒๖.๓๒	๓๕๑.๐๐	๓๕๘.๒๕	๕๒๘.๒๕	๓๕๖.๐๐	๓๕๖.๐๐	๖๐๖.๕๐	๑,๕๕๖.๖๖	๕๗๘.๕๓	๓๕๖.๕๕
อินเดีย	๓๕๘.๒๒	๓๕๖.๕๑	๒๕๑.๐๐	๕๕๓.๒๕	๓๖๖.๐๖	๕๐๗.๕๑	๒๑๗.๒๖	๒๖๕.๕๖	๕๒๑.๓๓	๕๒๓.๖๕	๕๐.๐๐	๑๕๖.๐๕
แคว้นมลายูของอังกฤษ	-	๓.๐๐	๒.๒๕	๑๖.๓๘	-	๑.๒๕	-	-	-	-	๓.๐๐	-
เกาะหมาก	๕.๐๑	๓๓.๓๑	๒๖.๕๐	๒๕.๕๑	๒๖.๑๕	๕๕๖.๒๑	๓๕.๑๑	๒๖.๓๘	๓.๒๕	๒๗.๐๖	๕.๐๖	๓๕.๐๕
จีนเกีย	๕๖๑.๑๐	๓๓๕.๐๐	-	๓๓๕.๖๒	๓๕๐.๕๑	๖๖๘.๐๘	๓๕๐.๐๖	๑๑๖.๐๖	๕๕๖.๒๓	๓๕๓.๐๕	๒๑๗.๑๓	๕๕๖.๑๒
เกาะอังกฤษ	๓๒๖.๒๒	๖๑๓.๕๖	๒๕.๓๘	๕๑๕.๕๘	๑,๑๕๖.๓๕	๒๓๓.๕๑	๑,๖๕๘.๖๕	๕๓๖.๕๓	๖๒๑.๐๕	๖๒๑.๐๑	๓๑๑.๑๓	๓๕๖.๓๑
อาฟริกาใต้ของอังกฤษ	-	๓๖.๒๕	๓๑๕.๕๕	๒๕๖.๒๕	๖๖๑.๕๘	๒๕.๐๐	๕๖.๐๐	๓๖.๐๐	๓๗.๐๐	๓๗๗.๑๖	๓๗๖.๓๒	๖.๐๐
อังกฤษ	๕๐๓.๒๕	๕๕๕.๒๓	๕๗๖.๐๖	๖๕๕.๐๕	๓๕๐.๕๕	๕๐๗.๑๓	๕๕๗.๒๓	๑๒๑.๑๖	๕๕๑.๕๖	๓๖๖.๑๘	๖๐๓.๒๓	๖๑๐.๑๕
เยอรมัน	-	๑๓๘.๕๓	๑๐.๐๕	๖.๐๓	๑๑๖.๑๐	๕๓.๕๖	-	๕๖.๑๒	๕๓.๑๖	๕๕.๕๖	๕๕.๑๕	๒๕.๐๒
เดนมาร์ก	๕๖.๕๒	๓๓.๒๓	๒๕.๕๖	๑๓๕.๓๘	๓๒๕.๑๓	๒๕๖.๒๒	๒๑๑.๒๕	๑๓๖.๕๒	๑๖๕.๒๖	๑๑๗.๕๘	๑๕๕.๑๓	๒๗๕
อิตาลี	๒๓๕.๖๕	๒๐๕.๕๑	๓๕๓.๕๕	๑๕๐.๒๖	๒๕๑.๕๓	๕๑๕.๕๑	๖๕๖.๓๘	๑๕๕.๕๕	๑๗๐.๓๕	๕๕๖.๑๕	๑๓๖.๖๕	๕๗.๒๕
นอร์เวย์	๒๐.๐๖	-	๕.๖๓	๒๗.๖๕	๒๗.๖๕	-	๒๕.๖๓	๑๖.๖๖	-	๕๕.๕๒	-	-
เนเธอร์แลนด์	๕๑.๑๕	๑๑๗.๓๕	๑๕๓.๑๒	๒๕.๐๑	๕๖.๖๗	๓๐.๕๓	๑๗๖.๒๕	๑๐๓.๑๕	๓๑.๓๗	๕๕.๑๘	๖๑.๓๘	๓๐.๑๘
สหรัฐอเมริกา	๕๓.๓๓	๕๕.๑๒	-	๕๖.๖๖	๓๕.๑๕	๑๕.๐๒	๒๖.๖๓	๑๐๐.๑๕	๕๖.๑๓	๕.๑๑	๑๐๕.๒๗	๑๓๗.๐๑
สวีเดน	-	-	๑๕.๑๒	-	๓๕.๒๕	-	๑๖.๖๖	-	-	-	-	๓.๕๕
ฝรั่งเศส	-	-	-	-	๒๗.๕๕	๓๖.๐๘	๓๐.๖๕	๕๖.๐๖	๕๐.๐๕	-	-	-
เบลเยียม	-	๑๖.๐๐	๑๐.๖๒	-	๒๐.๖๕	-	-	-	๕.๐๑	๕๕๖.๐๕	-	๕๐.๐๕
เดนมาร์ก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๕๖	-	-
กรีซ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๑.๐๐	-	-
เม็กซิโก	๕.๒๐	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อิตาลี	-	-	๕.๖๖	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อาฟริกาตะวันออก- ของโปรตุเกส	-	๑๑๓.๐๐	๕๕๖.๓๖	๑๑๕.๐๖	๑๕๕.๐๒	-	๒๐.๐๐	๕๕.๒๕	๓๕.๒๕	๓๒๘.๓๖	๕๓.๐๐	๑๑๓.๐๐

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 ภาลกรณมหาวิทยาลัย

ราคาไม้สักส่งขาย ปี พ.ศ. ๒๔๗๓ (บาท)

ชื่อ ประเทศ	เดือน มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	ตุลาคม	พฤศจิกายน	ธันวาคม
สิงคโปร์	๕๕, ๕๑๒	๕๖, ๑๕๐	๕๑, ๕๘๖	๑๑๕, ๒๓๐	๑๑๑, ๒๕๕	๑๓๐, ๓๕๖	๑๑๓, ๔๘๘	๑๑๕, ๕๒๒	๑๓๕, ๕๘๘	๕๕, ๕๒๓	๒๓, ๕๒๓	๕๕, ๓๕๖
ฮ่องกง	๑๐๑, ๑๐๓	๑๑๔, ๑๕๑	๓๒, ๓๕๓	๓๕, ๒๓๕	๑๕๓, ๕๓๕	๕๓, ๕๕๐	๕๑, ๕๕๖	๑๕๓, ๖๕๑	๑๕๕, ๕๑๕	๑๕๕, ๕๒๒	๑๕๑, ๕๑๖	๑๕๓, ๖๕๕
จีน	๓๕, ๐๓๐	๒๕, ๑๒๐	๓๐, ๓๖๕	๓๖, ๕๓๐	๓๐, ๕๓๕	๕๕, ๑๑๐	๓๓, ๕๕๐	๓๕, ๕๓๕	๕๕, ๕๓๒	๑๖๐, ๓๕๕	๒๑, ๕๓๕	๕๐, ๓๓๓
ญี่ปุ่น	๘๖, ๕๓๑	๓๕, ๒๒๑	๕๕, ๕๒๒	๑๐๐, ๒๐๘	๕๐, ๑๒๕	๑๐๕, ๓๒๕	๕๕, ๕๖๖	๕๒, ๕๕๓	๕๕, ๕๑๕	๕๐, ๕๖๕	๑๐, ๕๕๓	๕๓, ๑๕๓
แหลมมลายูของอังกฤษ	-	๓๓๐	๓๒๕	๑, ๓๑๑	-	๒๐๐	-	-	-	-	๓๖๐	-
เกาะหมาก	๕๐๐	๓, ๓๕๑	๒, ๑๐๕	๓, ๒๓๐	๓, ๓๓๓	๓, ๕๒๒	๕, ๓๕๐	๕, ๕๕๑	๒, ๐๕๕	๓, ๕๖๕	๓, ๕๖๕	๒, ๓๕๕
อินเดียน	๓๕, ๒๐๑	๕๕, ๒๒๕	-	๓๒, ๕๓๐	๓๕, ๒๕๖	๓๒, ๕๕๕	๒๖, ๕๓๕	๖, ๕๓๒	๓๕, ๓๑๓	๒๒, ๓๕๕	๑๕, ๐๑๕	๓๓, ๐๕๕
เกาะลังกา	๓๓, ๕๒๓	๖๕, ๕๕๕	๕, ๑๕๕	๕๒, ๕๕๓	๕๒๓, ๕๕๕	๓๓, ๕๕๒	๑๑๓, ๑๕๕	๓๕, ๓๓๑	๖, ๕๒๒	๖๖, ๕๐๒	๒๕, ๓๖๐	๕๖, ๓๒๕
อาฟริกาใต้ของอังกฤษ	-	๕, ๑๕๓	๕๕, ๖๐๕	๕๖, ๖๕๓	๑๓๑, ๕๕๖	๓, ๕๓๕	๖, ๓๕๕	๕, ๕๖๖	๕, ๒๑๕	๖๓, ๕๑๕	๓๕, ๓๑๕	๓๕, ๓๖๕
อังกฤษ	๕๕, ๐๕๕	๕๓, ๑๒๕	๕๒, ๕๑๓	๑๖๓, ๕๕๒	๑๕๕, ๕๓๓	๒๒๕, ๕๓๕	๒๕๐, ๑๕๕	๒๕๖, ๕๖๖	๒๒๐, ๑๕๒	๑๕๕, ๒๕๓	๑๕๒, ๓๓๕	๑๕๓, ๖๕๑
เยอรมัน	-	๒๒, ๖๐๓	๑, ๒๖๖	๑๐, ๑๕๓	๒๐, ๑๑๖	๕๒, ๕๕	-	๓, ๓๓๕	๕, ๓๓๕	๖, ๕๓๕	๑๐, ๕๓๑	๖, ๐๑๐
แคนาดา	๓, ๕๕๐	๑๓, ๒๒๕	๒, ๕๕๕	๒๒, ๕๓๓	๖๓, ๓๒๕	๕๑, ๖๕๕	๕๐, ๐๐๕	๒๕, ๕๓๕	๑๓, ๒๖๕	๑๕, ๑๕๕	๒๓, ๕๒๕	๕๑, ๒๖๖
อิตาลี	๓๓, ๕๓๕	๓๐, ๕๓๕	๖๖, ๕๕๓	๒๒, ๓๕๒	๕๕, ๐๕๕	๕๖, ๕๓๓	๑๑๑, ๓๖๕	๓๐, ๕๒๖	๓๖, ๐๕๓	๑๓๕, ๓๕๐	๒๕, ๑๕๕	๖, ๕๕๓
นอร์เวย์	๕, ๓๕๐	-	๕๐๑	๓, ๖๖๐	๕, ๕๐๕	-	๖, ๓๓๐	๑, ๒๕๖	-	๑๖, ๕๓๕	-	-
เนเธอร์แลนด์	๕, ๕๕๖	๑๕, ๕๓๐	๓๖, ๕๓๓	๑๕, ๒๖๓	๒๐, ๓๒๐	๑๕, ๖๕๖	๒๕, ๖๕๖	๑๓, ๕๒๒	๑๕, ๓๕๕	๑๓, ๑๕๕	๑๑, ๖๕๑	๕, ๕๕๐
สหรัฐอเมริกา	๒๕, ๒๓๕	๑๕, ๑๕๕	-	๒๒, ๕๕๕	๑๐, ๕๐๐	๕, ๕๕๕	๕, ๓๐๕	๓๕, ๕๕๖	๒๕, ๕๕๕	๒๖, ๒๖๕	๓๖, ๕๓๖	๕๕, ๑๕๐
สวีเดน	-	-	๓, ๖๖๕	-	๖, ๕๕๕	-	๒, ๓๕๓	-	-	-	-	๑, ๓๕๕
ฝรั่งเศส	-	-	-	-	๕, ๐๖๖	๕, ๒๕๕	๕, ๓๑๐	๓, ๕๐๐	๑๑, ๓๑๕	-	๕, ๐๐๐	-
เบลเยียม	-	๑, ๕๐๕	๑, ๕๑๑	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ออสเตรเลีย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
กรีซ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เมืองซันโตดอมิงโก	๖๕๓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พม่า	-	-	๕๕๐	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อาฟริกาตะวันออกของ	-	๑๖, ๕๕๕	๓๕, ๓๕๑	๑๓, ๓๒๐	๒๓, ๖๖๓	-	๒, ๕๐๐	๕, ๕๑๕	๕, ๑๑๕	๑๑๐, ๓๒๕	๕, ๕๕๕	๑๖, ๕๕๕

พม่า : กจร. เอกสารกระทรวงเกษตร, เรือง กระทรวงพาณิชย์ของรายงานของกรมกลาง ในกระทรวง กษตร พ.ศ. ๒๔๖๕ เพื่อดูลงในจดหมายเทศาภิบาล

พม่า, รายงานการป่าไม้แสดงจำนวนไม้ต่าง ๆ ที่ส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศ

- ๑) ไม้สัก ๑๓ เรืองที่ ๓๐๐, ๓๐๑
- ๒) ไม้สัก ๒๑ เรืองที่ ๓๕๐, ๓๕๕
- ๓) ไม้สัก ๓๖ เรืองที่ ๖๖๕, ๖๖๓
- ๔) ไม้สัก ๕๕ เรืองที่ ๓๖๖

ประวัติผู้เขียน

นางสาวขมัยโฉม สุนทรสวัสดิ์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๗๓ หลังจากนั้นได้ เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ ที่ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีเดียวกัน.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย